

EURÓPSKY
KOMISIA

Brusel, 17. 12. 2025
SWD(2025) 988 final

ČASŤ 2/2

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

SPRÁVA O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady

ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2023/956, pokiaľ ide o rozšírenie jeho rozsahu pôsobnosti na tovary
nadväzujúce na trh a opatrenia proti obchádzaniu opatrení

{COM(2025) 989 final} – {SEC(2025) 989 final} – {SWD(2025) 987 final} –

{SWD(2025) 989 v konečnom znení}

Obsah

PRÍLOHA 1: PROCEDURÁLNE INFORMÁCIE	1
1.1 Vedúci generálny riaditeľ, Rozhodnutie o plánovaní/odkazoch na pracovný program Komisie pre riadenie hospodárskej činnosti (CWP).....	1
1.2 Organizácia a časový harmonogram	1
1.3 Konzultácia s výborom pre reguláciu hospodárskej činnosti (RSB).....	
1.4 Dôkazy, zdroje a kvalita	4
PRÍLOHA 2 KONZULTÁCIE SO ZAJAINTERESOVANÝMI STRANAMI.....	5
2.1 Stratégia konzultácií.....	5
2.2 Výzva na predloženie dôkazov a verejná konzultácia	6
PRÍLOHA 3: KTO JE OVPLYVNENÝ A AKO?.....	29
3.1 Praktické dôsledky iniciatív.....	29
3.2 Zhrnutie nákladov a prínosov.....	31
3.3 Relevantné ciele trvalo udržateľného rozvoja.....	33
PRÍLOHA 4: EKONOMICKÉ ANALYTICKÉ METÓDY.....	34
4.1 Modelovanie vplyvu následných dodávateľov.....	34
4.2 Zoznam úniku uhlíka následných dodávateľov: metodika výberu	39
4.3 Elektrina	42
PRÍLOHA 5: KONTROLA KONKURENCIESCHOPNOSTÍ.....	44
5.1 Prehľad vplyvov na konkurencieschopnosť.....	44
5.2 Syntetické hodnotenie	44
5.3 Konkurenčné postavenie najviac postihnutých sektorov	44
PRÍLOHA 6: KONTROLA MSP	46
6.1 Metodika identifikácie MSP.....	46
6.2 Metodika identifikácie MSP: kombinácia colných údajov a údajov Orbis	46
6.3 Korekcia veľkosti vzorky.....	47
6.4 Určenie počtu dotknutých malých a stredných podnikov.....	47
PRÍLOHA 7: DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE O DOSTUPNOM PRODUKTE.....	51
7.1 Odhadované zmeny emisií.....	51
7.2 Vplyv na obchod.....	53
7.3 Vplyvy na spotrebiteľské ceny.....	54
7.4 Analýza citlivosti možností na filtre.....	55
PRÍLOHA 8: NÁKLADY NA DODRŽIAVANIE PREDPISOV PRE SPOLOČNOSTI A ORGÁNY.....	59
8.1 Východiskový scenár nákladov spoločností na dodržiavanie predpisov	59
8.2 Dodatočné náklady spoločností na dodržiavanie predpisov po rozšírení nadväzujúcich spoločností	60
8.3 Východiskový scenár nákladov orgánov na presadzovanie predpisov	61

PRÍLOHA 9: DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE O PREDCHÁDZANÍ CBAM.....	63
9.1 Analýza skutočných emisií v prechodnom registri CBAM.....	63
9.2 Pretrvávajúce regulačné a dohľadové zraniteľnosti: nedostatočná sledovateľnosť	63
9.3 Diskusia o existujúcom rámci presadzovania CBAM.....	64
9.4 Poznatky z prechodného obdobia	65
PRÍLOHA 10: DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE O ELEKTRINE.....	68
10.1 Súčasný stav cezhraničného obchodovania s elektrinou	68
10.2 Trendy v dekarbonizácii elektrických sietí tretích krajín.....	70
10.3 Kontextuálne prvky týkajúce sa deklarovania skutočných hodnôt elektriny v rámci CBAM	72
PRÍLOHA 11: POPIS SÚČASNÝCH PRAVIDIEL PRE VÝPOČET VNÚTORNÝCH EMISIÍ	76

PRÍLOHA 1: PROCEDURÁLNE INFORMÁCIE

1.1 Vedúci generálny riaditeľ, Referencie pre plánovanie/pracovný plán Komisie pre výskum a rozvoj (CWP)

Vedúce generálne riaditeľstvo: Dane a colná únia (DG TAXUD)

Referenčné číslo plánovania Decide: PLAN/2025/1238

Ďalšie odkazy: Iniciatíva bola oznámená v oznámení o európskom akčnom pláne pre oceľ a kovy, COM(2025) 125 final.

1.2 Organizácia a načasovanie

Pri príprave tejto správy o posúdení vplyvu pomáhala GR TAXUD medzirezortná riadiaca skupina. Medzirezortná riadiaca skupina (ISSG) nadviazala na existujúcu skupinu, ktorá bol zriadený tak, aby počas prechodnej fázy sledoval rôzne pracovné oblasti CBAM. Skupina ISSG bola písomne konzultovaná o výzve na predloženie dôkazov a návrhu verejnej konzultácie.

Následne sa uskutočnili dve stretnutia venované správe o posúdení vplyvu. Prvé stretnutie sa konalo 17. júla 2025 a zúčastnili sa ho tieto generálne riaditeľstvá: SG, SJ, CLIMA, GROW, ECFIN, JRC, TRADE, MOVE, COMP, ENV, DEFIS, BUDG, INTPA, ENER. Ako bolo oznámené na tomto stretnutí, GR TAXUD následne zverejnilo návrh posúdenia vplyvu, ktorý zahŕňal prvé štyri kapitoly. Druhé stretnutie sa konalo 9. septembra, na ktorom sa prediskutoval úplný návrh posúdenia vplyvu. Zúčastnili sa ho tieto generálne riaditeľstvá: SG, SJ, CLIMA, GROW, ECFIN, JRC, TRADE, MOVE, COMP, ENV, BUDG, INTPA, ENER, ENEST, ESVČ. Návrh dostali pred stretnutím a mal čas na písomné pripomienky.

1.3 Konzultácia s Výborom pre reguláciu rizika

Dňa 17. septembra 2025 predložilo GR TAXUD návrh posúdenia vplyvu Výboru pre kontrolu regulácie a zasadnutie Výboru sa konalo 8. októbra 2025. Stanovisko Výboru vydané 10. októbra 2025 bolo kladné s výhradami.

Odporúčania rady boli vyriešené tak, ako je uvedené nižšie.

Čo vylepšiť (Odporúčania RSB)	Čo sa vylepšilo
(1) Základná línia by sa mala ďalej rozvíjať. Mala by zahŕňať dobre podložený dynamický scenár znázorňujúci, ako by sa situácia vyvíjala v strednodobom a dlhodobom horizonte bez politického zásahu. Toto by malo zahŕňať jasné vysvetlenie, ako bola základná línia stanovená z hľadiska cien uhlíka indukovaných ETS a tvorby cien.	Diskusia o východiskovom stave (časť 5.1) jasnejšie vysvetľuje, ako by sa tri problémy, ktorými sú únik uhlíka v následných fázach, predchádzanie manipulácii s CBAM a neefektívne zaobchádzanie s dovozom elektriny, vyvíjali v strednodobom a dlhodobom horizonte bez ďalších politických zásahov.

a množstvá vyrobeného tovaru a súvisiaci vplyv na nadväzujúce odvetvia a spotrebiteľov. Dynamická základná línia by mala byť kvantifikovaná, aby bolo možné porovnať hlavné ekonomické a environmentálne vplyvy posudzovaných politických možností.	V prílohe 4 sú podrobnejšie vysvetlené modelové predpoklady vývoja cien uhlíka v rámci systému EU ETS a vo zvyšku sveta, ktoré sú základom základného scenára.
(2) Správa by mala poskytnúť podrobnejšiu analýzu vplyvu intervencie z hľadiska cien, ktorým čelia spotrebiteľia a nadväzujúci výrobcovia. Správa by mala lepšie vysvetliť, ako odhadované významné vplyvy z hľadiska emisií zodpovedajú očakávaným zmenám množstva a cien základných, ako aj následných tovarov, a to pre spotrebiteľov v EÚ aj pre následných výrobcov. Účinky by sa mali rozdeliť, aby sa dali analyzovať vplyvy na rôzne skupiny tovarov a následne na rôzne skupiny zainteresovaných strán, a to spotrebiteľov aj odvetvové odvetvia.	Časť 6.2.4.1 bola ďalej rozpracovaná s cieľom poskytnúť podrobnejší prehľad vplyvov, uveďte výsledky analýzy citlivosti a vysvetlite, čo sa skrýva za týmito cenovými dopady.
(3) Pokiaľ ide o elektrinu, správa by mala lepšie analyzovať vplyvy používania priemerného energetického mixu vyvážajúcej krajiny z hľadiska zmeny stimulov na dekarbonizáciu a výsledných celkových environmentálnych vplyvov, pokiaľ ide o celkové emisie.	Do časti 6.4.1 správy boli doplnené ďalšie prvky týkajúce sa vplyvov používania priemerného mixu elektrickej energie.
(4) Kľúčové predpoklady a odhady vrátane cien a elasticít použité v modelovaní JRC-GEM-E3 by mali byť podrobne špecifikované pre rôzne časové body a mali by sa posúdiť obmedzenia a neistota výsledkov modelovania, najmä vzhľadom na to, že ide o nový druh iniciatívy, pre ktorú sú k dispozícii obmedzené empirické dôkazy, na ktorých by sa mohli zakladať odhady. Správa by mala lepšie vysvetliť metodiku analýzy obchádzania a predpoklady použité pri modelovaní vplyvu opatrení na sektor elektrickej energie. Správa by okrem toho mala zlepšiť metodiku.	Príloha 4.1 bola zmenená a doplnená s cieľom poskytnúť viac informácií o modeli JRC-GEM-E3, a to aj z hľadiska predpokladov. Časť o administratívnej záťaži (6.2.5) bola upravená a rozšírená s cieľom zlepšiť vysvetlenie metodiky použitej na odhadovanie nákladov na dodržiavanie predpisov pre spoločnosti a nákladov na presadzovanie predpisov pre orgány. Rozšírená bola aj časť 6.4.4 o administratívnych vplyvoch elektrickej energie. Okrem toho boli do prílohy 4.3 doplnené ďalšie podrobnosti s cieľom lepšie vysvetliť metodiku a modelovanie použité na posúdenie

pokiaľ ide o odhad administratívnej záťaže.	vplyvy navrhovaných opatrení na elektrinu.
(5) Je potrebné jasne definovať mechanizmus overovania súvisiaci so skutočnými hodnotami emitovaných emisií a analyzovať súvisiace riziká a náklady. Mal by byť jasne opísaný analytický prístup, ktorý sa použije na určenie akýchkoľvek budúcich splnomocnení.	Príloha 9 bola zmenená a doplnená s cieľom zachytiť ďalšie informácie o procese overovania a jeho analytickom prístupe. Konkrétne prílohy 9.1 a 9.4 rozoberajú kritériá a podmienky, ktoré sa majú použiť pri budúcich splnomocneniach.
(6) Ukazovatele zahrnuté do rámca monitorovania a hodnotenia by mali byť podrobnejšie a špecifickejšie, založené na jasnejších očakávaniach, aby umožnili hodnotenie účinnosti a efektívnosti intervencie. Rámec monitorovania, ako je uvedený v správa neposkytuje dostatočné podrobnosti o údajoch potrebných na sledovanie vplyvov intervencie. Mali by sa poskytnúť podrobnejšie údaje o administratívnych nákladoch a o zmenách emisií výrobcov tovarov a elektriny z tretích krajín.	Časť 9 bola rozšírená s cieľom zlepšiť počet a podrobnosti ukazovateľov, ktoré sa použijú na hodnotenie účinnosti a efektívnosti navrhovaného zásahu. Na podporu zhromažďovania údajov o niektorých z týchto ukazovateľov Komisia uskutoční rozsiahle medzinárodné prieskumy s cieľom získať spätnú väzbu od dotknutých výrobcov v týchto oblastiach krajín.
(7) Porovnanie možností by malo byť založené na jasných kritériách týkajúcich sa účinnosti v súlade s príslušnými špecifickými cieľmi pre každú z troch oblastí. Pokiaľ ide o efektívnosť, porovnanie by malo použiť odhadované náklady vrátane administratívnych nákladov a podľa možnosti by malo byť založené na pomeroch nákladov a prínosov.	Oddiel 7.1 bol rozšírený s cieľom objasniť ukazovatele a kritériá účinnosti, efektívnosti a proporcionality, ktoré sa použili na posúdenie rôznych zvažovaných možností.
(8) Správa, najmä kapitola o porovnaní možností, musí lepšie vysvetliť, ako sa má zabezpečiť súdržnosť s inými relevantnými iniciatívami EÚ.	Súdržnosť s ostatnými politikami bola zabezpečená v analýze a z procesného hľadiska zapojením ďalších generálnych riaditeľstiev, ako je ďalej vysvetlené v správe.

Opatrenie týkajúce sa šrotu bolo v širšom zmysle ďalej spresnené a zefektívnené, aby sa zabezpečilo ešte cielenejšie riešenie problému. V súvislosti so zneužívajúcimi praktikami bolo ako spoločný prvok možnosti 1 aj 2 zavedené opatrenie na posilnenie postavenia osôb.

1.4 Dôkazy, zdroje a kvalita

Dôkazová základňa pre túto správu o posúdení vplyvu pochádza z rôznych zdrojov vrátane:

- Cílené konzultácie s príslušnými hospodárskymi subjektmi a členskými štátmi.
- Verejná konzultácia a výzva na predloženie dôkazov.¹ Obdobie spätnej väzby: 1. júla 2025 do 26. augusta 2025.

Výmena názorov s ďalšími zainteresovanými stranami prostredníctvom neformálneho experta CBAM

Stretnutia skupín a stretnutia špecializovaných zainteresovaných strán.

- Údaje z registra CBAM získané počas prechodného obdobia.

- Podporná štúdia o rozšírení rozsahu pôsobnosti CBAM na nadväzujúce produkty.
- Štúdia o analytických metódach na výpočet emisií v dovážanej elektrine do EÚ v rámci CBAM.

- Modelovanie Spoločným výskumným centrom Európskej komisie.
- Prieskum a kvantitatívna analýza.

¹Pozri: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14748-Carbon-Border-Adjustment-Mechanism-CBAM-downstream-extension-anti-circumvention-and-rules-on-electricity-emissions_en

PRÍLOHA 2 KONZULTÁCIE SO ZAJAINTERESOVANÝMI STRANAMI

2.1 Stratégia konzultácií

Konzultačná stratégia pre túto iniciatívu zahŕňa tieto činnosti:

- Spätná väzba k výzve na predloženie dôkazov od 1. júla 2025 do 26. augusta 2025;
- Verejná konzultácia od 1. júla 2025 do 26. augusta 2025;
- Konzultácie so zainteresovanými stranami v kontexte štúdií venovaných následnému toku rozšírenie rozsahu a elektrina;
- Prieskumy medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a colnými orgánmi v kontexte rámca riadenia rizík CBAM;
- Stretnutia neformálnej expertnej skupiny CBAM, ktorá združuje členov štáty, zástupcovia priemyslu, zástupcovia občianskej spoločnosti a pozorovatelia z tretích krajín a medzinárodné alebo medzivládne organizácie;

Toto je podrobnejšie uvedené nižšie pre každú oblasť.

2.1.1 Následný postup

Útvary Komisie sa priebežne stretávali s rôznymi priemyselnými združeniami a spoločnosťami, ktorých sa CBAM týka, a to buď priamo, alebo nepriamo, v závislosti od ich postavenia v hodnotovom reťazci. Okrem bilaterálnych konzultácií a výmen Komisia spolupracovala so zainteresovanými stranami aj prostredníctvom neformálnej expertnej skupiny CBAM.

Okrem toho sa v októbri 2024 uskutočnil cielený prieskum zainteresovaných strán ako súčasť podpornej štúdie pre následných dovozcov, ktorý získal 241 odpovedí. Tento prieskum pomohol útvarom Komisie odhadnúť administratívnu záťaž a náklady na dodržiavanie predpisov pre následných dovozcov. Väčšina respondentov boli výrobcovia alebo dovozcovia základného alebo následného tovaru.

2.1.2 Zabránenie daňovým únikom v rámci CBAM

Útvary Komisie zorganizovali tri špecializované workshopy o riadení rizík CBAM s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a vnútroštátnymi colnými orgánmi.

Písomné podania boli zozbierané aj prostredníctvom prieskumov vrátane jedného venovaného obchádzaniu opatrení. To im umožnilo štruktúrovaným spôsobom vyjadriť svoje uvedenie si rizík, ktorým je CBAM vystavená. Hoci časti prieskumu boli štruktúrované, vyhradené sekcie umožňovali voľné textové komentáre, ktoré umožnili zachytiť opis nových rizík, o ktorých sa predtým nediskutovalo.

Útvary Komisie tiež zhromaždili spätnú väzbu prostredníctvom viacerých podujatí v odvetví, ako aj bilaterálnych stretnutí so zainteresovanými stranami zo súkromného sektora. Významný počet z nich spomenul riziko zneužívania praktík. Podniky tiež rozsiahlo zdôraznili šrot

medzera v legislatíve. Spoločnosť European Aluminium² publikovala štúdiu na túto tému. Niekoľko jednotlivých podnikov, ako napríklad Hydro³ alebo Alcoa⁴, verejne zdieľalo svoje stanovisko k tejto záležitosti. Cementársky priemysel⁵ vo svojom podaní zdôraznil možný systém na predchádzanie CBAM, v rámci ktorého by dovozca mohol dovážať produkt s vysokou emisnou náročnosťou (napr. s vysokým obsahom slinku v prípade cementu) a neskôr predložiť vyhlásenie CBAM pre tento dovoz, pričom by správne použil rovnaký kód KN, ale deklaroval nízke emisie (napr. zodpovedajúce (na nižší obsah slinku), čo má za následok nižšiu úpravu CBAM, ktorá sa má zaplatiť, a preto si to vyžaduje väčšiu podrobnosť pri vykazovaní kódov KN.

2.1.3 Elektrina

V rámci štúdie o elektrine ako tovare CBAM sa uskutočnila konzultácia s vybranými zainteresovanými stranami. Zahŕňala štruktúrovaný prieskum zaslaný vybraným zainteresovaným stranám v sektore elektrickej energie, pričom odpovede poskytli dodávatelia, obchodníci, prevádzkovatelia prenosových sústav (TSO), prevádzkovatelia prepojavacích vedení, akreditačné orgány, platformy na prideľovanie kapacít, energetické burzy a regionálny orgán pre integráciu trhu. Okrem toho sa uskutočnili pološtruktúrované rozhovory s príslušnými národnými orgánmi (NCA), colnými orgánmi a ďalšími aktérmi.

Útvary Komisie tiež zhromaždili spätnú väzbu od priemyslu a krajín vyvážajúcich elektrinu do EÚ prostredníctvom bilaterálnych stretnutí. Okrem toho sa odvetvia (vrátane prevádzkovateľov prenosových sústav a obchodníkov s elektrinou) verejne podelili o svoje stanovisko.

2.2 Výzva na predloženie dôkazov a verejná konzultácia

Komisia 1. júla 2025 zverejnila výzvu na predkladanie dôkazov a verejnú konzultáciu (PC)⁶ a odpovede zhromažďoval do 26. augusta 2025.

Dotazník pozostával z 55 otázok pokrývajúcich tri oblasti diskutované v tomto posúdení vplyvu: rozšírenie po prúde, predchádzanie CBAM a elektrina. Zainteresované strany mali tiež možnosť nahráť ďalšie príspevky. 34 otázok bolo vecných, pričom ďalšie otázky sa týkali osobných údajov alebo objasnení.

Nižšie uvádzame výsledky dotazníka z konzultácie, po ktorých nasleduje analýza stanovísk predložených v reakcii na konzultáciu a výzvu na predloženie dôkazov. Záverečná správa Táto časť vyvodzuje závery z oboch častí.

² European Aluminium, štúdia tretej strany o vplyve CBAM na trhy s oxidom hlinitým a šrotom, spoločnosť Ramboll, Marec 2025

³ Hydro, CBAM: Európsky nízkouhlíkový hliník je ohrozený veľkou medzerou v zákone, <https://www.hydro.com/en/global/about-hydro/stories-by-hydro/greenwashing-via-cbam-loop-hole>

⁴ Sandbag, Uzatvorenie medzery v zákone o šrote CBAM – Kritický krok pre klímu, júl 2024

⁵ Bezproblémová implementácia CBAM – Riešenie rizík podvodov a obchádzania v cementárskom priemysle Sektor. December 2024

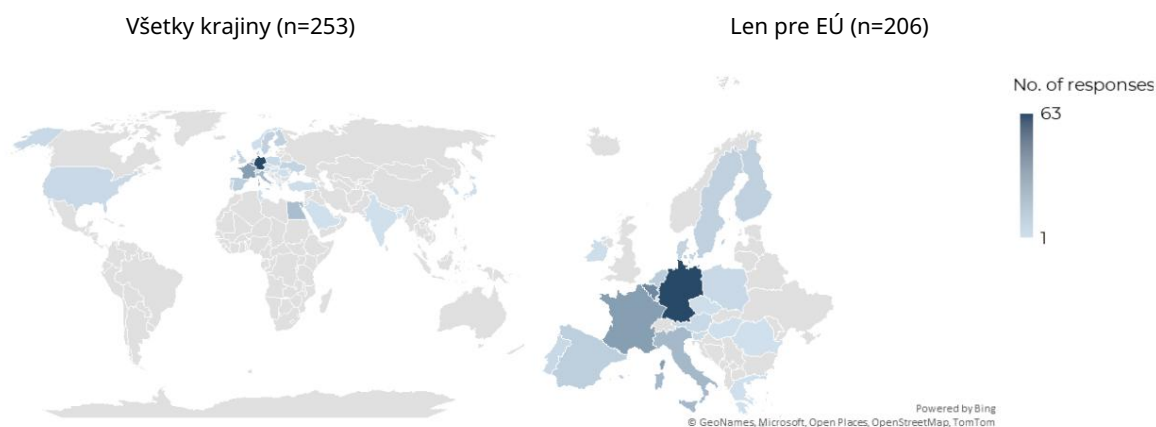
2.2.1 Zhrnutie konzultačného dotazníka

2.2.1.1 Profil respondentov

Dotazník PC vyplnilo celkovo 367 zainteresovaných strán. Z týchto 367 zainteresovaných strán 114 odpovedí patrí k identifikovanej kampani, zatiaľ čo zvyšných 253 zainteresovaných strán nepatrí k identifikovanej kampani. Prehľad respondentov podľa krajiny pôvodu je znázornený na obrázku 1 a podľa skupiny zainteresovaných strán na obrázku 2. Viac ako 81 % respondentov (n=206) sa nachádza v EÚ, najmä v Nemecku (n=63), ako aj v Belgicku (n=37) a Francúzsku (n=28). Z krajín mimo EÚ najvýznamnejšie príspevky pochádzajú od respondentov z Egypta, Spojeného kráľovstva a Ukrajiny.

Väčšina respondentov sú zástupcovia podnikov/organizácií alebo obchodných združení (84 %; n = 212). Príspevky pochádzajú aj od občanov EÚ, verejných orgánov, mimovládnych organizácií (MVO), akademických/ výskumných inštitúcií, odborových zväzov, environmentálnych organizácií a iných organizácií.

Obrázok 1: Krajina pôvodu, všetky zainteresované strany (n=253) (Otázka 11)

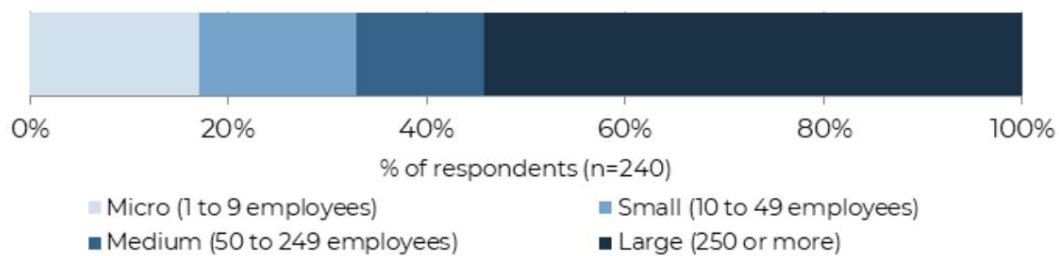

Obrázok 2: Typ zainteresovanej strany, všetky zainteresované strany (n=253) (Q2)

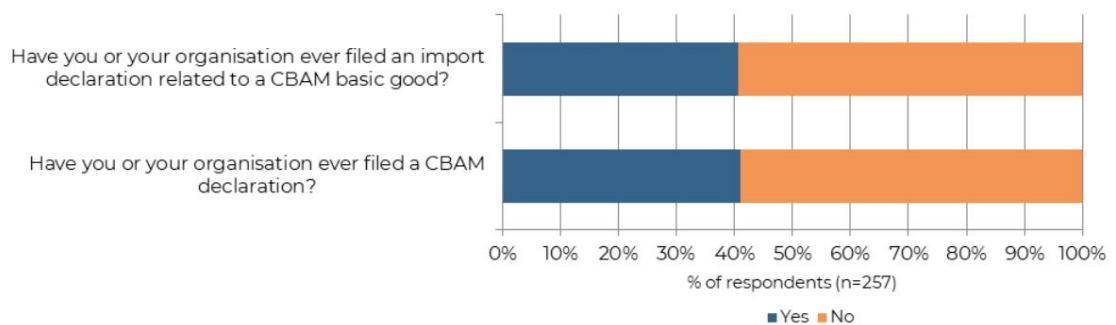
Organizácie poskytli 244 odpovedí, pričom najviac zastúpené boli veľké spoločnosti (250 a viac zamestnancov) (54 %; n = 130). 17 % predstavujú mikroorganizácie (n = 41), 16 % malé organizácie (n = 38) a 13 % stredne veľké organizácie (n = 31).

Obrázok 3: Veľkosť organizácie, všetky zainteresované strany (n=240) (Q10)

Približne 40 % respondentov aspoň raz podalo vyhlásenie CBAM (n=104) alebo dovoznú vyhlásenie týkajúce sa základného tovaru CBAM (n=103), ako je znázornené na obrázku 4.

Obrázok 4: Podávanie vyhlásení súvisiacich s CBAM (n=253) (otázky 13 a 14)

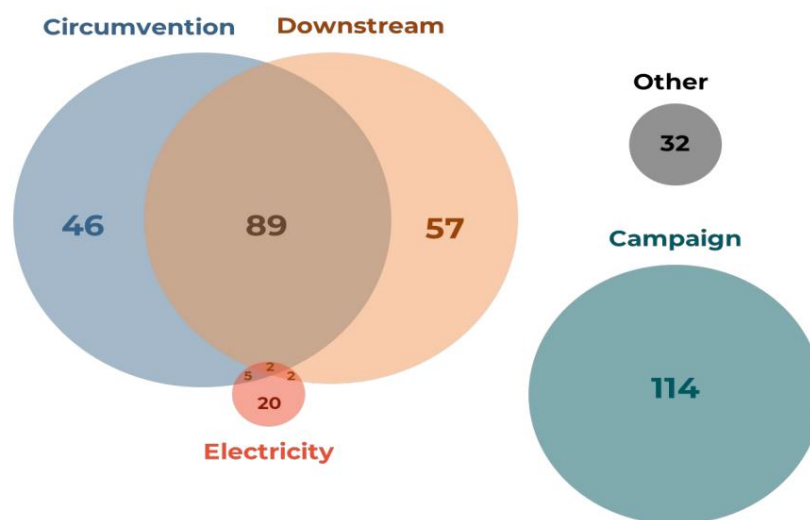
Konzultácia a výzva na predkladanie dôkazov spájajú tri tematické oblasti: downstream, obchádzanie a elektrinu. Keďže tieto témy sú koncepčne odlišné, aj keď sú vzájomne prepojené, zainteresované strany, ktoré odpovedali na prieskum, sú tiež rôznorodé a zvyčajne odpovedajú iba na jeden z troch aspektov. Preto je potrebné odpovede analyzovať samostatne, aby sa dali vyvodiť zmysluplné závery. Tým sa zabráni nadhodnoteniu „žiadnych názorov“, ako aj neúmyselným a neinformovaným názorom, napr. nemecký alebo čínsky výrobca downstreamového tovaru, ktorý sa vyjadruje k dovozu elektriny z CBAM. Dovozy elektriny zvyčajne vôbec nezahŕňa downstreamových výrobcov, pretože k nemu dochádza medzi dovozcami a dodávateľmi elektriny – t. j. elektrárňami v tretích krajinách. Keďže dovoz elektriny si vyžaduje prepojenie cezhraničných sietí prepojením, je relevantný iba na hraniciach systému EU ETS v kontexte CBAM, napr. medzi Chorvátskom a Bosnou a Hercegovinou.

Preto sa na definovanie zainteresovaných strán PC používajú tri kategórie:

- Zainteresované strany v odberateľskom reťazci;
- Zainteresované strany v oblasti obchádzania; a
- Zainteresované strany v oblasti elektrickej energie.

Ako je znázornené na obrázku 5, respondenti z odberateľských spoločností a respondenti z oblasti obchádzania sa značne prekrývajú, zatiaľ čo odpovede z oblasti elektrickej energie sú dosť odlišné. Podľa súboru nástrojov pre lepšiu reguláciu⁷ sú vylúčené a analyzované samostatne. Jedna kampaň bola identifikovaná nemeckou výrobnou spoločnosťou so 114 odpoveďami. Kategória „iné“ zodpovedá zainteresovaným stranám, ktorými sú verejné orgány, občania, mimovládne organizácie, výskumné inštitúcie alebo konzultačné spoločnosti.

Obrázok 5: Vennov diagram typov zainteresovaných strán (n=367)⁸

⁷ Európska komisia (2023). [Súbor nástrojov pre lepšiu reguláciu](#). - 89

⁸ zainteresovaných strán je zaradených do kategórie obchádzanie a následní zákazníci. Ide o spoločnosti/podniky združenia, ktoré sa zaoberajú obchodom a/alebo výrobou základných CBAM a nadväzujúcich tovarov.

- 57 zainteresovaných strán je kategorizovaných len do kategórie downstream. Ide o spoločnosti/obchodné združenia, ktoré sa zaoberajú len obchodom a/alebo výrobou downstream tovarov.

- 46 zainteresovaných strán je kategorizovaných iba do kategórie obchádzania. Ide o spoločnosti/obchodné združenia, ktoré sa zaoberajú iba obchodom a/alebo výrobou základného tovaru CBAM.

2.2.1.2 Následné zainteresované strany

Celkovo je identifikovaných 150 odpovedí ako zainteresované strany následných fáz.

Následné zainteresované strany sú respondenti, ktorí sú alebo zastupujú výrobcov/dovozcov následných produktov CBAM. Proces výberu následných zainteresovaných strán je nasledovný:

- Po prvé, zainteresované strany v následných fázach sú identifikované podľa toho, či dovážajú alebo vyrábajú tovary CBAM (otázky 15 a 17). Ak respondenti vybrali aspoň jeden produkt z indikatívneho zoznamu tovarov v následných fázach, považujú sa za zainteresovanú stranu v následných fázach. Pomocou tohto automatického filtrovania je ako zainteresované strany v následných fázach identifikovaných 103 odpovedí. Okrem indikatívneho zoznamu produktov v následných fázach mohli respondenti v poliach s voľným textom uviesť aj iné produkty v následných fázach (ktoré dovážajú alebo vyrábajú). Tieto odpovede sú manuálne analyzované, aby zahŕňali odpovede, ktoré poskytujú vhodné odpovede (napr. odpovede „nevzťahuje sa“ alebo „žiadna odpoveď“ sa ignorujú). Pomocou tohto manuálneho filtrovania je ako zainteresované strany v následných fázach identifikovaných 8 odpovedí.
- Po druhé, odpovede zahŕňajú aj organizácie, ktoré zastupujú výrobcov/dovozcov v následných fázach výroby, ale neodpovedajú na otázky 15 – 18. Napríklad združenie výrobcov v následných fázach výroby samo nevyrába/nedováža, ale zastupuje spoločnosti, ktoré to robia. Odpovede, ktoré sa identifikujú ako spoločnosti/podniky, obchodné združenia alebo obchodné združenia, ktoré ešte nie sú kategorizované, sú manuálne preverované a relevantné organizácie sú zahrnuté ako zainteresované strany v následných fázach výroby. Pomocou tohto manuálneho filtrovania bolo ako zainteresované strany v následných fázach výroby identifikovaných 39 odpovedí.

Väčšina zainteresovaných strán v odberateľských odvetviach sa domnieva, že únik uhlíka v dôsledku CBAM dochádza v odberateľských odvetviach do určitej miery, pričom 44 % uviedlo, že mieru výrazne. Vo veľkej miere sa zhodujú v tom, že rozšírenie CBAM na odberateľský tovar by znížilo únik uhlíka, posilnilo politiku EÚ v oblasti klímy, podporilo inovácie v oblasti nízkouhlíkových technológií a podporilo by spotrebu nízkouhlíkových produktov v EÚ, ako aj úsilie o globálne stanovovanie cien uhlíka. Z ekonomického hľadiska sa očakáva, že takéto rozšírenie zvýši náklady pre výrobcov, malé a stredné podniky a spotrebiteľov, ale zároveň sa považuje za prospešné pre zamestnanosť v EÚ. Z administratívneho hľadiska väčšina zainteresovaných strán v odberateľských odvetviach očakáva zvýšené zaťaženie najmä pre dovozcov z EÚ a vývozcov odberateľského tovaru mimo EÚ, ale aj pre výrobcov odberateľského tovaru mimo EÚ a verejné orgány. Náklady na podávanie správ by sa považovali za vysoké, najmä pokiaľ ide o určovanie vložených emisií a už zaplatených zahraničných nákladov na uhlík.

Nižšie je uvedený podrobnejší opis názorov zainteresovaných strán odberateľov z časti dotazníka venovanej odberateľskému tovaru.

- 20 zainteresovaných strán je kategorizovaných len ako elektrická energia. Ide o zainteresované strany, ktoré zastupujú prevádzkovateľov prenosových sústav z EÚ/mimo EÚ, energetické spoločnosti a verejné orgány.

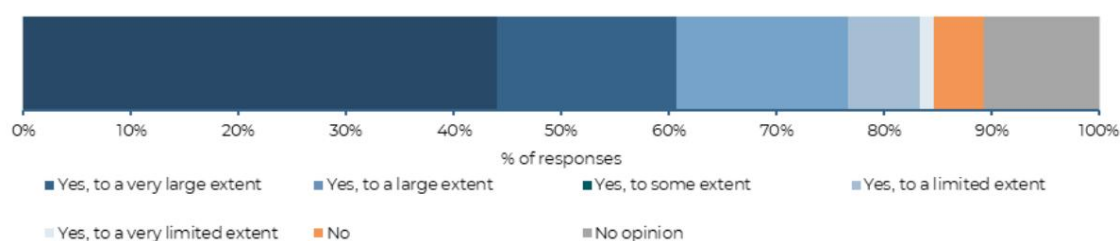
- 9 zainteresovaných strán je kategorizovaných ako kombinácia zainteresovaných strán v oblasti elektrickej energie v kombinácii s obchádzaním opatrení a/alebo downstreamovými spoločnosťami. Ide najmä o energetické spoločnosti z EÚ.

- Medzi ďalších 32 zainteresovaných strán patria odpovede od 9 verejných orgánov, 10 občanov EÚ, 4 mimovládnych organizácií, 3 výskumných inštitúcií, 5 konzultačných spoločností a 1 maloobchodného združenia.

2.2.1.2.1 Únik uhlíka

Rozšírenie v následných odvetviach sa zaoberá rizikom úniku uhlíka v nadväzujúcich odvetviach v dôsledku CBAM v prípade základného tovaru. Podľa zainteresovaných strán v nadväzujúcich odvetviach k úniku uhlíka v dôsledku CBAM dochádza v nadväzujúcich odvetviach (obrázok) . Približne tri štvrtiny zainteresovaných strán v nadväzujúcich odvetviach sa domnievajú, že dochádza k úniku uhlíka aspoň do určitej miery (vrátane veľmi veľkého rozsahu (n= 66; 44 %), veľkého rozsahu (n= 25; 17 %) a určitého rozsahu (n= 24; 16 %)). 7 % (n=10) uvádza, že v nadväzujúcich odvetviach nedochádza k úniku uhlíka v dôsledku CBAM a 11 % (n=16) nemá názor. Koordinovaná kampaň uvádza, že v nadväzujúcich odvetviach dochádza k úniku uhlíka vo veľmi veľkej miere v dôsledku CBAM. Táto široká zhoda zainteresovaných strán Skutočnosť, že dochádza k úniku uhlíka v odvetví následných odvetví, slúžila ako impulz pre návrh na rozšírenie CBAM na odvetvia následných odvetví.

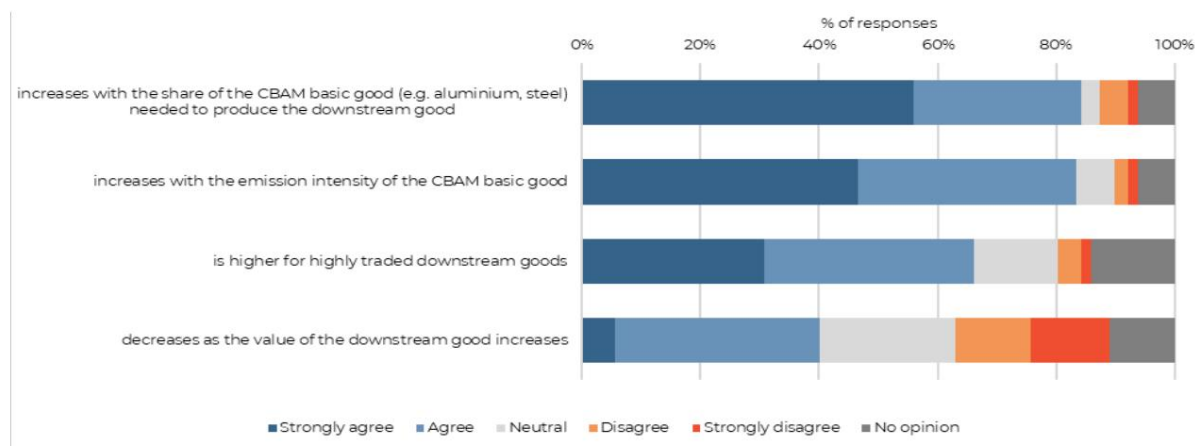
Obrázok 6: Dochádza k úniku uhlíka v dôsledku CBAM v odberateľských odvetviach? (Otázka 25 - iba odpovede zainteresovaných strán smerom nahor, n=150)

Návrh odráža skutočnosť, že riziko úniku uhlíka v následných odvetviach má niekoľko faktorov, a to na základe konzultácií so zainteresovanými stranami. Medzi zainteresovanými stranami v následných odvetviach panuje silný konsenzus, že riziko úniku uhlíka sa zvyšuje s podielom základných tovarov CBAM potrebných na výrobu následného tovaru a s intenzitou emisií základného tovaru CBAM: v prípade zainteresovaných strán v následných odvetviach, ktoré uviedli, že dochádza k úniku uhlíka do následných odvetví, súhlasí alebo rozhodne súhlasí 84 % (n=107) a 83 % (n=106) (obrázok 7). Podľa návrhu sa CBAM vzťahuje na podiel základného tovaru, čo znamená, že vyšší podiel čelí vyššej CBAM, a teda lepšej ochrane pred únikom v následných odvetviach.

Okrem toho 66 % (rozhodne) súhlasí (n=84) s tým, že únik uhlíka je vyšší pri vysoko obchodovanom nadväzujúcom tovare. Návrh to odráža; nadväzujúci tovar sa vyberá na základe toho, v akom objeme sa s ním obchoduje, pričom vyššia intenzita obchodu predstavuje vyššie riziko úniku uhlíka a potrebu zaradenia do rozsahu pôsobnosti. Existuje menší konsenzus o tom, či sa únik uhlíka znižuje, keď sa hodnota nadväzujúceho tovaru zvyšuje (40 % súhlasí alebo rozhodne súhlasí; n=51). Koordinovaná kampaň (rozhodne súhlasí) so všetkými navrhovanými dôsledkami rizika úniku uhlíka.

Obrázok 7: Myslíte si, že riziko úniku uhlíka? (Otázka 26 – iba odpovede zainteresovaných strán v následných fázach, n=127)

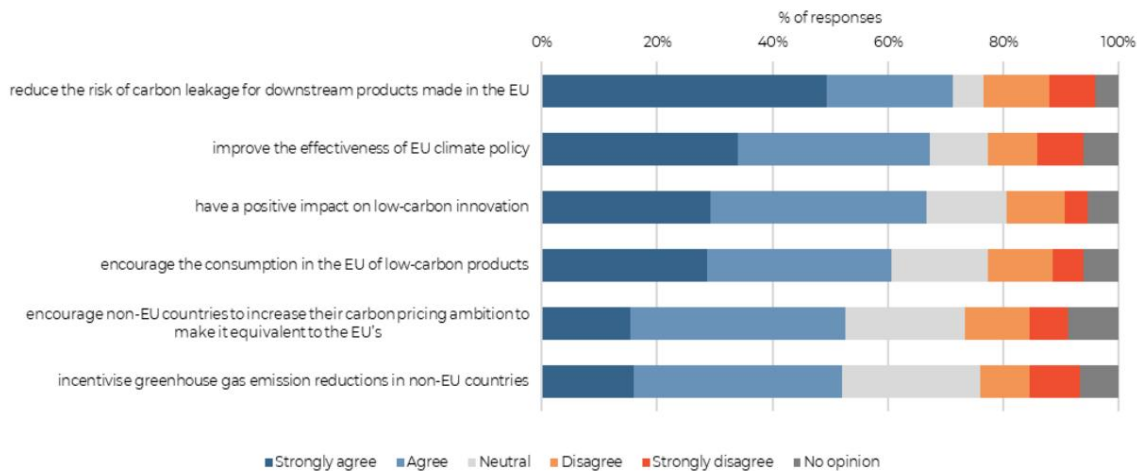
2.2.1.2.2 Klimatické vplyvy rozšírenia rozsahu pôsobnosti CBAM na tovary z nadväzujúcich odvetví

Väčšina zainteresovaných strán v následných fázach sa zhoduje v tom, že rozšírenie mechanizmu CBAM by malo pozitívny vplyv na klímu (obrázok 8). Konkrétne v EÚ panuje silný konsenzus o pozitívnom vplyve na klímu:

- 71 % súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že takéto predĺženie by znížilo riziko emisií uhlíka únik pri následných výrobkoch vyrobených v EÚ (n=107);
- 67 % súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že takéto predĺženie by zlepšilo účinnosť politika EÚ v oblasti klímy (n=101);
- 67 % súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že takéto predĺženie by malo pozitívny vplyv na nízkouhlíkové inovácie (n=100);
- 61 % súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že takéto predĺženie by podporilo spotreba nízkouhlíkových výrobkov v EÚ (n=91);
- 53 % súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že takéto predĺženie by povzbudilo krajiny mimo EÚ k zvýšeniu svojich ambícií v oblasti cien uhlíka, aby boli rovnocenné s cenami EÚ (n=79); a
- 52 % súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že takéto predĺženie by stimulovalo skleníkové plyny zníženie emisií v krajinách mimo EÚ (n=78).

Koordinovaná kampaň jednoznačne súhlasí so všetkými šiestimi vyššie uvedenými pozitívnymi vplyvmi na klímu.

Obrázok 8: Vplyvy na klímu: Rozšírenie rozsahu pôsobnosti CBAM na nadväzujúce tovary by: (Otázka 27 – odpovede iba zainteresovaných strán v následnej fáze, n=150)

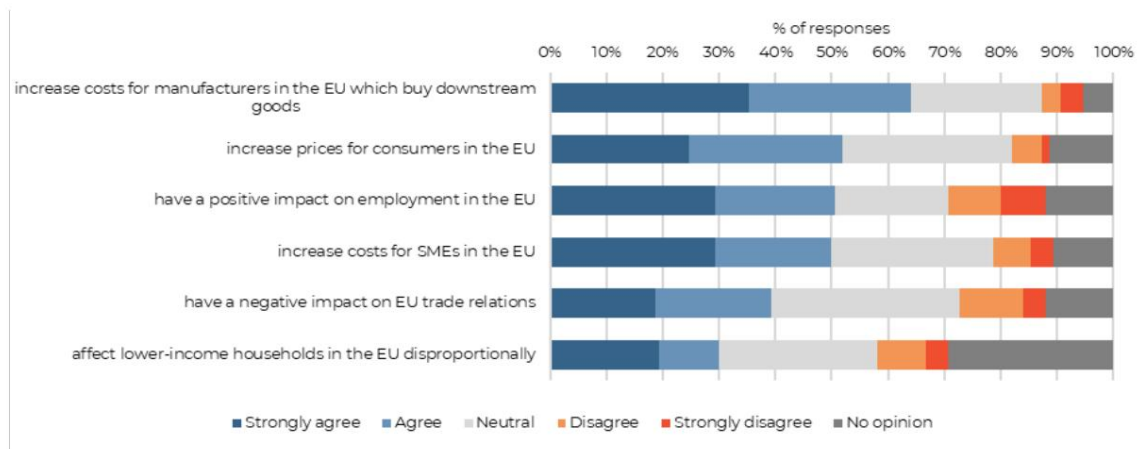

2.2.1.2.3 Ekonomické dôsledky rozšírenia rozsahu pôsobnosti CBAM na tovary nadväzujúce na odvetvie Vážšina zainteresovaných strán v odberateľskej oblasti súhlasí s tým, že rozšírenie rozsahu pôsobnosti CBAM na odberateľský tovar by zvýšilo i) náklady pre výrobcov nakupujúcich odberateľský tovar a ii) náklady pre MSP v EÚ, ako aj iii) ceny pre spotrebiteľov v EÚ [súhlasí alebo rozhodne súhlasí 64 % (n=96), 52 % (n=78) a 51 % (n=76)]. Zároveň viac ako 50 % respondentov súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že takéto rozšírenie by malo pozitívny vplyv na zamestnanosť v EÚ [súhlasí alebo rozhodne súhlasí 51 % (n=76). Na obmedzenie administratívnej záťaže boli možnosti v odberateľskej oblasti vybrané na základe ukazovateľov efektívnosti a proporcionality (pozri oddiel 8.1 posúdenia vplyvu).

Medzi zainteresovanými stranami v nižších reláciách panuje menší konsenzus o vplyve na obchodné vzťahy EÚ a na domácnosti s nízkymi príjmami. 39 % (n=59) zainteresovaných strán v nižších reláciách si myslí, že rozšírenie v nižších reláciách by malo negatívny vplyv na obchodné vzťahy EÚ. 30 % (n=45) zainteresovaných strán v nižších reláciách súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že rozšírenie v nižších reláciách by neúmerne ovplyvnilo domácnosti v EÚ s nízkymi príjmami.

Koordinovaná kampaň dôrazne súhlasí s pozitívnym vplyvom na zamestnanosť a súhlasí s rastúcimi nákladmi pre výrobcov v nadväzujúcich fázach výroby a pre malé a stredné podniky v EÚ.

Obrázok 9: Ekonomické vplyvy: Rozšírenie rozsahu pôsobnosti CBAM na tovary z odberateľských závodov by: (Otázka 28 – iba odpovede zainteresovaných strán z odberateľských závodov, n=146)

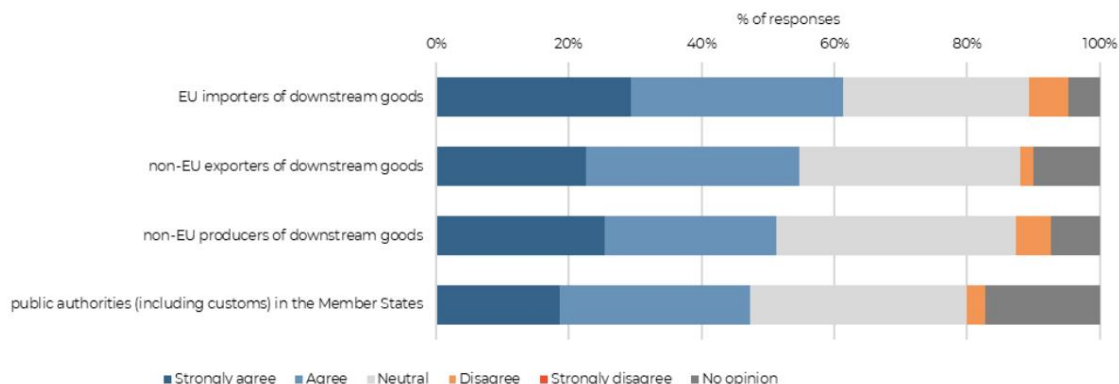
2.2.1.2.4 Administratívna záťaž vyplývajúca z rozšírenia rozsahu pôsobnosti CBAM na nadväzujúce odvetvia tovar

Väčšina zainteresovaných strán v odberateľskej oblasti súhlasí s tým, že rozšírenie odberateľskej oblasti by výrazne zvýšilo administratívnu záťaž pre dovozcov z EÚ, vývozcov z krajín mimo EÚ a výrobcov tovaru v odberateľskej oblasti z krajín mimo EÚ:

- 62 % súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že rozšírenie následných činností by výrazne zvýšilo administratívnu záťaž pre dovozcov tovaru z EÚ (n=91);
- 55 % súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že rozšírenie následných činností by výrazne zvýšilo administratívnu záťaž pre vývozcov nadväzujúceho tovaru z krajín mimo EÚ (n=81);
- 52 % súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že rozšírenie downstreamu by výrazne zvýšilo administratívnu záťaž pre výrobcov downstreamového tovaru mimo EÚ (n=76);
- 49 % súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že rozšírenie po prúde by významne zvýšilo administratívnu záťaž pre verejné orgány (n=71).

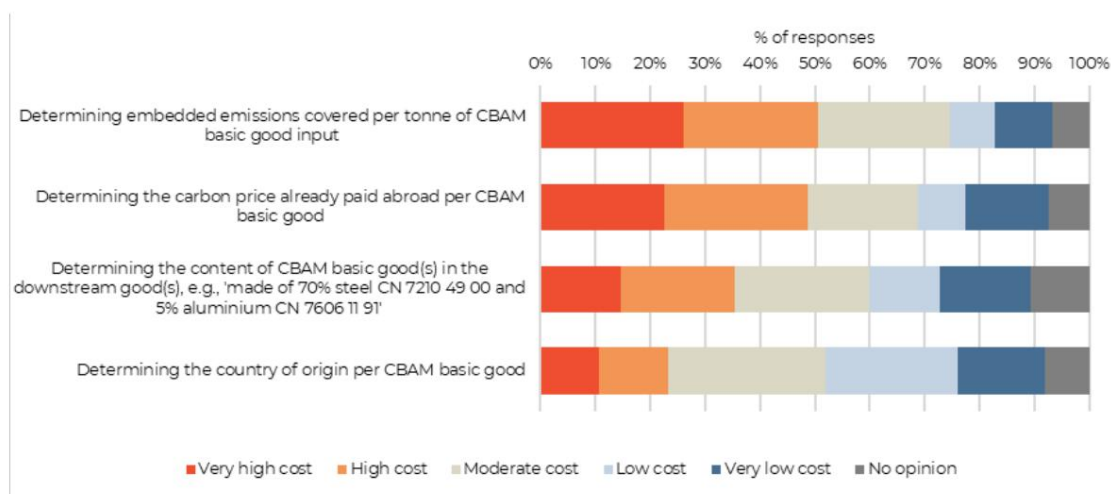
Koordinovaná kampaň bola prevažne neutrálna so všetkými štyrmi vyššie uvedenými záťažami.

Obrázok 10: Ako hodnotíte nasledujúce náklady? Rozšírenie rozsahu pôsobnosti CBAM na tovary z odberateľských reťazcov by výrazne zvýšilo administratívnu záťaž spojenú s plnením povinnosti CBAM pre: (Otázka 29 – iba odpovede zainteresovaných strán z odberateľských reťazcov, n=146)

Pokiaľ ide o náklady súvisiace s požiadavkami na podávanie správ o CBAM, približne polovica zainteresovaných strán v následných fázach sa domnieva, že určenie emitovaných emisií (51 %; n=75) a ceny uhlíka už zaplatenej v zahraničí (49 %; n=72) by malo za následok vysoké alebo veľmi vysoké náklady. Určenie obsahu základných tovarov CBAM v následných tovaroch a určenie krajiny pôvodu sa považujú za relatívne nižšie náklady (36 % (n=53) a 24 % (n=35) naznačuje veľmi vysoké alebo vysoké náklady).

Obrázok 11: V prípade tovarov z nadväzujúceho reťazca, ak a keď sa stanú súčasťou rozsahu pôsobnosti CBAM, ako odhadujete náklady na nasledujúce požiadavky na podávanie správ CBAM v definitívnej fáze CBAM? (Otázka 30 – iba odpovede zainteresovaných strán z nadväzujúceho reťazca, n=146)

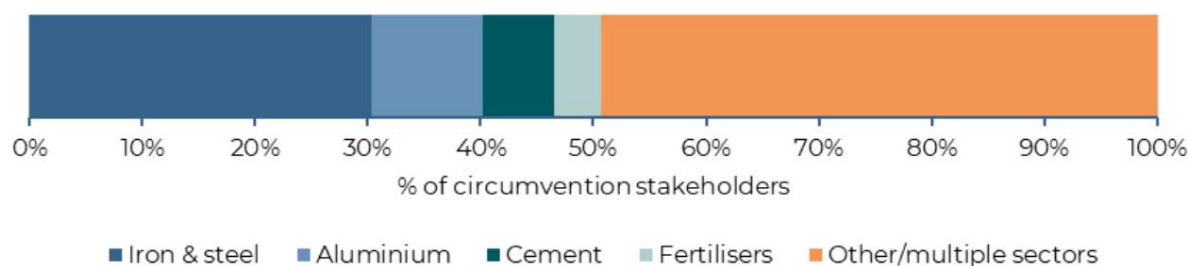

2.2.1.3 Zainteresované strany obchádzania

Celkovo je 142 zainteresovaných strán identifikovaných ako zainteresované strany obchádzania.

Ako je znázornené na obrázku 12, približne 55 % zainteresovaných strán (n=82) zastupuje viacero/iné sektory. Túto kategóriu tvoria prevažne priemyselné združenia, ktoré zastupujú viacero sektorov, pričom väčšina z nich pochádza z kovospracujúceho priemyslu (n=41), ale aj z viacodvetvových združení (n=17), chemického priemyslu (n=6), ťažobného priemyslu (n=4) a energetického priemyslu (n=4). Zvyšok zainteresovaných strán zastupuje, ako je znázornené v grafe nižšie, železiarstvo a oceľ (28 %; n=41), nasledovaný hliníkom (n=12), cementom (n=8) a hnojivami (n=6).

Obrázok 12: Zainteresované strany obchádzania podľa sektora (n=142)

2.2.1.3.1 Riziko obchádzania

Takmer 80 % zainteresovaných strán sa domnieva, že súčasný systém CBAM je ohrozený obchádzaním, čo by mohlo ohroziť jeho účinnosť. Tento jasný výsledok poslúžil ako impulz pre návrh dodatočných opatrení proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam. Medzi piatimi z nasledujúcich príčin je - nesprávne deklarácie intenzity emisií, nesprávne deklarovanie údajov o výrobe, nesprávne deklarovanie colných kódov, chýbajúce deklarácie CBAM, nesprávny pôvod – prvé dva boli označené za najznepokojujúcejšie. Okrem toho viac ako 70 % súhlasí s tým, že rozdiely v emisiách v rámci toho istého colného kódexu prispievajú k riziku obchádzania. Navrhované riešenia, ako je poskytovanie podrobnejších informácií a spresnenie colnej nomenklatúry, získali podobnú podporu. Napokon, prevažná väčšina (82 %) označila špecifické riziká vrátane selektívneho pridelovania nízkoemisných procesov a elektriny produktom smerujúcim do EÚ, ako aj pridelovania/nadmerného deklarovania použitia recyklovaného obsahu/kovového odpadu na výrobu určenú pre EÚ.

Nižšie je uvedený podrobnejší opis názorov zainteresovaných strán obchádzania opatrení.

2.2.1.3.2 Súčasné riziko obchádzania

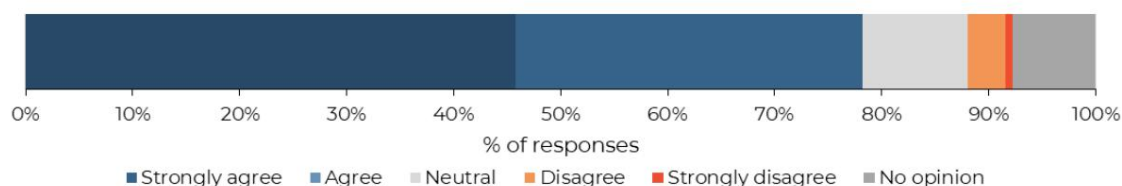
Takmer 80 % (n=111) zainteresovaných strán zaoberajúcich sa obchádzaním predpisov súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že v rámci súčasného mechanizmu CBAM existuje riziko obchádzania, ktoré môže obmedziť jeho účinnosť (obrázok 13). Z 5 navrhovaných kanálov sú hlavnými uvádzanými dôvodmi tohto rizika:

- Nesprávne deklarovaná intenzita emisií (87 % relevantná alebo veľmi relevantná) (n=97);
- Nesprávne údaje o deklarovanej produkcii (85 % relevantné alebo veľmi relevantné) (n=94);
- Nesprávne deklarovaný pôvod základného tovaru CBAM (67 % relevantných alebo veľmi relevantných) (n=74).

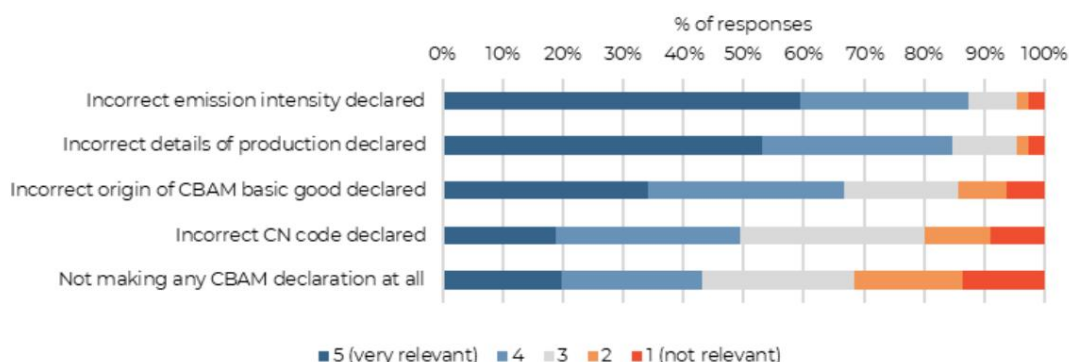
50 % (n=55) zainteresovaných strán sa domnieva, že nesprávne uvedený kód KN je relevantný alebo veľmi relevantný a 43 % (n=48) sa domnieva, že nepodalo žiadne vyhlásenie CBAM (obrázok 14).

Respondenti tiež spomínajú dovoz tovaru z nadväzujúcich fáz, na ktorý sa nevzťahuje systém CBAM (4 odpovede); nedostatočné pochopenie (zložitého) systému (3 odpovede); a zneužívanie pravidiel aktívneho zušľachtovacieho styku (2 odpovede) a príliš hrubú štruktúru kódov KN (2 odpovede).

Obrázok 13: Myslíte si, že v rámci súčasného mechanizmu CBAM existuje riziko obchádzania, ktoré môže obmedziť jeho účinnosť? (Otázka 31 – iba odpovede zainteresovaných strán týkajúcich sa obchádzania, n=142)

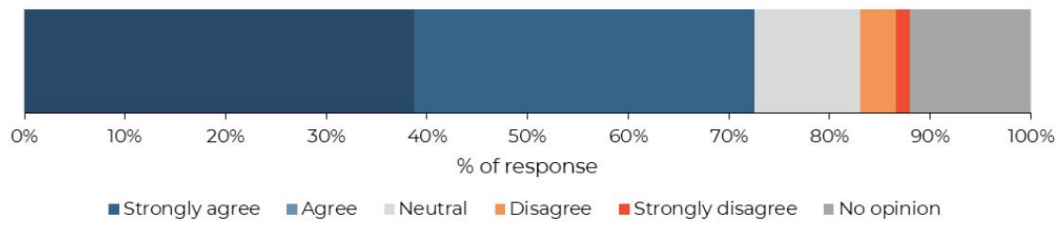
Obrázok 14: Aké sú hlavné dôvody obchádzania opatrení v prípade základného tovaru CBAM v rámci súčasného rozsahu pôsobnosti? (Otázka 32 – iba odpovede zainteresovaných strán týkajúce sa obchádzania opatrení, n=111)

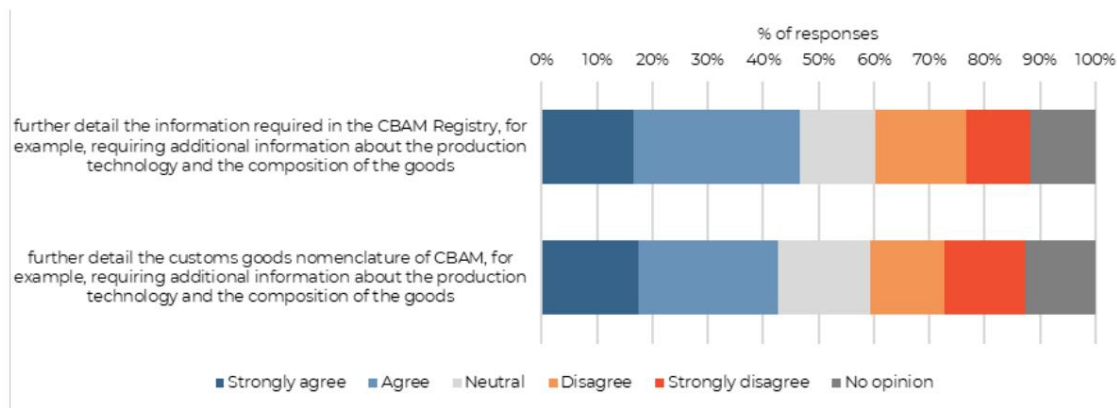
Viac ako 70 % (n=103) zainteresovaných strán zaoberajúcich sa obchádzaním predpisov súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že rozdiely v emitovaných emisiách v rámci jedného kódu KN môžu viesť k možnému riziku obchádzania (obrázok 15). V súlade s týmito obavami odvetvia návrh Komisie proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam zahŕňa splnomocnenie na ďalšie podrobnosti o kódoch KN s cieľom zachytiť zloženie v rámci daného kódu KN (možnosť 1 aj 2). Pokiaľ ide o to, ako riešiť toto riziko, 47 % (n=48) súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že ďalšie podrobnosti o informáciách požadovaných v registri CBAM (napr. požiadavka na dodatočné informácie o výrobnej technológii a zložení tovaru) by mohli byť účinné pri znižovaní rizika obchádzania. 43 % (n=44) súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že ďalšie podrobnosti o colnej nomenklatúre tovaru CBAM by boli účinné. Respondenti zdieľajú základné problémy heterogenity intenzity emisií pre výrobky patriace pod daný kód KN, ako aj sledovateľnosti miesta výroby, a obe riešenia sa zdajú byť pre zainteresované strany rovnako dôležité.

Obrázok 15: V prípade niektorých základných tovarov CBAM sa môžu emisie v rámci toho istého kódu KN značne líšiť v závislosti od zloženia tovaru alebo výrobných technológií. Myslíte si, že to vedie k možnému riziku obchádzania?

(Otázka 34 – iba odpovede zainteresovaných strán zameraných na obchádzanie opatrení, n = 142)

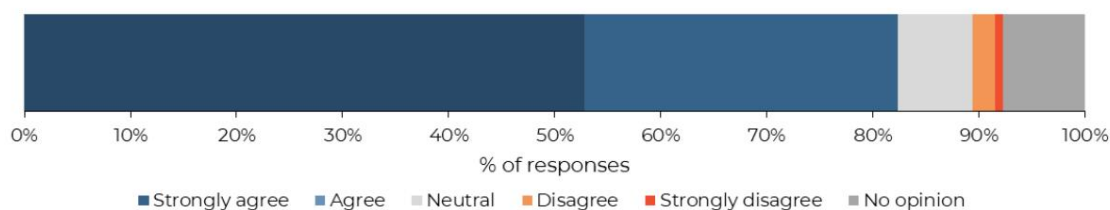

Obrázok 16: Myslíte si, že nasledujúce návrhy sú účinné pri znižovaní rizika obchádzania?
(Otázka 35 – iba odpovede zainteresovaných strán v oblasti obchádzania, n = 103)

82 % (n=117) súhlasí alebo rozhodne súhlasí s tým, že existuje riziko presunu zdrojov, keď výrobcovia základného tovaru CBAM mimo EÚ nemusia zvýšiť výrobnú kapacitu s nízkymi emisiami, ale namiesto toho prerozdedia existujúcu čistú výrobu na export do EÚ, zatiaľ čo svoje produkty CBAM s vysokými emisiami predávajú inde.

Obrázok 17: Myslíte si, že existuje riziko presunu zdrojov, keď výrobcovia základného tovaru CBAM mimo EÚ nemusia zvýšiť výrobnú kapacitu s nízkymi emisiami, ale namiesto toho prerozdedia existujúcu čistú výrobu na export do EÚ, zatiaľ čo svoje produkty CBAM s vysokými emisiami predávajú inde?
(Otázka 36 – iba odpovede zainteresovaných strán zaoberajúcich sa obchádzaním opatrení, n = 142)

2.2.1.4 Zainteresované strany v sektore elektrickej energie

Väčšina zainteresovaných strán v sektore elektrickej energie (90 %, n = 26) sa domnieva, že súčasná metodika výpočtu predvolených hodnôt používaných v rámci CBAM nie je dostatočná na dosiahnutie cieľov CBAM, zatiaľ čo zvyšných 10 % sa nevyjadřilo. Prevažná nespokojnosť so súčasnou metodikou bola impulzom pre návrh na zmenu pravidiel pre elektrinu ako tovar CBAM. Medzi vylepšenia, ktoré navrhujú zainteresované strany, patrí použitie celého mixu výrobných zdrojov (vrátane obnoviteľných zdrojov) na výpočet emisných faktorov, použitie hodinových údajov na rovnaký účel a spoliehanie sa na transparentné zdroje tretích strán na zhromažďovanie relevantných údajov.

Navyše väčšina (69 % zainteresovaných strán v sektore elektrickej energie, n = 19) podporuje zmenu podmienok pre deklarovanie skutočných hodnôt. Všetkých 19 zainteresovaných strán sa jednomyselne zhoduje na tom, že Kritérium týkajúce sa zmlúv o nákupe energie by sa malo zmeniť. Medzi konkrétne odporúčania patrilo povolenie sprostredkovateľov a/alebo záruk pôvodu alebo zosúladienie definície PPA s definíciou uvedenou v smernici o obnoviteľných zdrojoch energie. 18 zainteresovaných strán sa domnieva, že kritérium vyžadujúce preukázanie absencie fyzického preťaženia siete by sa malo revidovať. Kritériá týkajúce sa nominácie kapacity, požiadavky na preukázanie priamych pripojení a prahovej hodnoty intenzity emisií elektrární označilo za kritériá, ktoré si vyžadujú zmenu, 13, 10 a 5 zainteresovaných strán. Viac podrobností o konkrétnych odporúčaníach je uvedených v nasledujúcich častiach.

Zainteresované strany uviedli, že elektrinu obstarávajú prostredníctvom búrz, bilaterálnych zmlúv a dohôd s prevádzkovateľmi sústav a colné vyhlásenia podávajú rôznymi kanálmi vrátane vlastnej spoločnosti, prevádzkovateľov prenosových sústav a ich zástupcov. Podávanie správ sa vo veľkej miere spolieha na údaje prevádzkovateľov prenosových sústav a záznamy o nákupoch. Kľúčové výzvy sa týkajú najmä implementácie mechanizmov CBAM (napr. regulačná neistota), nezamýšľaných dôsledkov na obchod s elektrinou (napr. penalizácia neplánovaných výmen elektriny a núdzových tokov) a administratívnej záťaže (napr. zložitost' pre prevádzkovateľov prenosových sústav a vysoké náklady na dodržiavanie predpisov). Medzi odporúčania respondentov patrí zjednodušenie postupov, voliteľné overenie emisií a dočasné oslobodenie obchodu s elektrinou v Spojenom kráľovstve počas rokovaní o prepojení systémov obchodovania s emisiami Spojeného kráľovstva a EÚ.

Nižšie je uvedený podrobnejší opis názorov zainteresovaných strán v oblasti elektrickej energie z časti dotazníka o uplatňovaní CBAM na elektrinu ako tovar.

2.2.1.4.1 Predvolené hodnoty

Významná väčšina zainteresovaných strán v sektore elektrickej energie (90 %; n = 26) nesúhlasí alebo rozhodne nesúhlasí s tým, že súčasná metodika výpočtu predvolených hodnôt je primeraná na dosiahnutie cieľov CBAM (obrázok 1). Z 26 respondentov 54 % z nich zastupovalo

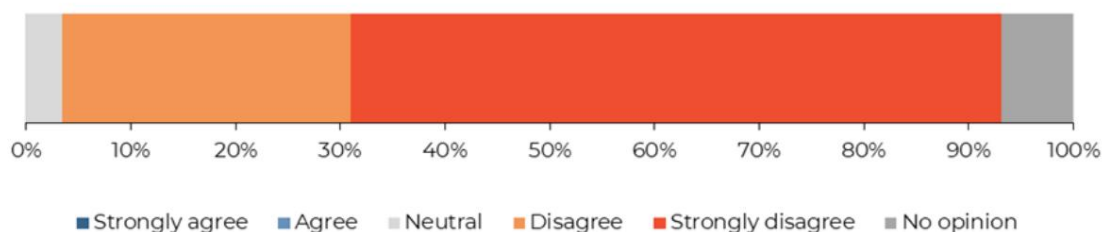
v sektore verejných služieb (t. j. elektroenergetický priemysel, okrem prevádzkovateľov prenosových sústav), 27 % respondentov boli prevádzkovatelia prenosových sústav (z EÚ aj mimo EÚ), 7,5 % zastupovalo mimovládne organizácie alebo výskumný ústav, 7,5 % respondentov boli priemyselné združenia a 4 % zastupovali verejný orgán z členského štátu.

26 respondentov predložilo návrhy alternatívnych emisných faktorov CO₂ na zlepšenie súčasného stavu s týmito hlavnými úvahami:

- Úplné zahrnutie mixu zdrojov energie, nielen fosílnych palív, aby sa predišlo nadhodnoteniu emisií a uznalo sa úsilie o dekarbonizáciu;

- Podrobnosť podľa hodinovej alebo trhovej časovej jednotky, ktorá odráža skutočné podmienky v danom čase dovozu;
- Využívanie skutočných údajov od prevádzkovateľov prenosových sústav alebo spoľahlivých tretích strán na účely transparentnosti a verejnej dostupnosti.

Obrázok 18: Myslíte si, že súčasné predvolené hodnoty založené na emisnom faktore CO₂ (priemer elektriny vyrobenej z fosílnych palív) sú primerané na dosiahnutie cieľov CBAM (prevencia úniku uhlíka, stimulácia dekarbonizácie výroby mimo EÚ) (Otázka 39 – iba odpovede zainteresovaných strán v oblasti elektrickej energie, n = 29)

2.2.1.4.2 Podmienky pre deklarovanie skutočných hodnôt

Väčšina zainteresovaných strán v sektore elektrickej energie si myslí, že podmienky pre spoliehanie sa na skutočné emisie je potrebné zmeniť (69 % (n=20) súhlasí alebo rozhodne súhlasí) (obrázok 19). Príloha IV nariadenia CBAM stanovuje, ako by sa mali vypočítavať emisie vložené do tovaru. Z 20 respondentov 55 % z nich zastupovalo spoločnosti poskytujúce verejné služby (okrem prevádzkovateľov prenosových sústav), 25 % zastupovalo prevádzkovateľov prenosových sústav z EÚ a krajín mimo EÚ, 10 % zastupovalo priemyselné združenia a 5 % zastupovalo verejný orgán z členského štátu. Zainteresované strany v sektore elektrickej energie konkrétne navrhli zmeny a doplnenia podmienok v bode 5 prílohy IV, ktoré sa majú zmeniť (otázky 42 – 43):

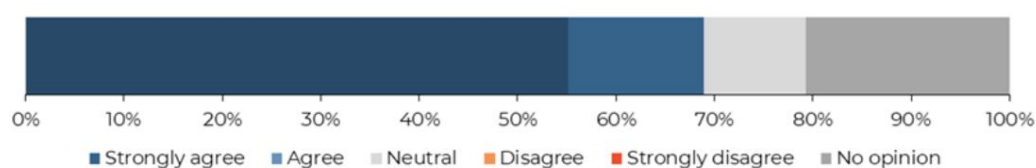
- Zmluvy o nákupe elektriny (19 odpovedí): 8 respondentov (zastupujúcich energetické spoločnosti) vyjadrila potrebu zmeniť a doplniť definíciu PPA (najmä uznať úlohu sprostredkovateľov a/alebo virtuálnych PPA alebo zosúladiť ju s definíciou PPA uvedenou v REDIII a uznať výsledovateľné certifikáty (napr. záruky pôvodu, certifikačné certifikáty registrovaného dodávateľa)). Súčasný kritérium sa považuje za príliš obmedzujúce alebo nejasné a nepraktické pre menších dovozcov alebo cezhraničné dohody.
- Fyzické preťaženie siete (18 odpovedí): 7 zainteresovaných strán navrhlo odstrániť toto kritérium z dôvodu nedostupnosti údajov o fyzickom preťažení siete.
Okrem toho štyria respondenti považujú túto podmienku za nadbytočnú, keď sa už vyžaduje hodinové zosúladenie medzi produkciou a nomináciou. Existujú obavy, že údaje o preťažení v reálnom čase nie sú k dispozícii, sú nepredvídateľné a spravujú ich prevádzkovatelia prenosových sústav, nie dovozcovia.
- Nominácia kapacity prepojavacích vedení (v rámci tej istej hodiny, v ktorej sa vyrába elektrina) (13 odpovedí): Existujú návrhy na nahradenie tohto kritéria konečnými potvrdeniami plánovanými množstvami od prevádzkovateľov prenosových sústav a na predĺženie nominačného okna tak, aby odrážalo

skutočné obchodné praktiky. Niektorí respondenti považujú prísne hodinové zosúladienie za nereálne a nezodpovedajúce trhovým operáciám.

- Priame pripojenie (10 odpovedí): Niektoré zainteresované strany považujú túto požiadavku za neuskutočniteľnú pre cezhraničné toky elektriny, kde sa s elektrinou obchoduje anonymne a opakovane, čo znemožňuje fyzickú sledovateľnosť. Existujú návrhy na použitie trhových ukazovateľov.
- Emisná náročnosť elektrárne <550 gCO₂/kWh (5 odpovedí): Zainteresované strany navrhujú, aby sa ako alternatíva k overovaniu emisií povolilo používanie certifikátov pôvodu/certifikátov recyklácie.

Niektoré zainteresované strany zo Spojeného kráľovstva uvádzajú, že prepojenie systému obchodovania s emisiami EÚ a Spojeného kráľovstva by vyriešilo niektoré z týchto problémov.

Obrázok 19: Myslíte si, že je potrebné zmeniť podmienky pre spoliehanie sa na skutočné emisie? (Otázka 41 – iba odpovede zainteresovaných strán v sektore elektrickej energie, n = 29)

Obrázok 20: Ktorú z podmienok uvedených v bode 5 prílohy IV by ste zmenili? (Otázka 42 – iba odpovede zainteresovaných strán v sektore elektrickej energie, n = 20)

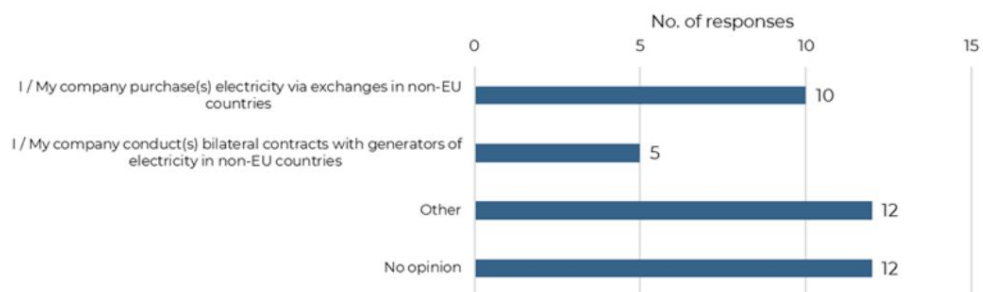

2.2.1.4.3 Obstarávanie elektriny a colné vyhlásenie

Zainteresované strany v oblasti elektrickej energie obstarávajú elektrinu v zahraničí rôznymi spôsobmi (otázky 44 – 45), ako je znázornené na obrázku 2. Medzi ďalšie odpovede patria:

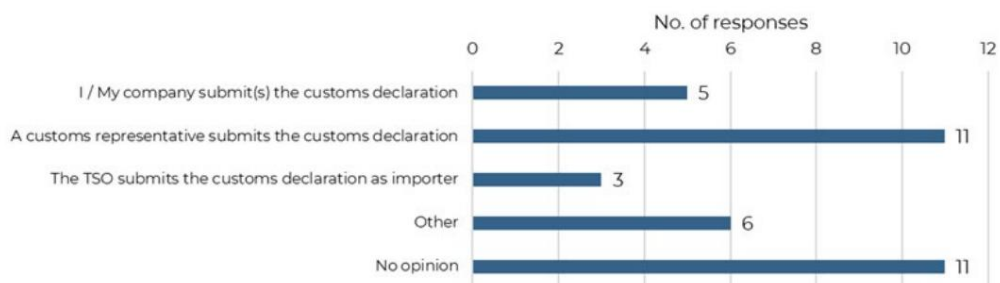
- Prevádzkovateľ prenosovej sústavy dováža energiu iba na vyrovnanie systému prostredníctvom vzájomnej núdzovej pomoci
- PPS vykonáva zmluvu s prevádzkovateľom sústavy medzi prevádzkovateľmi sústavy
- Obstarávanie prebieha prostredníctvom iných prevádzkovateľov prenosových sústav, nie prostredníctvom samotných výrobcov
- Bilaterálne zmluvy s obchodníkmi
- Kombinácia nákupu elektriny prostredníctvom búrz v krajinách mimo EÚ a bilaterálnych zmlúv

Obrázok 21: Ako obstarávate elektrinu v zahraničí? (Otázka 44 – iba odpovede zainteresovaných strán v oblasti elektrickej energie, n = 29)

Zainteresované strany v sektore elektrickej energie tiež predkladajú colné vyhlásenia na dovoz elektriny rôznymi spôsobmi (otázky 46 – 47), ako je znázornené na obrázku. Medzi ďalšie spôsoby patrí: kombinácia dvoch alebo viacerých z vyššie uvedených spôsobov alebo priame colné zastúpenie.

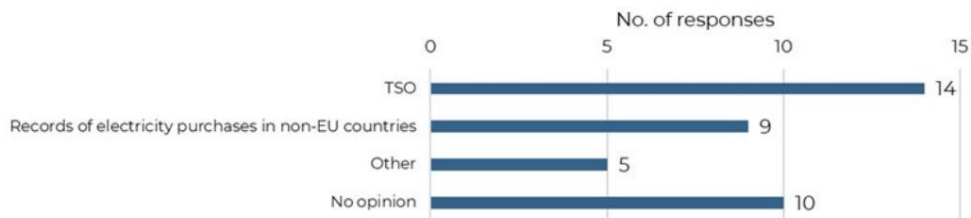
Obrázok 22: Kto predkladá colné vyhlásenie na dovoz elektriny? (Otázka 46 – iba odpovede zainteresovaných strán v oblasti elektriny, n = 29)

Zainteresované strany v oblasti elektrickej energie sa pri hlásení dovážaných množstiev (otázky 48 – 49) spoliehajú na prevádzkovateľov prenosových sústav aj na záznamy o nákupoch elektriny v krajinách mimo EÚ, ako je znázornené na obrázku 2. Spoliehajú sa aj na:

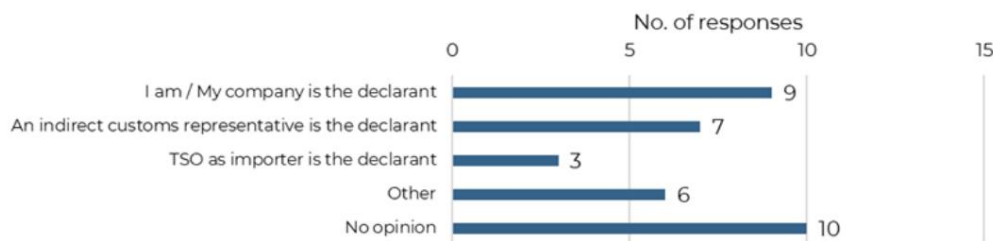
- Kombinácia oboch vyššie uvedených
- Obchod medzi jednotlivými podnikmi
- Údaje o prevádzkovateľoch trhu
- Údaje z búrz elektriny.

Obrázok 23: Kto je deklarantom CBAM pre váš dovoz elektriny? (Otázka 50 – odpovede iba zainteresovaných strán v oblasti elektrickej energie, n = 29)

Zainteresované strany v oblasti elektrickej energie deklarujú svoj dovoz elektriny pre CBAM, seba, nepriameho colného zástupcu, prevádzkovateľa prenosovej sústavy ako dovoz alebo kombináciu dvoch alebo viacerých z uvedených.

Obrázok 184: Kto predkladá colné vyhlásenie na dovoz elektriny? (Otázka 48 – iba odpovede zainteresovaných strán v oblasti elektriny, n = 29)

Zainteresované strany v sektore elektrickej energie identifikujú nepreferenčnú krajinu pôvodu nasledujúcimi spôsobmi (otázky 52 – 53):

- Prostredníctvom záznamov o mojich nákupoch elektriny v krajinách mimo EÚ (PPA atď.) (3 odpovede)
- V krajine, kde sa elektrina nakupuje (7 odpovedí)
- V krajine, z ktorej bola elektrina dovezená do EÚ (12 odpovedí)
- Iné (1 odpoveď): okrem toho sa používajú aj nominačné údaje.

2.2.1.4.4 Ďalšie výzvy súvisiace s implementáciou CBAM v oblasti elektrickej energie

Zainteresované strany v oblasti elektrickej energie tiež poskytujú informácie o ďalších výzvach pri správe CBAM v oblasti elektrickej energie (18 odpovedí; otázka 54):

- Výzvy súvisiace s implementáciou CBAM
 - o Regulačná neistota: respondenti uviedli, že väčšina sekundárnych právnych predpisov stále čaká na schválenie, vrátane kľúčových pravidiel o odpočtoch cien uhlíka a štandardných hodnotách emisií. To oneskoruje včasné a presné vykonávanie.
 - o Tranzit elektriny: uvádza sa, že nie je jasné, ako sa CBAM uplatňuje na tranzit elektriny cez krajiny mimo EÚ a jej opakovaný opätovný vstup do EÚ (n=4).
- Výzvy pre obchod s elektrinou
 - o Nezamýšľané dôsledky: CBAM by mohlo penalizovať neplánované výmeny elektriny a núdzové toky, ktoré nepredstavujú komerčný dovoz, ale prevádzku systému.
 - o Obchod s elektrinou medzi Spojeným kráľovstvom a EÚ: uvádza sa, že hoci sú ciele EÚ a Spojeného kráľovstva v oblasti klímy zosúladené, CBAM ovplyvňuje obchod s elektrinou.
- Výzvy týkajúce sa administratívnej záťaže
 - o Zložitosť pre prevádzkovateľov prenosových sústav: Prevádzkovatelia prenosových sústav, najmä tí, ktorí nedovážajú elektrinu, údajne čelia neprimeranej záťaži v súvislosti s dodržiavaním predpisov. Ich úlohou je predovšetkým prevádzka siete a núdzová podpora, nie obchod.

- o Vysoké náklady na dodržiavanie predpisov: Zainteresované strany v oblasti elektrickej energie uvádzajú, že dovozcovia a výrobcovia čelia zložitým požiadavkám na registráciu, overovanie a podávanie správ. Hovorí sa, že predvolené emisné faktory môžu nespravodlivo penalizovať krajiny s proaktívnym úsilím o dekarbonizáciu.
- o Neistota údajov o objeme: Prevádzkovatelia prenosových sústav poskytujú údaje o fyzickom toku, ktoré sa môžu líšiť od nominovaných kapacít. To vytvára nejednoznačnosť v tom, ako by sa mali vypočítavať povinnosti CBAM.

Zainteresované strany v oblasti elektrickej energie tiež poskytujú odporúčania týkajúce sa týchto výziev vrátane:

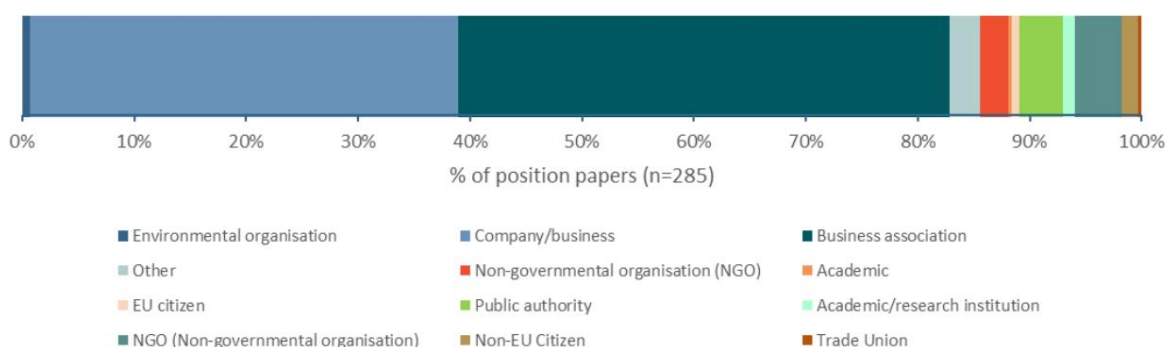
- Zjednodušiť postupy: odporúča sa zefektívniť preukazovanie emisií (napr. prostredníctvom PPA) a upraviť predvolené faktory tak, aby odrážali skutočný energetický mix.
- Predĺženie lehoty: navrhuje sa, aby sa rozšírenie CBAM na nadväzujúce produkty a nepriame emisie pred rokom 2026 považovalo za predčasné a riskantné.
- Použite predvolené hodnoty ako štandard: odporúča sa, aby overené emisie byť voliteľné, aby sa znížila zložitosť a zabezpečila konzistentnosť.
- Prepojenie systému obchodovania s emisiami medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom: odporúča sa, aby počas prebiehajúcich rokovaní o systéme obchodovania s emisiami existovala pre Spojené kráľovstvo dočasná výnimka, aby sa predišlo narušeniu trhu.

2.2.2 Výsledky pozičného dokumentu

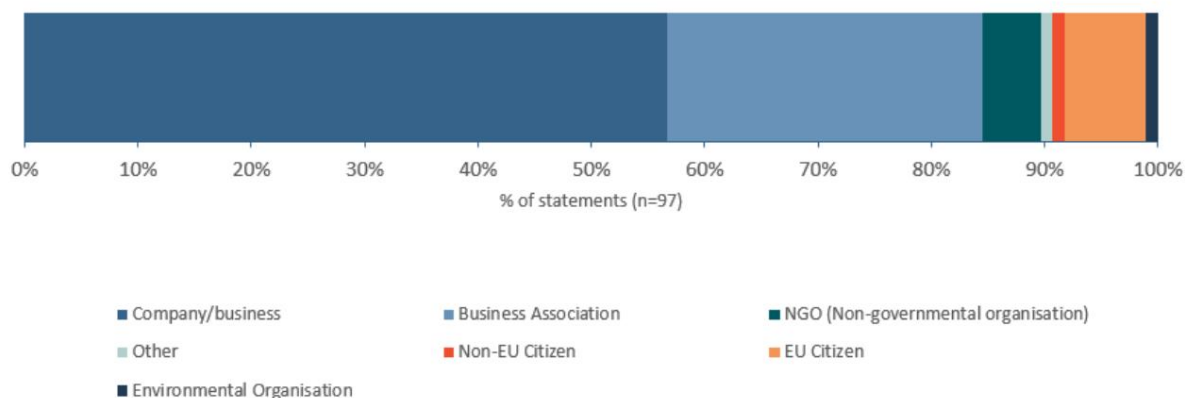
Zainteresované strany odpovedali na CfE vyhláseniami a pozičnými dokumentmi a priložili stanoviská k ich podaniam OPC. Všetky sú analyzované nižšie.

Väčšinu pozičných dokumentov a vyhlásení poskytli obchodné združenia alebo spoločnosti/podniky. Obrázok 19

Obrázok 195: Typ zainteresovanej strany, všetky pozičné dokumenty (n=285)

Obrázok 206: Typy zainteresovaných strán, všetky vyhlásenia CfE (bez príloh) (n=97)

Významná časť zainteresovaných strán, ktoré poskytujú stanoviská a/alebo vyhlásenia, podporuje rozšírenie CBAM na nadväzujúce produkty a nepriame emisie⁹, pričom sa odvolával na spravodlivosť, environmentálnu integritu a potrebu predchádzať úniku uhlíka. Táto podpora je však často podmienená a súvisí s obavami týkajúcimi sa zložitosti implementácie, konkurencieschopnosti a nezamýšľaných dôsledkov. V rôznych sektoroch sa pozorovalo niekoľko kľúčových tém :

- Únik uhlíka: Vylúčenie nadväzujúcich produktov z rozsahu pôsobnosti CBAM riskuje presun výroby a emisií mimo EÚ, čím sa ohrozujú ciele v oblasti klímy
- Spravodlivá hospodárska súťaž: únik uhlíka znevýhodňuje priemyselné odvetvia EÚ, ktoré čelia prísnejším environmentálnym normám ako ich kolegovia z krajín mimo EÚ.
- Riziká obchádzania: Taktiky ako nesprávna klasifikácia tovaru a minimálna transformácia sú všeobecne označované. Zainteresované strany požadujú prísne záruky proti obchádzaniu vrátane výsledovateľnosti, predvolených hodnôt a harmonizovaných systémov overovania.
- Administratívna záťaž: Malé a stredné podniky a komplexné dodávateľské reťazce čelia neúmerným výzvam v oblasti dodržiavania predpisov. Odporúčajú sa zjednodušené metodiky, digitálne nástroje a postupné zavádzanie.
- Environmentálna integrita: Čiastočné pokrytie CBAM oslabuje klimatické ciele. Zosúladenie s EU ETS, obehovým hospodárstvom a ďalšími politikami v oblasti klímy je nevyhnutné.
- Zraniteľnosti špecifické pre jednotlivé sektory: Strategické sektory (napr. automobilový priemysel, obrana, energetika, chemický priemysel) si vyžadujú prispôbené prístupy. Niektoré sektory (napr. recyklácia hliníka, zdravotnícke technológie) varujú pred narušením a pred implementáciou požadujú výnimky alebo posúdenia vplyvu.
- Právne a obchodné obavy: Opakujúcimi sa problémami sú zlučiteľnosť s WTO, dvojité zdanenie a nedostatok mechanizmov kompenzácie vývozu. Zainteresované strany naliehajú na jasnosť, spravodlivosť a medzinárodnú spoluprácu.

⁹ Nepriame emisie presahujú rozsah posúdenia vplyvov, a to aj napriek niektorým podaniam k tejto záležitosti.

- Elektrina a emisie podľa rozsahu 2: Zahnutie elektriny vyvoláva obavy týkajúce sa predvolených hodnôt, narušenia trhu a uskutočniteľnosti overovania. Výzvy na reformu a prechodné opatrenia sú rozšírené.

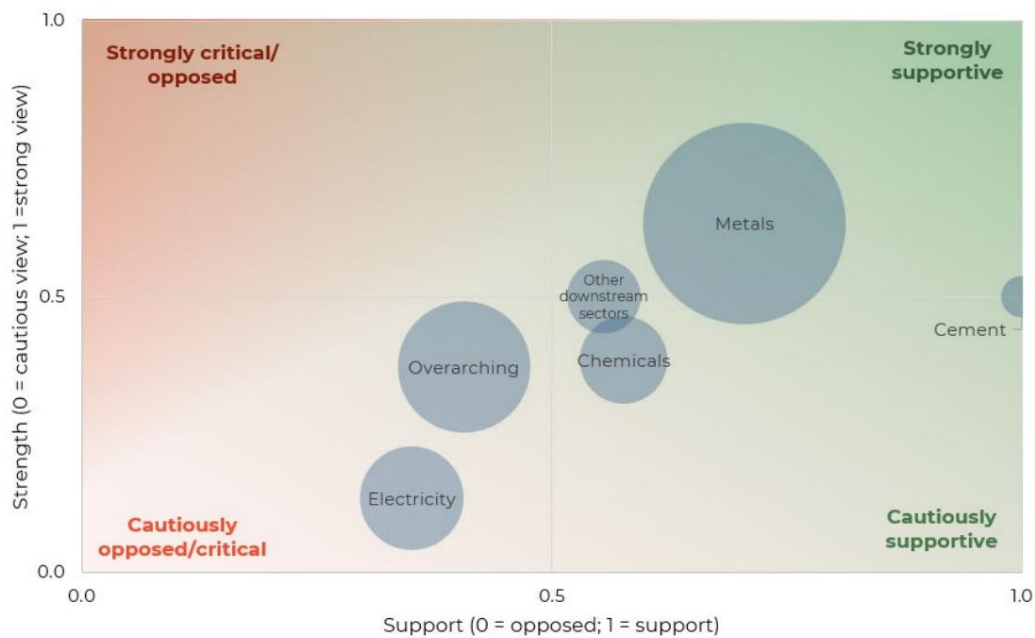
Pri spracovaní podaní sa odpovede kategorizujú na základe úrovne podpory rozšírenia CBAM. Spätná väzba sa vzťahuje na všetky sektory, ktoré sú v súčasnosti v pôsobnosti, a neobmedzuje sa len na oceľ a hliník:

- Silná podpora (n=84): celkovo zástanca rozšírenia CBAM buď všeobecne, alebo na konkrétne sektory/produkty;
- Opatrne podporujúci (n=74): vo všeobecnosti podporuje rozšírenie CBAM, ale vyjadruje obavy/návrhy týkajúce sa konkrétnych otázok;
- Opatrne kritický/odmietavý (n=73): vyjadruje obavy a/alebo poukazuje na riziká súvisiace so súčasným rámcom CBAM a/alebo rozšírením CBAM. ; a
- Silne kritický (n=45): jasný nesúhlas s rozšírením CBAM buď vo všeobecnosti, alebo na konkrétne sektory/produkty.

Podpora rozšírenia downstreamových projektov sa v jednotlivých sektoroch značne líši, pričom sektor kovospracujúceho priemyslu ju prevažne podporuje. Nižšie je uvedený prehľad nálad v každom sektore, ktorý je všeobecne založený na priemernom stanovisku pre každý sektor. V rámci každého sektora však môžu existovať rôzne názory:

- Cementársky a kovospracujúci priemysel v priemere najviac podporujú rozšírenie downstreamových technológií, hoci s opatrnosťou. V kovospracujúcom priemysle je značná časť tých, ktorí ho silne podporujú (50 %), avšak približne tretina je opatrne alebo silne kritická/proti rozšíreniu CBAM. Všetky zainteresované strany v cementárskom priemysle ho buď silne, alebo opatrne podporujú.
- Chemický priemysel, ostatné sektory a zastrešujúce sektory majú tendenciu zaujímať priemerne neutrálny postoj, keďže v týchto sektoroch existuje rozmanitosť perspektív, ktoré predstavujú rozmanitosť rôznych (pod)sektorov s odlišnými názormi. • Zainteresované strany v oblasti elektrickej energie majú tendenciu mať najkritickejšie názory na špecifické pravidlá v rámci CBAM pre elektrinu ako tovar. 14 % dôrazne nesúhlasí so súčasným zaobchádzaním a metodikou a 86 % je buď opatrne podporných (35 %), alebo kritických/proti (51 %).

Obrázok 217: Prehľad priemerných názorov na rozšírenie CBAM na nadväzujúce tovary a na súčasné zaobchádzanie s elektrinou ako tovarom CBAM podľa skupiny zainteresovaných strán

Poznámka: Priemerné názory sa odhadujú ako priemerná hodnota všetkých odpovedí v rámci jednej sektorovej kategórie pre dve zložky: sila názoru (silný = 1; opatrný = 0) a podpora (podporný = 1; kritický/proti = 0). Veľkosť bubliny sa vzťahuje na počet zainteresovaných strán v každom sektore.

PRÍLOHA 3: KTO JE OVPLYVNENÝ A AKO?

3.1 Praktické dôsledky iniciatívy

Táto iniciatíva by mala vplyv predovšetkým na tieto zainteresované strany:

- Súkromný sektor/priemysel.
- Verejná správa: Vnútroštátne príslušné orgány pre CBAM a colníctvo Úrady.
- Občania EÚ.
- Tretie krajiny vrátane rozvojových a najmenej rozvinutých krajín (LDC)

Súkromný sektor/priemysel

Rozšírenie následných predpisov zvýši náklady na dodržiavanie predpisov pre dovozcov z EÚ a ich dodávateľov v tretích krajinách, keďže do rozsahu pôsobnosti CBAM sa pridá viac produktov, čo bude mať za následok zvýšený počet dovozcov, ktorí budú čeliť povinnostiam CBAM. Dovozcovia tovaru, na ktorého sa vzťahujú následné predpisy, budú znášať náklady na dodržiavanie predpisov, ktoré vyplývajú okrem iného zo sledovania pôvodu tovaru, zhromažďovania overených odhadov vložených emisií od dodávateľov, predkladania vyhlásení CBAM a nákupu a odovzdávania certifikátov CBAM. Dodatočné opakujúce sa náklady na dodržiavanie predpisov sa odhadujú na 8 až 43 eur.

miliónov pre dovozcov. Výrobcom z tretích krajín budú tiež ovplyvnení. Údaje o emisiách v rámci hodnotového reťazca bude stále potrebné zhromažďovať a prenášať. Ak

informácie o skutočných hodnotách emisií nie sú k dispozícii, stále možno použiť predvolené hodnoty ako je to už v súčasnosti v prípade CBAM. Rozšírenie na nadväzujúce produkty tiež zabráni úniku uhlíka.

Dodatočné opatrenia proti obchádzaniu zlepšia mechanizmy presadzovania práva a tým zvýšia účinnosť CBAM pri dosahovaní zamýšľaných výsledkov. Základné prínosy opatrení možno chápať ako posilnenie dôvery v odhadované vplyvy. Cielené dodatočné požiadavky na podávanie správ – špecifikovať zloženie tovaru v prípade výrobkov v rámci rovnakých kódov KN alebo preukázať miesto výroby –

by zvýšilo náklady len v zanedbateľnej miere, keďže dovozcovia sú buď oboznámení s existujúcimi mechanizmami a požadovanou dokumentáciou, a kvôli jeho cieľovej povahe na konkrétne kódy KN/pôvody. Dodatočné opatrenia proti obchádzaniu budú riešiť aj únik uhlíka, čím sa zabezpečí, že sa zrealizuje zníženie očakávaného úniku uhlíka.

Navrhovaná úprava emisných faktorov elektriny povedie k zníženiu povinnosti CBAM pre dovozcov. Očakáva sa, že zefektívnenie podmienok nahlasovania skutočných emisií ďalej prispeje k tomuto zníženiu tým, že uľahčí deklarovanie skutočných emisií v prípade dovozu elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov. Zmeny podmienok navyše znížia zaťaženie nahlasovaním pri deklarovaní skutočných emisií v porovnaní so súčasnou situáciou v dôsledku zníženia počtu podmienok a objasnenia používaných definícií.

Verejná správa, príslušné vnútroštátne orgány a colné orgány

Rozšírenie následného postupu povedie k určitému zvýšeniu nákladov na presadzovanie práva pre príslušné vnútroštátne orgány a colné orgány. Tieto orgány sa budú musieť zaoberať vyšším počtom výrobkov, na ktoré sa vzťahuje CBAM, a teda vyšším celkovým objemom dovozu výrobkov CBAM. Odhaduje sa, že dodatočné náklady na dodržiavanie predpisov pre príslušné vnútroštátne orgány a colné orgány zostanú pomerne obmedzené. Rozšírenie následného postupu bude mať do roku 2030 za následok ročné príjmy približne 0,58 miliardy EUR ročne.

Vďaka dodatočným opatreniam proti obchádzaniu bude EÚ profitovať z lepšej ochrany očakávaných príjmov z CBAM, takže očakávané príjmy sa skutočne zhmotnia a nebudú stratené ani podhodnotené. Neočakáva sa, že dodatočné požiadavky na podávanie správ povedú k významným nákladom pre správne orgány, a to vzhľadom na ich cieľnú povahu pre konkrétne kódy KN/pôvody a tiež vzhľadom na to, že už poznajú požadovanú dokumentáciu a existujúce mechanizmy.

V dôsledku navrhovaných zmien emisného faktora elektriny sa neočakáva žiadna zmena nákladov na dodržiavanie predpisov pre príslušné vnútroštátne orgány. Očakáva sa, že odstránenie podmienky týkajúcej sa preťaženia siete povedie k nižšej administratívnej záťaži pre všetkých aktérov vrátane príslušných orgánov. Je pravdepodobné, že objasnenie podmienok nahlasovania skutočných emisií zníži neistotu pri implementácii, čo následne povedie k zníženiu administratívnych nákladov pre príslušné vnútroštátne orgány.

Občania EÚ

Rozšírenie následnej fázy zvýši ceny zanedbateľne. Odhaduje sa, že nárast cien v jednotlivých sektoroch nepresiahne 0,1 %, s výnimkou stavebníctva, kde by ceny mohli vzrásť približne o 0,12 %. Je však dôležité poznamenať, že ide o priemerný nárast cien v rámci sektora. Občania EÚ budú mať úžitok zo zníženia emisií skleníkových plynov v dôsledku rozšírenia následnej fázy.

Dodatočné opatrenia proti obchádzaniu umožnia lepšiu ochranu environmentálneho prínosu CBAM tak, aby sa zníženie očakávaných emisií skleníkových plynov skutočne prejavilo a občania EÚ budú mať z tohto zníženia úžitok.

Pokiaľ ide o elektrinu, zodpovednosť CBAM a všetky súvisiace administratívne náklady sa v konečnom dôsledku prenesú na spotrebiteľov, aspoň čiastočne. Zníženie povinnosti CBAM a zníženie administratívnych nákladov spojených so zmenami pravidiel pre elektrinu by teda malo viesť k nižším nákladom na elektrinu, hoci vplyv nebol kvantifikovaný.

Tretie krajiny vrátane rozvojových a najmenej rozvinutých krajín (LDC)

Vplyv rozšírenia pôsobnosti nadväzujúceho dodávateľského reťazca ovplyvňuje vývoz tovaru z tretích krajín, na ktorý sa vzťahuje pôsobnosť nadväzujúceho dodávateľského reťazca, do EÚ. Celkovo to vedie k miernemu poklesu dovozu do EÚ z tretích krajín.

Najmenej rozvinuté krajiny nepatria medzi hlavných vývozcov nadväzujúcich produktov do EÚ. Zároveň sú niektoré najmenej rozvinuté krajiny výrobcami základných materiálov CBAM a v závislosti od ich postavenia v globálnych hodnotových reťazcoch môžu byť niektoré nepriamo ovplyvnené rozšírením na nadväzujúce produkty. Dopad v tomto prípade bude závisieť od intenzity emisií výroby v týchto krajinách. Celkovo môžu niektoré najmenej rozvinuté krajiny čeliť stratám, analýza však tiež naznačuje, že niekoľko krajín s relatívne nízkou intenzitou emisií výroby by mohlo tiež získať.

podiel na trhu. Zmena pravidiel pre elektrinu nebude mať vplyv na najmenej rozvinuté krajiny, pretože tie nevyvážajú elektrinu do EÚ.

Pokiaľ ide o elektrinu, uprednostňovaná možnosť bude lepšie odrážať dekarbonizáciu mixu výroby elektriny v tretích krajinách a ďalej motivovať prevádzkovateľov z tretích krajín k investíciám do čistých technológií v porovnaní so základným scenárom.

3.2 Zhrnutie nákladov a prínosov

I. Prehľad dávok (celkom za všetky ustanovenia) – Preferovaná možnosť ¹⁰		
Popis	Suma	Komentáre
Priame výhody		
Podpora znižovania emisií skleníkových plynov v následných fázach: emisie ekvivalentu CO ₂ v Mt odhadovaných emisií	plynov v následných fázach: emisie ekvivalentu CO₂ v Mt do roku 2035 sa zníži o 0,83. Obchádzanie predpisov: Podporuje dosiahnutie vplyvov na emisie oxidu uhličitého (CO₂) v sektore CBAM v EÚ-27 a zvyšku sveta, pôvodne odhadovaných v roku 2021. Vplyv Hodnotenie: -1,0 % v EÚ v roku 2030, -0,4 % vo zvyšku sveta v roku 2023.	Zabránenie obchádzaniu: Lepšia ochrana environmentálneho prínosu CBAM s očakávaným znížením emisií skleníkových plynov.
Predchádzanie úniku uhlíka v downstream	ame: únik uhlíka v downstream Downstream: CBAM podľa súčasnej legislatívy v sektore CBAM Únik uhlíka v sektore sa zníži na 26 % v scenári bez CBAM, čo znižuje únik uhlíka v následných sektorech na 63 % v scenári bez CBAM. Rozšírenie v následných sektorech to ďalej znižuje na 26 %. Zabránenie obchádzaniu: Podporuje dosiahnutie 26 % vplyvov pôvodne odhadovaných v posúdení vplyvu z roku 2021. Únik uhlíka v sektore CBAM sa zníži na -29 % v roku 2030).	Zabránenie obchádzaniu: Lepšia environmentálna integrita CBAM s cieľom zabezpečiť zníženie emisií skleníkových plynov.
Generovanie príjmov	Downstream: generovanie príjmov vo výške 0,58 EUR Downstream: vykázané generovanie príjmov je miliardy ročne. Opatrenia proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam tiež ochráni príjmy riešením rizika nesprávneho deklarovania intenzity emisií, medzery v zákone o šrotovaní a opatrenie proti obchádzaniu umožňuje v podstatnej miere znížiť riziko ochrana očakávaných príjmov CBAM.	odhad na rok 2030. Očakáva sa, že ročné príjmy sa do roku 2035 ďalej zvýšia na 0,69 miliardy EUR.
Nepriame výhody		
-	-	-

II. Prehľad nákladov – Preferovaná možnosť						
	Občania/Spotrebitelia		Firmy		Administratívy	
	Jednorazové	Opakujúce sa	Jednorazové	Opakujúce sa	Jednorazové	Opakujúce sa

¹⁰ Elektrina bola primárne posudzovaná na kvalitatívnom základe, preto nie sú k dispozícii kvantitatívne odhady.

Po prúde som	Priame náklady na úpravu		Pre väčšina produkty nárast o menej ako 0,1 % v spotrebiteľ ceny. Ceny v stavebníctve pre spotrebiteľia zvyšuje sa najviac 0,12 %. o	31 miliónov EUR			
	Priama administratívna náklady				8 – 43 miliónov EUR ročne		
	Priame regulačné poplatky a úhrady						
	Priame náklady na presadzovanie						0,05 EUR – 0,37 milióna za EÚ Členský štát ročne. 1,35 EUR – Spolu 9,99 milióna
	Nepriame náklady						
Obísť iónov	Priame nastavenie náklady						
	Priama administratívna náklady						
	Priame regulačné poplatky a úhrady						
	Priame presadzovanie náklady						
	Nepriame náklady						
Elektrina 11	Priame náklady na úpravu						
	Priama administratívna náklady						
	Priame regulačné poplatky a úhrady						
	Priame presadzovanie náklady						
	Nepriame náklady						

¹¹ Elektrina bola primárne posudzovaná na kvalitatívnom základe, preto nie sú k dispozícii kvantitatívne odhady.

III. Uplatňovanie prístupu „jeden dnu, jeden von“ – preferovaná možnosť (možnosti)			
[M€]	Jednorazové (anualizovaná celková čistá súčasná hodnota za príslušné obdobie)	Opakujúce sa (nominálne hodnoty za rok)	Celkom
Firmy			
Nové administratívne zaťaženie (IN)		Downstream: 8 – 43 miliónov EUR Proti obchádzaniu: 7,4 EUR miliónov ročne	15,4 – 50,4 milióna EUR
Odstránenie administratívnej záťaže (OUT)			
Čistá administratívna záťaž*		15,4 – 50,4 milióna EUR	
Náklady na úpravu**	Odberateľský segment: 31 miliónov EUR		
Občania			
Nové administratívne zaťaženie (IN)			
Odstránenie administratívnej záťaže (OUT)			
Čistá administratívna záťaž*			
Náklady na úpravu**			
Celková administratívna záťaž***		15,4 – 50,4 milióna EUR	

3.3 Relevantné ciele trvalo udržateľného rozvoja

IV. Prehľad relevantných cieľov trvalo udržateľného rozvoja – preferovaná možnosť (možnosti)		
Relevantný cieľ udržateľného rozvoja	Očakávaný pokrok smerom k cieľu	Komentáre
Cieľ udržateľného rozvoja č. 13 – opatrenia v oblasti klímy	Zabrániť úniku uhlíka a obchádzaniu predpisov vo väčšine následných fáz	-
Cieľ udržateľného rozvoja č. 12 – zodpovedné rozšírenie v následných fázach a opatrenia proti vyhýbaniu sa znečisťovaniu znižujú spotrebu a produkciu		-
Cieľ udržateľného rozvoja č. 9 – priemysel, rozšírenie downstreamu a opatrenia proti vyhýbaniu sa daňovými povinnosťami podporujú udržateľné inovácie a infraštruktúru v priemysle v EÚ a v zahraničí		-
Cieľ udržateľného rozvoja č. 7 – cenovo dostupná a čistá energia	Zmeny pravidiel pre elektrinu znižujú náklady na dovoz elektriny z	-

PRÍLOHA 4: EKONOMICKÉ ANALYTICKÉ METÓDY

4.1 Modelovanie následných vplyvov

4.1.1 Model JRC-GEM-E3

Dopady rozšírenia na následné úrovne (časť Chyba! Zdroj odkazu nebol nájdený.) boli posúdené pomocou modelu JRC-GEM-E3 (Model všeobecnej rovnováhy pre ekonomiku, energiu a životné prostredie).¹² JRC-GEM-E3 je rekurzívny dynamický vypočítateľný model všeobecnej rovnováhy (CGE) a ako taký zohľadňuje dynamickú reakciu na dvojitý tlak nákladov opísaný v definícii problému (časť Chyba! Zdroj odkazu nebol nájdený.). Keďže ide o globálny model, pokrýva EÚ spolu s 23 ďalšími významnými krajinami alebo regiónmi sveta. Vďaka podrobnému sektorovému členeniu energetických činností (od ťažby cez výrobu až po distribučné sektory), ako aj endogénnym mechanizmom na splnenie obmedzení emisií uhlíka, sa model JRC-GEM-E3 vo veľkej miere používa na ekonomickú analýzu vplyvov klimateckej a energetickej politiky.

Firmy, rozdelené do 38 sektorov činnosti, minimalizujú náklady pomocou produkčných funkcií s konštantnou elasticitou substitúcie (CES). Sektory sú vzájomne prepojené poskytovaním tovarov a služieb ako medziproduktov do iných sektorov. Domácnosti sú vlastníkom výrobných faktorov (kvalifikovanej a nekvalifikovanej pracovnej sily a kapitálu), a tým získavajú príjem, ktorý sa používa na maximalizáciu účinku prostredníctvom spotreby. Vláda sa považuje za exogénnu, zatiaľ čo bilaterálne obchodné toky sú povolené medzi krajinami a regiónmi pomocou Armingtonovej obchodnej formulácie, kde tovary z rôznych sektorov sú nedokonalými náhradami.¹³ Kľúčovými elasticitami pre analýzu následného rozšírenia sú Armingtonove elasticity, ktoré sú prevzaté z databázy obehového hospodárstva GTAP 11 a pohybujú sa medzi 2,9 a 4,4 pre sektory, ktoré už pokrýva CBAM, a medzi 2,8 a 4,4 pre sektory následných odvetví. Okrem toho sú relevantnými parametrami (1) elasticita, ktorá opisuje substituovateľnosť medzi medziproduktmi a agregátom kapitál-práca-energia v produkčnej funkcii ($\sigma=0,2$), ako aj (2) elasticita, ktorá opisuje substituovateľnosť medzi rôznymi medziproduktmi ($\sigma=0,25$). Následné produkty, ktoré sú priamo spotrebúvané domácnosťami, sú agregované v Leontiefovej funkcii do širších kategórií produktov, pre ktoré je dopyt modelovaný v lineárnom výdavkovom systéme (LES).

V 5-ročných krokoch sa dosiahne rovnováha na trhoch tovarov a služieb a aj na trhoch výrobných faktorov prostredníctvom úprav cien.

Model integruje vstupy z modelov energetických systémov (PRIMES pre členské štáty EÚ a POLES-JRC pre zvyšok sveta) na základe viacerých zaujímavých premenných, ako je podrobné využívanie energetických produktov podľa sektorov a domácností, ceny palív atď., ktoré sa zahrnú do základnej línie. Model JRC-GEM-E3 sa potom použije na porovnanie (rôznych) možností politiky.

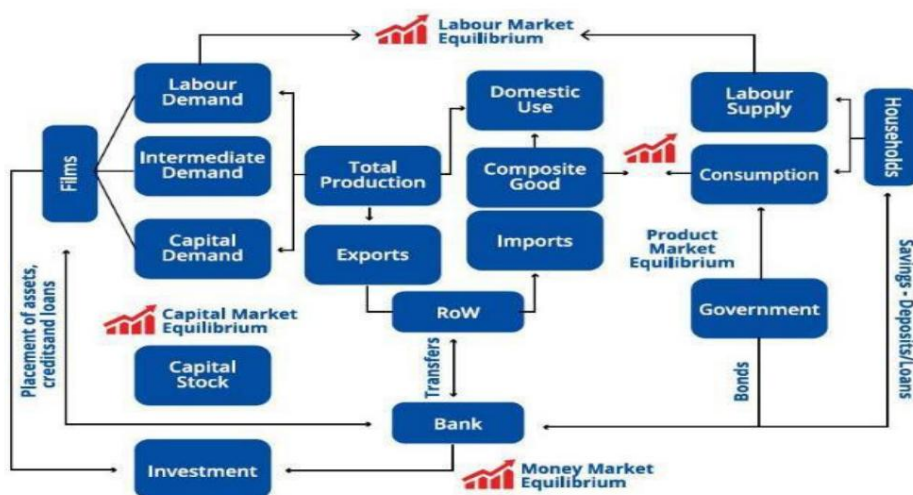
¹² Pozri <https://ec.europa.eu/jrc/en/gem-e3/model>, vrátane úplnej dokumentácie k modelu.

¹³ Armingtonov obchodný model je ekonomický model, ktorý predpokladá, že produkty z rôznych krajín sú nedokonalými substitútmi, čo je koncept známy ako „národná produktová diferenciácia“. Tento predpoklad sa široko používa v modeloch vypočítateľnej všeobecnej rovnováhy (CGE) na vysvetlenie, prečo krajiny súčasne dovážajú a vyvážajú podobný tovar. Kľúčovým parametrom modelu je Armingtonova elasticita, ktorá meria, ako ľahko môžu spotrebitelia nahrádzať domáci a dovážaný tovar. Armington, Paul S. (1969). „Teória dopytu po produktoch odlišných miestom výroby“. Staff Papers - International Monetary Fund. 16 (1): 159.

oproti tomuto základnému scenáru, ktorý predstavuje vývoj globálnej ekonomiky za súčasných energetických a klimatických politík.

Model JRC-GEM-E3 sa zvyčajne používa na porovnanie (rôznych) politických možností so základným scenárom, ktorý predstavuje vývoj globálnej ekonomiky v rámci súčasných energetických a klimatických politík.

Obrázok 22: Schematické znázornenie modelu GEM-E3

Zdroj: Model JRC-GEM-E3

Model možno použiť na posúdenie vplyvov energetickej a klimatickej politiky na makroekonomické agregáty, ako sú HDP a zamestnanosť.

Zdroje hlavných vstupných údajov:

- Databáza obehového hospodárstva GTAP 1114 (základný rok 2017) obsahujúca tabuľky vstupov a výstupov, národné účty, inštitucionálne transakcie, bilaterálny obchod, dane a clá.
- Matica spotreby na prepojenie spotreby domácností podľa účelu s produkciou priemyselných sektorov.
- Správa o starnutí a MOP: Zamestnanosť, miera nezamestnanosti • PRIMES a POLES-JRC: Projekcie energie a emisií

4.1.2 Úpravy modelu JRC-GEM-E3

Aby sa zachytil vplyv na niektoré dôležité sektory, pre ktoré by sa mohol uplatniť CBAM, bola vylepšená sektorová granularita modelu JRC-GEM-E3 na účely modelovej analýzy s použitím novej databázy GTAP 11 Circular Economy, ktorá explicitne

¹⁴ Čepeliev (2025). Projekt globálnej obchodnej analýzy (GTAP) Obehové hospodárstvo

https://www.gtap.agecon.purdue.edu/events/GTAPVSS/v6n2-2025/GTAPVSS_v6n2.pdf

Databáza. https://www.gtap.agecon.purdue.edu/events/GTAPVSS/v6n2-2025/GTAPVSS_v6n2.pdf Pozri tiež Čepeliev a kol. (2025) Prechod na obehové hospodárstvo v Európe si vyžaduje ambiciózne politiky nad rámec zmierňovania zmeny klímy. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5175563

zachytáva sektory, na ktoré sa vzťahuje mechanizmus EÚ pre CBAM. Toto cvičenie umožnilo, aby základná databáza modelu explicitne obsahovala:

- hliník • hnojivá
- cement
- železo a oceľ (prvovýroba, druhovýroba a odlievanie)

V porovnaní so štandardnou databázou GTAP 11, obehové hospodárstvo GTAP 11 oddeľuje sektory hliníka, hnojív a cementu od agregovanejších sektorov neželezných kovov, chemikálií a nekovových nerastov. Tento súbor údajov čerpá z niekoľkých zdrojov vrátane obchodných štatistík, a tak zachytáva rozdiely vo vstupnej štruktúre týchto sektorov, ako aj rozdiely v intenzite obchodu.

Kontroly údajov s emisiami nahlásenými v rámci systému EU ETS (s použitím údajov z protokolu transakcií EÚ) naznačujú, že emisie sú vo všeobecnosti primerane zastúpené na úrovni EÚ pre sektory CBAM, ale v záujme lepšej harmonizácie boli v databáze vykonané určité úpravy.

Na účely posúdenia odberateľských odvetví boli v JRC-GEM-E3 jednotlivo zastúpené ďalšie odvetvia, ktoré sa zvyčajne zlučujú s inými odvetviami, ako napríklad kovové výrobky.

Vzhľadom na vyššiu úroveň sektorovej agregácie v databáze GTAP v porovnaní s nariadením CBAM analýza JRC-GEM-E3 mapuje tovary mierne odlišným spôsobom.

Toto je relevantné pre vplyvy na emisie (oddiel 6.2) a makroekonomické vplyvy (oddiel 6.3.2.1), kde sa uvádza „CBAM“ oproti „Downstream“.

4.1.3 Základný scenár: CBAM bez rozšírenia ďalej

Základný scenár je scenár, ktorý sleduje súčasné politiky a trendy vrátane CBAM v súčasnej legislatívnej podobe. Scenár zahŕňa implementáciu politík z balíkov Fit for 55 a REPowerEU, ktoré už sú legislatívne upravené. To zahŕňa posilnenie systému ETS, postupné ukončenie bezplatných kvót a postupné zavádzanie CBAM. Podľa scenárov, ktoré boli vyvinuté pre posúdenie vplyvu cieľov v oblasti klímy do roku 2040,¹⁵ sa predpokladá, že ceny uhlíka v systéme EU ETS budú v rokoch 2030 a 2035 vo výške 115 EUR₂₀₁₅ a 125 EUR₂₀₁₅. Ceny uhlíka sú exogénnym vstupným parametrom pre scenár bez postupného ukončenia bezplatných kvót a bez postupného zavádzania CBAM (bez CBAM), ale potom sa v modeli endogénne upravujú vo všetkých ostatných scenároch. Táto endogénna úprava cien uhlíka v ostatných scenároch je veľmi minimálna, pričom ceny uhlíka zostávajú v podstate nezmenené oproti vyššie uvedeným 115 a 125 EUR. Táto malá endogénna úprava cien uhlíka je spôsobená malým objemom dovozu CBAM v nadväzujúcich fázach v porovnaní s celkovou veľkosťou sektorov EÚ, ktoré zohrávajú úlohu v ETS. Nižšie (vyššie) ceny uhlíka by viedli k slabšej (silnejšej) reakcii z hľadiska dovozu, produkcie a emisií. Dopad na mieru úniku by bol neistejší, a to tak pri postupnom rušení bezplatných kvót, ako aj pri zavádzaní CBAM (vrátane rozšírenia na nadväzujúce produkty).

¹⁵ Klimatický cieľ Európy do roku 2040 a cesta ku klimatickej neutralite do roku 2050 – budovanie udržateľnej, spravodlivej a prosperujúcej spoločnosti, Európska komisia, SWD(2024)63.

Predpokladá sa, že zvyšok sveta bude postupovať podľa súčasného politického scenára odvodeného z Globálneho energetického a klimatického výhľadu 2024. Tento scenár predpokladá, že tretie krajiny budú dodržiavať existujúce politiky, ale nemusia nevyhnutne dosiahnuť svoje národné stanovené príspevky (NDC) podľa Parížskej dohody, ak tieto ciele nie sú podporené konkrétnymi politikami. Predpokladá sa, že Spojené kráľovstvo a krajiny EZVO majú zavedenú klimatickú politiku rovnakej prísnosti ako EÚ, napr. cenu uhlíka, ktorá sa v skutočnosti platí rovnako ako v rámci systému EU ETS, a preto z týchto krajín neexistujú žiadne platby CBAM.

Zohľadniť úlohu bezplatných kvót ETS a zodpovedajúceho faktora CBAM pre dovoz

V prípade tovarov, na ktoré sa vzťahuje CBAM, sa v modeli JRC-GEM-E3 uplatňuje korekčný faktor. Faktor je odvodený z obchodných tokov špecifických pre kód KN a zodpovedajúcich intenzít emisií odvodených zo štúdie JRC.

Súčasná nariadenie o CBAM sa už vzťahuje na niektoré produkty, ktoré nepatria medzi základné sektory CBAM v sektorovej klasifikácii modelu JRC-GEM-E3. Konkrétne, približne dve tretiny emisií z dovozu kovových výrobkov do EÚ sú už teraz...

na ktoré sa vzťahujú súčasné právne predpisy. Toto sa odráža v základnom scenári, v ktorom sa daň z premietania kovov (CBAM) vyberá z časti dovozu kovových výrobkov.

4.1.4 Scenáre následného spracovania (možnosť 1, 2, 3)

Na posúdenie politických scenárov s rôznym podielom dodatočného pokrytia nadväzujúcich produktov bol podiel emisií pochádzajúcich z výroby kovov (oceľ a hliník) obsiahnutých v obchode s nadväzujúcimi produktmi implementovaný s použitím podrobných obchodných údajov na úrovni produktov. V prvom kroku bola vypočítaná váha obsahu oceľ a hliník vo produktoch, na ktoré sa vzťahujú politické scenáre, s použitím predpokladov pre podiel týchto kovov v každej jednotlivé skupine produktov. Váha kovov CBAM v jednotlivých skupinách produktov (na úrovni kódu KN) bola potom agregovaná v širších sektoroch JRC-GEM-E3 a táto hodnota bola použitá na priradenie podielu celkových emisií v širších sektoroch produktom, na ktoré sa vzťahuje CBAM.

Sektorová granularita modelu JRC-GEM-E3 zostáva agregovanejšia ako skupiny produktov jednotlivých kódov KN. To znamená, že sektorové výsledky poskytujú priemer produktov, ktoré sú zahrnuté a nie sú zahrnuté v rôznych možnostiach politiky. Ceny jednotlivých tovarov s vyšším podielom kovov teda môžu byť predmetom vyššieho zvýšenia cien, ako ukazujú výpočty na dezagregovanejšej úrovni produktov.¹⁶

4.1.5 Premenné, sektory, regióny v modeli JRC-GEM-E3

Model odhaduje množstvo premenných. Pre túto analýzu sa analyzujú nasledujúce premenné pre každý sektor CBAM a sektor downstream: produkcia, dovoz, vývoz, investície, zamestnanosť, emisie CO₂ a celkové emisie skleníkových plynov a príjmy z CBAM. Sektory sú uvedené v tabuľke 1. Porovnaním odhadov pre scenár „CBAM“ (v súčasnom stave) s tromi možnosťami rozšírenia downstream získame odhadovaný vplyv rozšírenia downstream.

¹⁶ Stede, J., Pauliuk, S., Hardadi, G. a Neuhoof, K. (2021). Stanovenie cien uhlíka v základných materiáloch: Stimuly a riziká pre hodnotový reťazec a spotrebiteľov. *Ecological Economics*, 189, 107–168.

Tabuľka 1: Sektory v modeli JRC-GEM-E3

Sektory v modeli JRC-GEM-E3	Technológie výroby energie modelované ako sektory v modeli JRC-GEM-E3
Železné kovy	Uhlie
Cement	Nafta
Hnojivo	Plynové
Hliník	Jadrová
Odlievanie železa a ocele	Biomasa
Kovové výrobky	Hydro
Motorové vozidlá a ich súčiastky	Vietor
Ostatné dopravné zariadenia	Solárne
Ostatné vybavenie a tovar	
Elektronické výrobky a elektrické zariadenia	
Uhlie	
Surová ropa	
Olej	
Plyn	
Dodávka elektriny	
Neželezné kovy	
Chemické výrobky	
Plasty	
Papierové výrobky	
Nekovové minerály	
Priemysel spotrebného tovaru	
Stavebníctvo	
Doprava (letecká)	
Doprava (pozemná)	
Doprava (vodná)	
Trhové služby	
Netrhové služby	
Plodiny	
Hospodárske zvieratá	
Lesníctvo	

Poznámka: Sektory zvýraznené tučným písmom sa považujú za sektory so základným tovarom. Sektory zvýraznené kurzívou sa zohľadňujú v rámci následnej analýzy. Časť sektora kovových výrobkov je už zahrnutá v súčasnom nariadení CBAM.

Model rozdeľuje svet do 50 regiónov alebo krajín (vrátane 27 členských štátov EÚ), ako je uvedené v tabuľke 2 nižšie.

Tabuľka 2: Regióny v modelovaní JRC-GEM-E3

Kód	Región
AFR	Iná Afrika
Austrália	Austrália
PODPRIENKA	Brazília

MŮŽE	Kanada
CHE	Švajčiarsko
Čínska republika	Čína
Ekologické náklady	Nórsko + Island
EUR	EÚ27
Veľká Británia	Spojené kráľovstvo
GLF	Oblasť Perzského zálivu
IND	India
Japonsko	Japonsko
KOR	Južná Kórea
Blízky východ a Stredný východ	Blízky východ a Stredný východ
Mexiko	
NOA Severná Afrika	
OAM Ostatné Ameriky	
OAS	Ostatné oblasti Ázie a Tichomoria
REU	Zvyšok Európy
RUS	Ruská federácia
SAF	Južná Afrika
TUR	Turecko
UKR	Ukrajina
USA	USA

4.2 Zoznam odvetví úniku uhlíka v následných fázach: metodika výberu

Analýza posúdila 1 560 kódov Prodcom¹⁷, ktoré boli identifikované ako následne k súčasnemu tovaru CBAM¹⁸. Tieto kódy Prodcom sa potom mapujú na zodpovedajúce kódy kombinovanej nomenklatury (KN).

Na výber tovarov z následných fáz, u ktorých existuje riziko úniku uhlíka, sa použili dva hlavné filtre. Filter úniku uhlíka a filter stanovujúci emisnú hranicu EÚ z výroby.

Filter úniku uhlíka sa riadi prístupom, ktorý sa uplatňuje v rámci ukazovateľov úniku uhlíka fázy 3 a fázy 4 systému EU ETS. Konkrétne, riziko úniku v následných fázach bolo určené na základe obchodovateľnosti aj nákladového tlaku tovaru.

Obchodovateľnosť je aproximovaná intenzitou obchodu, ktorá presne odráža prístup používaný v systéme EU ETS. Pre každý nadväzujúci tovar sa získa intenzita obchodu. Na tento účel používame údaje o dovoze, vývoze a výrobe z údajov Eurostatu o produkcii za roky 2016 – 2023. Používame strednú hodnotu medzi týmito rokmi.

¹⁷ Klasifikácia Production Communautaire (Prodcom) pre priemyselnú výrobu v EÚ, kde môže dôjsť k úniku uhlíka, a systém kombinovanej nomenklatury (KN) pre obchodovaný tovar, t. j. dovoz, ktorý by potom mohol podliehať CBAM. Používame verziu z roku 2023.

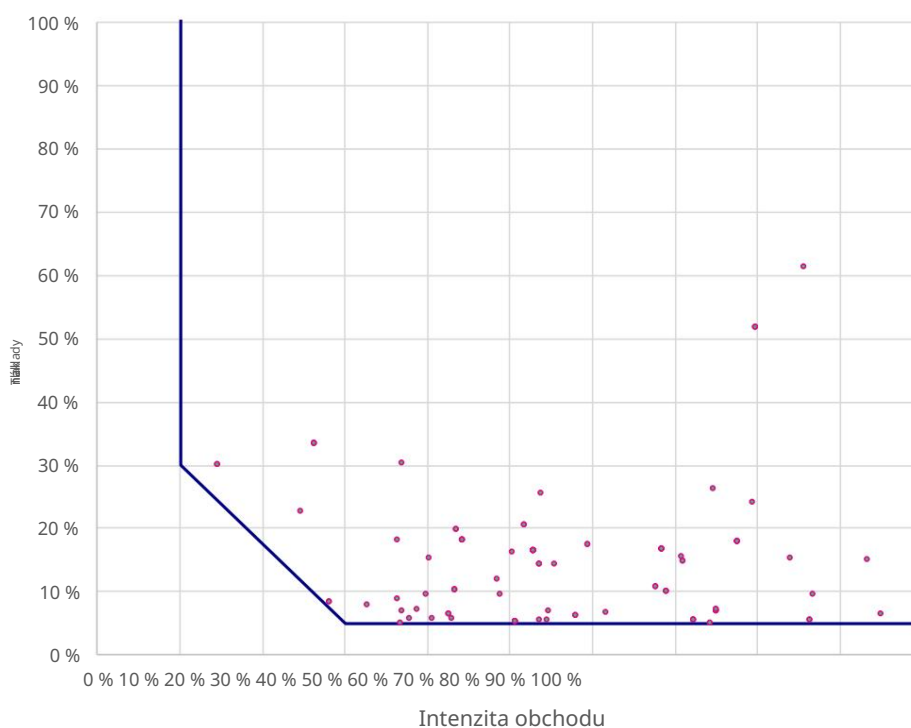
¹⁸ Nasledujúce nadväzujúce produkty sa považujú za mimo rozsahu pôsobnosti. 1. Nadväzujúce „produkty“ elektriny, keďže jej emisie sa považujú za „nepriame emisie“, čím sa elektrina oddeľuje od posudzovania hodnotových reťazcov. 2. Následné „produkty“ vodíka a amoniaku, keď sa používajú ako palivo, a následné produkty, ktoré by sa mohli použiť na „prenos“ vodíka.

Zvýšení nákladov je zase analogické s intenzitou emisií vo vzorci ETS CLI.

Odhaduje sa na úrovni Prodcom a potom sa mapuje na kódy CN. Inými slovami, údaje o hospodárskej aktivite sa mapujú na obchodné údaje, pretože údaje o emisiách sa vo všeobecnosti merajú na úrovni hospodárskej aktivity, zatiaľ čo CBAM sa uplatňuje na úrovni obchodu. Podobne ako pri intenzite obchodu sme použili medián v rozsahu rokov. Nákladový tlak sa odvodzuje z emisií, ktoré tvoria celkovú hmotnosť následného tovaru na euro hrubej pridanej hodnoty, vynásobených projektovanou efektívnou cenou uhlíka v roku 2030 (referenčný rok). Čím vyššia je pridaná hodnota, tým menší bude marginálny vplyv nákladového tlaku na konkurencieschopnosť. Pre výpočet nákladového tlaku sa intenzity emisií čerpajú z JRC (Vidovic a kol., 2023) a odhady zloženia produktu z databázy dostupnej v následnej štúdii (Stede a kol., 2021).

Ako je znázornené nižšie, filter úniku uhlíka vylučuje všetky tovary v ľavom dolnom rohu zalomenej čiary. V súlade s príkladom možnosti 2 predstavuje čiara nižšie minimálnu 5 % intenzitu obchodu (os x) a minimálne 10 % zvýšenie nákladov (os y). Uhlopriečka v ľavom dolnom rohu odráža skutočnosť, že tovary s nízkou intenzitou obchodu aj malým zvýšením nákladov čelia zanedbateľnému riziku úniku uhlíka. Toto sa približuje multiplikatívnemu prístupu zvolenému vo fáze 4 systému obchodovania s emisiami,¹⁹ pričom poskytuje jednoduchší výberový prístup ako multiplikácia.

Obrázok 23: Filter úniku uhlíka v prípade možnosti 2

Spodná hodnota emisií z výroby v EÚ sa uplatňuje na zohľadnenie relevantnosti emisií v EÚ na úrovni kódu Prodcom. Vypočítava sa na základe produkcie predanej v EÚ vynásobenej materiálovým obsahom následného tovaru na základný tovarový materiál a intenzitou emisií tohto základného materiálu.

¹⁹ Zoznam úniku uhlíka v rámci ETS by teda mal zakrivenú čiaru smerujúcu nadol zľava doprava.

Všetky vzorce a premenné zodpovedajúce filtrom sú uvedené v tabuľkách nižšie.

Tabuľka 3: Filtre používané na identifikáciu tovarov v následnom reťazci, ktorým hrozí únik uhlíka

Filter	Vzorec
Intenzita obchodu (filter rizika úniku uhlíka)	$\frac{+}{+}$ v eurách na úrovni Prodcom.
Tlak na náklady (filter rizika úniku uhlíka)	$= \frac{\text{Náklady na uhlík spôsobené CBAM}}{\text{ukazovateľ hrubej pridanej hodnoty}}$ $= \frac{\times}{\times}$ v eurách na úrovni Prodcom.
Emisie z výroby v EÚ (emisná spodná hranica)	$= \left(\sum_{i=1}^3 \times \right) \times \times$ Na úrovni Prodcom.

Tabuľka 4: Názvy premenných podľa následného tovaru, základný materiál tovaru , v eurách alebo omša

Premenná	Popis dolného indexu	Úroveň jednotky
	Dovoz do EÚ27 v eurách alebo hmotnosti	Prodcom
	Vývoz z EÚ27 do zvyšku sveta, v eurách alebo v hmotnosti	Prodcom
	Produkcia predaná v EÚ27, v hodnote eur alebo hmotnosti	Prodcom
	Emisie z výroby v EÚ v tonách ekvivalentu CO2	Prodcom
	Obsah materiálu v následnom tovare na základný materiál tovaru (oceľ, hliník, cement) v kg na kg	Prodcom
	Jednotková hmotnosť na výrobnú jednotku (kg)	Prodcom
-	Efektívna cena uhlíka pre rok 2030 v eurách za tonu ekvivalentu CO2	-
	Hrubá pridaná hodnota v eurách	NACE

Intenzita emisií v kg na kg.20 Z JRC (2023, Vidovic a kol.),²¹

· Pri modelovaní emisií sa predpokladá priemerné ročné zlepšenie pre každý sektor: Železo a oceľ: -1 % ročne, Hliník: -1,5 % ročne, cement: -1 % ročne a hnojivá: -2 % ročne²².

Poznámka: NACE 2.1, Prodcos 2023.

Referenčným rokom zvoleným na posúdenie rizika úniku uhlíka do nadväzujúcich tovarov je rok 2030. Toto bolo urobené s cieľom dosiahnuť rovnováhu medzi časom, ktorý uplynie, kým CBAM bude mať podstatný vplyv na náklady na uhlík (CBAM sa zavádza len obmedzene od roku 2026 do roku 2029), a stratou reprezentatívnosti súčasných údajov, keď sa vplyv CBAM zohľadní v budúcnosti. Okrem toho je rok 2030 relevantný, pretože predstavuje časový horizont pre súčasný rámec klimateckej politiky EÚ s názvom Fit-for-55, ktorý je zameraný na dosiahnutie klimateckých cieľov do roku 2030.

4.3 Elektrina

Analýza vplyvu rôznych predvolených hodnôt pre dovážanú elektrinu na kľúčové ukazovatele výkonnosti (KPI) je založená na pôvodných modelových cykloch pre posúdenie vplyvu z roku 2021. Podrobnú metodiku modelovania možno nájsť v prílohe 4 k dokumentu SWD(2021) 643 final (časť 2/2).

Komisia použila model PRIMES pre sektor elektrickej energie na vykonanie série simulácií, ktorými zmenila metódu výpočtu predvolených hodnôt CBAM pre dovoz elektriny z krajín mimo EÚ v rámci systémových parametrov. Cieľom bolo posúdiť vplyvy na kľúčové ukazovatele výkonnosti, ako sú emisie CO₂, čistý dovoz elektriny, výroba energie a systémové náklady.

Model energetického sektora PRIMES simuluje optimálne rozširovanie a prevádzku energetickej sústavy a súčasne zabezpečuje výmeny energie cez prepojavací systém. Simulácia zahŕňa všetky krajiny EÚ, Spojené kráľovstvo, Nórsko, Švajčiarsko a zmluvné krajiny Energetického spoločenstva (s výnimkou Gruzínska, keďže s EÚ neexistujú žiadne energetické prepojenia). Uvádza sa dopyt po elektrine podľa prognózy pre scenár MIX55, ktorý dosahuje klimatecké ciele EÚ vrátane 55 % zníženia do roku 2030 (oproti roku 1990) a nulových čistých emisií do roku 2050.

Východiskový bod tohto posúdenia bol v súlade so všetkými ostatnými cvičeniami v rámci balíka „Fit for 55“.

Na posúdenie niektorých vplyvov možností revízie ETS sa použila cena ETS

²⁰ Databáza Stede a kol. (2021), rozšírená v štúdiu dodávateľa. Úplná citácia: Jan Stede, Stefan Pauliuk, Gilang Hardadi, Karsten Neuhoff, Stanovenie cien uhlíka v základných materiáloch: Stimuly a riziká pre hodnotový reťazec a ekologická ekonomika, 189, 107168, <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2021.107168>.
spotrebitelia, Objem 2021,

²¹ JRC (2023): Vidovic, D., Zore, L., Moya, JA a Marmier, A., Intenzity emisií skleníkových plynov v oceliarskom, hnojivom, hliníkárskom a cementárskom priemysle v EÚ a u jej hlavných obchodných partnerov, Úrad pre publikácie Európskej únie, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/359533>

²² Tieto údaje sú uvedené v tabuľke 43 v prílohe k návrhu na revíziu systému EU ETS 2021.
https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:7b89687a-ee6-11eb-a71c-01aa75ed71a1.0001.01/DOC_2&format=PDF

Pre rok 2025 sa predpokladala hodnota 35 EUR/t CO₂, pre rok 2030 45 EUR/t CO₂ a pre rok 2035 110 EUR/t CO₂ v cenách z roku 2015. Tieto predpoklady sa použili aj v tomto cvičení, ktoré vychádza z výsledkov posúdenia z roku 2021, a teda zahŕňa dynamiku tvorby cien uhlíka v priebehu času.

Scenár MIX55 je založený na komplexnom modelovaní energetického systému PRIMES. V modeli spotrebiteľia získavajú užitočné energie pomocou energetických a neenergetických tovarov a služieb vrátane energetickej efektívnosti ako prostriedku na uspokojenie dopytu po energii. Výrobcovia energetických nosičov, ako je elektrina, používajú kombináciu fosílnych palív a čistej energie na efektívnu výrobu množstiev potrebných pre spotrebiteľov. Stanovujú ceny energetických nosičov tak, aby odrážali celkové výrobné náklady, ktoré sú priamo ovplyvnené cenou uhlíka. Spotrebiteľia prijímajú ceny, ale sú cenovo elastickí. Treba poznamenať, že PRIMES nie je založený výlučne na celkovej elasticite, ale aj na štrukturálnom znázornení dopytu a ponuky. Výsledky PRIMES tiež ukazujú asymetriu reakcií na znižovanie alebo zvyšovanie nákladov a cien energií.

Výsledky scenára MIX55 vrátane dopytu po energii a trajektórie ceny uhlíka v rámci systému ETS boli použité ako vstup pre model energetického sektora PRIMES. Vo všeobecnosti zohráva cena uhlíka kľúčovú úlohu v technicko-ekonomických modeloch energetického sektora tým, že ovplyvňuje rozhodovanie, investičné stratégie a prevádzkové správanie v rámci modelu. Využíva stratégiu optimalizácie nákladov s primárnym cieľom minimalizovať náklady na energetický systém. Cena uhlíka v rámci systému ETS má priamy vplyv na variabilné prevádzkové náklady elektrární, a tým ovplyvňuje aj dispečing elektrární.

Po projekcii rozšírenia kapacity, prevádzky a tokov model energetického sektora PRIMES vypočíta náklady a výnosy na základe simulácie štylizovaných veľkoobchodných trhov. Model vypočíta celkové náklady na výrobu energie v rámci každého projekčného prípadu zahrnutím všetkých druhov nákladov energetického sektora. Patria sem ročné ekvivalentné kapitálové náklady, náklady na údržbu a prevádzku a výdavky na nepalivové variabilné náklady, náklady na palivo, dane a nákup kvót z aukcií a náklady na predaj. Celkové náklady zahŕňajú aj anualizované výdavky na sieť a ďalšie náklady, ako napríklad poplatky a poplatky. Všetky nákladové položky sú v modeli endogénne a sú podrobne zohľadnené.

V kontexte tohto posúdenia vplyvu bol použitý ex-post výpočet založený na výsledkoch modelovania z roku 2021. Metodika zahŕňala využitie rôznych predvolených hodnôt CBAM použitých v modelovaní z roku 2021 spolu s výsledkami projektovaných kľúčových ukazovateľov výkonnosti (KPI), ako sú emisie CO₂, čistý dovoz elektriny, výroba energie a systémové náklady. Následne sa analýza zamerala na preskúmanie lineárneho vzťahu medzi KPI a predvolenými hodnotami pre roky 2030 a 2035. Nové

Predvolené hodnoty boli stanovené tak, aby odrážali základnú líniu aj možnosti 3 a 4 na základe projektovaného energetického mixu, ako aj súčasných emisných faktorov vyvážajúcich krajín špecifických pre jednotlivé zdroje a krajiny. Po posúdení zhody sa na odhad hodnôt kľúčových ukazovateľov výkonnosti (KPI) mimo rozsahu pozorovaných údajov použila lineárna extrapolácia na základe predpokladu, že vzťah pokračuje aj za hranicami pozorovaných údajov.

Táto metodologická kontinuita zabezpečila konzistentnosť, spoľahlivosť a empiricky podložené výsledky využitím overených modelovacích snáh a techník, čím sa účinne riešil nedostatok nových modelových výsledkov.

PRÍLOHA 5: KONTROLA KONKURENCIESCHOPNOSTÍ

5.1 Prehľad vplyvov na konkurencieschopnosť

Rozmery konkurencieschopnosti	Dopad iniciatívy (++ / + / 0 / - / -- / na)	Odkazy na pododdiely hlavnej správy alebo prílohy
Konkurencieschopnosť nákladov a cien 0/+		Oddiely 6.2.3, 6.2.4
Medzinárodná konkurencieschopnosť 0/+		Oddiely 6.2.3
Schopnosť inovovať +		Oddiely 6.2.3, 6.4.1
Konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov 0/-		Oddiely 6.3.2, 8.5

5.2 Syntetické hodnotenie

Preferovaný balík politických možností – vyvážené rozšírenie CBAM na rizikový nadväzujúci tovar s významným vplyvom na klímu, zavedenie cielených opatrení proti vyhýbaniu sa daňovým povinnosťiam vrátane predspotrebiteľského šrotu ako prekuzora a mechanizmov posilnenia postavenia spotrebiteľov a úprava emisného faktora pre elektrinu a zmenené kritériá na deklarovanie skutočných hodnôt – má len okrajovo pozitívny vplyv na celkovú konkurencieschopnosť. Spomedzi týchto troch oblastí by malo rozšírenie o nadväzujúce opatrenia najvýznamnejšie dôsledky pre konkurencieschopnosť, pretože vyrovnáva podmienky pre domáce a dovážané nadväzujúce produkty s vysokým obsahom ocele a hliníka, pokiaľ ide o náklady na uhlík, ktorým čelia. Avšak aj v prípade rozšírenia o nadväzujúce opatrenia sú makroekonomické vplyvy na produkciu, investície, spotrebiteľské ceny a zamestnanosť malé a ležia v úzkych modelových rozsahoch. Oblasti zamerané na boj proti obchádzaniu opatrení a elektrinu primárne zlepšujú mechanizmy presadzovania a metodickú presnosť s obmedzenými priamymi účinkami na konkurencieschopnosť. Celkovo preferovaný balík politických možností mierne zlepšuje náklady a ceny, ako aj medzinárodnú konkurencieschopnosť dotknutých domácich nadväzujúcich výrobcov znížením tlakov na únik uhlíka. Zároveň modelové projekcie naznačujú veľmi malé zmeny v súhrnnom dovoze a vývoze zahrnutého nadväzujúceho tovaru EÚ v porovnaní s východiskovým stavom. Dopady na obchodných partnerov sú heterogénnejšie, pretože sa predpokladá, že vývozcovia s nízkouhlíkovými mixmi výrobkov z ocele a hliníka sa stanú na trhu EÚ o niečo konkurencieschopnejšími, zatiaľ čo vývozcovia s uhlíkovo náročnejšími mixmi by mohli zaznamenať relatívne straty podielu na trhu. Balík ako celok podporuje inovácie tým, že zabezpečuje jednotnú cenu uhlíka pre domáce výrobky CBAM aj zodpovedajúci dovoz, čím posilňuje predvídateľné stimuly pre nízkouhlíkovú výrobu a čistejšiu výrobu elektriny.

5.3 Konkurenčné postavenie najviac postihnutých sektorov

Pokiaľ ide o vplyvy na konkurencieschopnosť odvetví, preferovaný balík politických možností ovplyvňuje najmä odvetvie kovových výrobkov, ktoré je vysoko vystavené vstupným nákladom na oceľ a hliník. Dvojité tlak na náklady opísaný v časti 2 pravdepodobne vážne ohrozí konkurencieschopnosť tohto konkrétneho odvetvia, ak by emisie vstupov CBAM v dovážaných kovových výrobkoch zostali neocenené. Navrhované rozšírenie CBAM na následné produkty s vysokým obsahom ocele a hliníka by výrazne znížilo emisie uhlíka.

tlak úniku, ktorému čelia domáci výrobcovia v tomto sektore, pričom makroekonomické vplyvy na produkciu, ceny a zamestnanosť zostanú malé (kvantitatívne odhady pozri v časti 6.2.3). V rámci sektora sa očakáva, že účinky budú heterogénne, keďže najzrozumiteľnejšie vyrovnanie podmienok by zaznamenali podsektory s vysokým podielom materiálového obsahu vo svojich produktových radoch a so silnou penetráciou dovozu. Na strane trhu jasnejšie uznanie nízkouhlíkových vstupov, posilnené o zložku elektrickej energie, podporuje firmy investujúce do zeleného získavania ocele a hliníka, čím sa zlepšuje ich strednodobá konkurencieschopnosť, keďže dopyt kupujúcich po nízkoemisných produktoch rastie vzhľadom na rastúcu cenu uhlíka. Firmám v sektore kovových výrobkov, ktoré sa spoliehajú na dovážané medziprodukty ako vstupy, môžu vzniknúť určité administratívne náklady, ale očakáva sa, že budú obmedzené a výrazne vyvážené celkovými prínosmi pre daný sektor.

PRÍLOHA 6: KONTROLA MSP

6.1 Metodika identifikácie malých a stredných podnikov

Komisia odhadla počet MSP, ktoré boli zahrnuté do rozsahu pôsobnosti CBAM v dôsledku následného rozšírenia (pozri oddiel 6.2.6 posúdenia vplyvu). Tieto výpočty zahŕňali: 1. metodiku na identifikáciu MSP a 2. korekciu veľkosti vzorky s cieľom zohľadniť niektoré chýbajúce identifikátory dovozcov v niektorých podkladových colných údajoch o dovoze.

6.2 Metodika identifikácie malých a stredných podnikov: kombinácia colných údajov a údajov Orbis

Profil dovozcov nadväzujúcich produktov bol tiež analyzovaný na základe údajov z databázy ORBIS a colných údajov prostredníctvom techník zosúladenia údajov.

V colných údajoch sú dovozcovia identifikovaní pomocou svojich čísel EORI23, s výnimkou súkromných osôb, ktoré podávajú colné vyhlásenie len príležitostne, a preto nemusia mať číslo EORI. Naproti tomu spoločnosti sú v systéme ORBIS identifikované na základe iných identifikátorov. Útvary Komisie sa zaviazali zosúladiť čísla EORI v colných údajoch s rôznymi identifikátormi dostupnými v systéme ORBIS. Na túto analýzu boli použité údaje z colných dovozných vyhlásení za rok 2024.

Útvary Komisie extrahovali z databázy ORBIS niekoľko premenných na definovanie typu spoločností: (i) počet zamestnancov, (ii) obrat, (iii) klasifikáciu veľkosti, čo je miera pre typ spoločností vypracovaná databázou ORBIS. V prípade chýbajúcich údajov v databáze ORBIS o počte zamestnancov a obrate sa útvary Komisie spoliehali na premennú klasifikácie veľkosti poskytnutú databázou ORBIS, ktorá je zloženým ukazovateľom iných premenných.

Tabuľka 5 nižšie uvádza definíciu malých, stredných, veľkých a veľmi veľkých podnikov podľa klasifikácie veľkosti z databázy ORBIS. Keď bolo pre daného dovozcu identifikovaných niekoľko klasifikácií veľkosti, bola vybraná najväčšia klasifikácia veľkosti.

Tabuľka 5: Premenná klasifikácie veľkosti definovaná v ORBIS

Sumy v EUR	Veľmi vysoké	Veľký	Stredné	Malé
Prevádzkové príjmy	>= 100 miliónov	>= 10 miliónov	>= 1 milión	spoločnosť v Orbise je >= 2 milióny
Celkové aktíva	>= 200 miliónov	>= 20 miliónov		považované za malé >=15
Počet zamestnancov	>=150	>= 1 000		keď nie sú zaradené do inej kategórie.

Zdroj: Orbis Klasifikácie URL Size: Sprievodca - Používateľská príručka Orbis. Poznámka: Pre veľmi veľké spoločnosti je kritériom aj kótovanie na burze.

²³ EORI je skratka pre „Economic Operators Registration and Identification“ (registrácia a identifikácia hospodárskych subjektov). Číslo EORI je povinné pre colné konanie na colnom území Európskej únie. EORI jednoznačne identifikuje hospodárske subjekty a iné osoby. Zdroj: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/customs-procedures-import-and-export/customs-operations/economic-operators-registration-and-identification-number-eori_en#:~:text=EORI%20stands%20for%20%E2%80%9C%20Economic%20operators%20registration%20a%20coln%C3%A9%20oper%C3%A1cie,ako%20nap%C3%ADklad%20v%C3%BDvoz%20a%20tranzit%20.

20a colné operácie, ako napríklad vývoz, dovoz a tranzit.

6.3 Korekcia veľkosti vzorky

Korekcia veľkosti vzorky je potrebná, pretože v colných údajoch chýbajú niektoré identifikátory dovozcov. Je to z dvoch dôvodov: (i) fyzické osoby a príležitostní dovozcovia nemusia mať identifikátor EORI a (ii) niektoré členské štáty v roku 2024 nedodržiavali systém Surveillance pre údaje z colných dovozných vyhlásení.²⁴

Korekčný faktor je založený na podiele čistej hmotnosti pre dovozné vyhlásenia v roku 2024, pre ktoré boli k dispozícii čísla EORI, čo predstavuje 70 % pre dovozné vyhlásenia pre nadväzujúce produkty. Inými slovami, odhadovaný počet dovozcov pre nadväzujúce produkty sa extrapoluje, berúc do úvahy, že pozorovaný počet dovozcov predstavuje 70 % pre nadväzujúce produkty.

6.4 Určenie počtu dotknutých malých a stredných podnikov

V prípade nadväzujúcich produktov (pozri oddiel 6.2.6 posúdenia vplyvu) závisí počet dotknutých malých a stredných podnikov od dvoch prvkov:

- Celkový počet dovozcov a
- Podiel malých a stredných podnikov medzi týmito dovozcami.

V prípade nadväzujúcich produktov nie je medzi dovozcami dotknutými rozšírením rozsahu pôsobnosti nadväzujúcich produktov viac ako 20 % malých a stredných podnikov.

PREHĽAD VPLYVOV NA MALÉ A STARÉ PODNIKY

Relevantnosť pre malé a stredné podniky

(Na základe filtra pre MSP a diskusie v rámci ISG je táto iniciatíva relevantná/veľmi relevantná pre

Malé a stredné podniky²⁵

(1) IDENTIFIKÁCIA DOTKNUTÝCH PODNIKOV A POSÚDENIE ICH RELEVANTNOSTI

Sú MSP priamo dotknuté? Áno V ktorých sektoroch?

- Zahrnutie odberateľských sektorov do rozsahu pôsobnosti CBAM.
 - o Možnosť 1. Nasledujúce sektory NACE pokrývajú 82 % dotknutých MSP: „C – Priemyselná výroba“ (19 %), „F – Stavebníctvo“ (1 %), „G – Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov“ (56 %), „H – „Doprava a skladovanie“ (1 %), „M – Odborné, vedecké a technické činnosti“ (2 %), „N – Administratívne a podporné služby“ (1 %), Iné (2 %).
 - o Možnosť 2. Nasledujúce sektory NACE pokrývajú 74 % dotknutých MSP: „C – Priemyselná výroba“ (13 %), „F – Stavebníctvo“ (1 %), „G – Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov“ (53 %), „H – „Doprava a skladovanie“ (1 %), „M – Odborné, vedecké a technické činnosti“ (2 %), „N – Administratívne a podporné služby“ (2 %), Iné (2 %).

²⁴ Pozri zoznam údajových prvkov v prílohe 21-03 k vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) 2015/2447 (UDD IA).

²⁵ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/63274>

o Možnosť 3. Nasledujúce sektory NACE pokrývajú 74 % dotknutých MSP: „C – Priemyselná výroba“ (13 %), „F – Stavebníctvo“ (1 %), „G – Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov“ (53 %), „H – „Doprava a skladovanie“ (1 %), „M – Odborné, vedecké a technické činnosti“ (2 %), „N – Administratívne a podporné služby“ (1 %), Iné (2 %).

Odhadovaný počet priamo dotknutých malých a stredných podnikov

Zahrnutie nadväzujúcich produktov do rozsahu pôsobnosti CBAM: 700 – 800 MSP v možnosti 1, 3 800 – 3 900 MSP v možnosti 2, 4 700 – 4 800 MSP v možnosti 3.

Odhadovaný počet zamestnancov v priamo dotknutých malých a stredných podnikoch

Zahrnutie odberateľských sektorov do rozsahu pôsobnosti CBAM: Možnosť 1 má vplyv na približne 6 677 zamestnancov; možnosť 2 na približne 40 364 zamestnancov; a možnosť 3 na približne 49 539 zamestnancov.

Sú malé a stredné podniky nepriamo ovplyvnené? Nie

(2) KONZULTÁCIE SO ZAJAINTERESOVANÝMI STRANAMI MALÝCH A STARÝCH PODNIKOV

Ako sa zohľadnili príspevky od komunity malých a stredných podnikov?

V rámci verejnej konzultácie bolo prijatých 41 odpovedí od mikropodnikov (1 až 9 zamestnancov), 38 odpovedí od malých podnikov (10 až 49 zamestnancov) a 31 odpovedí od stredných podnikov (50 až 249 zamestnancov). Inými slovami, 46 % z 240 podaní pochádzalo od malých a stredných podnikov.

Líšia sa názory malých a stredných podnikov od názorov veľkých podnikov? (Áno/Nie)

Hlavný rozdiel spočíva v tom, že protirečiac intuícii, podiel malých a stredných podnikov (44 %), ktoré súhlasia alebo silne súhlasia s tým, že rozšírenie následných činností by zvýšilo náklady pre malé a stredné podniky v EÚ, je o niečo nižší ako u veľkých spoločností (48 %) a obchodných združení (53 %). Podobne väčší podiel malých a stredných podnikov (40 %; n = 25) uviedol k tejto otázke neutrálny názor v porovnaní s veľkými spoločnosťami (24 %; n = 109) a obchodnými združeniami (29 %; n = 78).

(3) POSÚDENIE VPLYVOV NA MALÉ A STARÉ PODNIKY ²⁶
Aké sú odhadované priame náklady pre malé a stredné podniky v súvislosti s preferovanou možnosťou politiky? (Vyplňte iba v prípade, že krok 1 označuje priame vplyvy)
Kvalitatívne hodnotenie
Náklady, ktoré vznikajú malým a stredným podnikom v EÚ, sú väčšinou administratívne náklady. Celkové administratívne náklady pre všetky spoločnosti sú uvedené v oddiele 6.2.5.1 vyššie. Približne polovica dovozcov v rozsahu rozšírenia odberateľskej činnosti sú malé a stredné podniky. Administratívne náklady všetkých spoločností, ktorým čelia malé a stredné podniky, budú pravdepodobne na spodnej hranici rozpätia nákladov, keďže malé a stredné podniky sú typicky menšími dovozcami.
Kvantitatívne hodnotenie

26 Údaje o nákladoch a prínosoch v tejto prílohe sú v súlade s údajmi v prílohe 3. Uprednostňovaná možnosť zahŕňa zmierňujúce opatrenia uvedené v oddiele 4.

Implikované náklady sú 0,9 – 5 miliónov EUR pre možnosť 1, 4,2 – 22,6 milióna EUR pre možnosť 2 a 4,95 – 28,8 milióna EUR pre možnosť 3.27
Aké sú odhadované priame prínosy/úspory nákladov pre malé a stredné podniky v dôsledku uprednostňovanej možnosti politiky ²⁸ ?
Kvalitatívne hodnotenie
Možnosť 2 pre rozšírenie rozsahu pôsobnosti nadväzujúceho reťazca: Malé a stredné podniky v EÚ budú mať úžitok z lepšej výroby v boji proti riziku úniku uhlíka. Opatrenia proti vyhýbaniu sa CBAM navyše zabezpečia, aby úprava CBAM primerane odrážala obsah uhlíka v dovážanom tovare. Rozšírenie na nadväzujúci produkt umožňuje zabezpečiť, aby sa riziko úniku uhlíka pre základné tovary CBAM neposunulo ďalej v hodnotovom reťazci.
Kvantitatívne hodnotenie
(Uveďte čísla)
Neuvedené
Aké sú nepriame vplyvy tejto iniciatívy na malé a stredné podniky? (Vyplňte iba v prípade, že krok 1 označuje nepriame vplyvy)
Neuvedené

(4) MINIMALIZÁCIA NEGATÍVNYCH DOPADOV NA MALÉ A STARÉ PODNIKY

Sú malé a stredné podniky neúmerne postihnuté v porovnaní s veľkými spoločnosťami? Nie

Ak áno, existujú nejaké špecifické podskupiny MSP, ktoré sú viac vystavené riziku ako iné?

(Vysvetlite)

Boli zmierňujúce opatrenia zahrnuté v preferovanej možnosti/návrhu? Nie

(Uveďte zmierňujúce opatrenia vrátane ustanovení priaznivých pre MSP (napr. postupné zavádzanie, usmernenia atď.).

Opíšte očakávané prínosy/úspory nákladov kvalitatívne a podľa možnosti aj kvantitatívne.)

Rozšírenie rozsahu pôsobnosti v nadväzujúcich fázach: Možnosť 2 a možnosť 3 sú uprednostňované z hľadiska environmentálnych prínosov a možnosť 2, ktorá je uprednostňovanou možnosťou, má nižší počet dotknutých MSP, „3 800 – 3 900 MSP v možnosti 2 v porovnaní so 4 700 – 4 800 MSP v možnosti 3“.

PRÍSPEVOK K CIEĽU 35 % ZNÍŽENIA ZÁŤAŽE PRE MALÉ A STARÉ PODNIKY

²⁷ Toto vychádza z podielu malých a stredných podnikov na celkovom počte dovozcov, na ktorých sa vzťahuje rozšírenie pre nadväzujúcich dodávateľov (pozri oddiel 6.2.6), vynásobeného celkovými dodatočnými nákladmi na dodržiavanie predpisov pre spoločnosti, ako je uvedené v oddiele 6.2.5.1.

²⁸ Priamymi výhodami pre malé a stredné podniky môžu byť aj úspory nákladov.

Existujú nejaké úspory administratívnych nákladov relevantné pre cieľ 35 % zníženia zaťaženia pre MSP?

(Uveďte číslo z prílohy 3)

Neuvedené

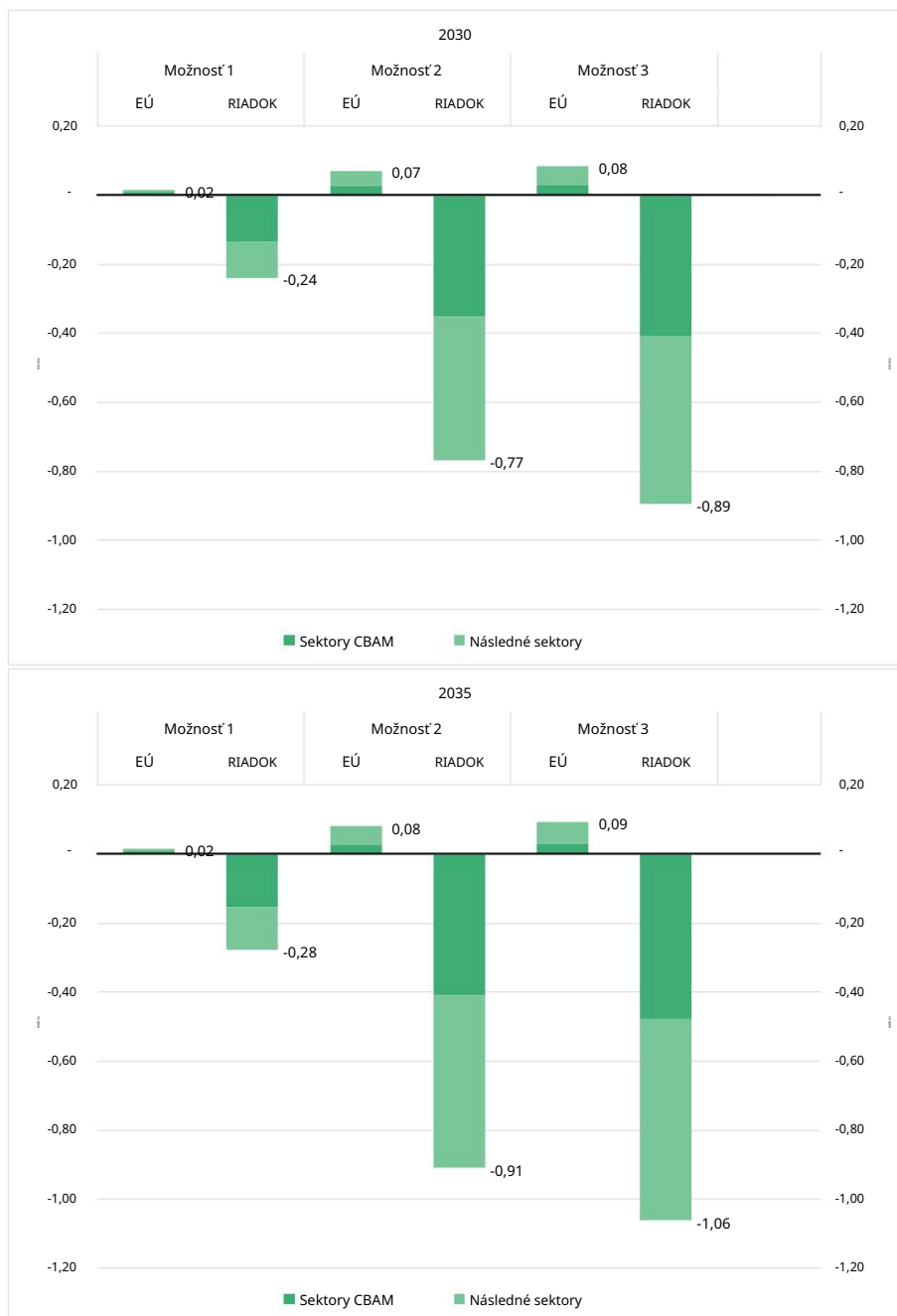
DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE

Žiadne sa nevzťahuje

PRÍLOHA 7: DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE O DOSTUPNOM PRODUKTE

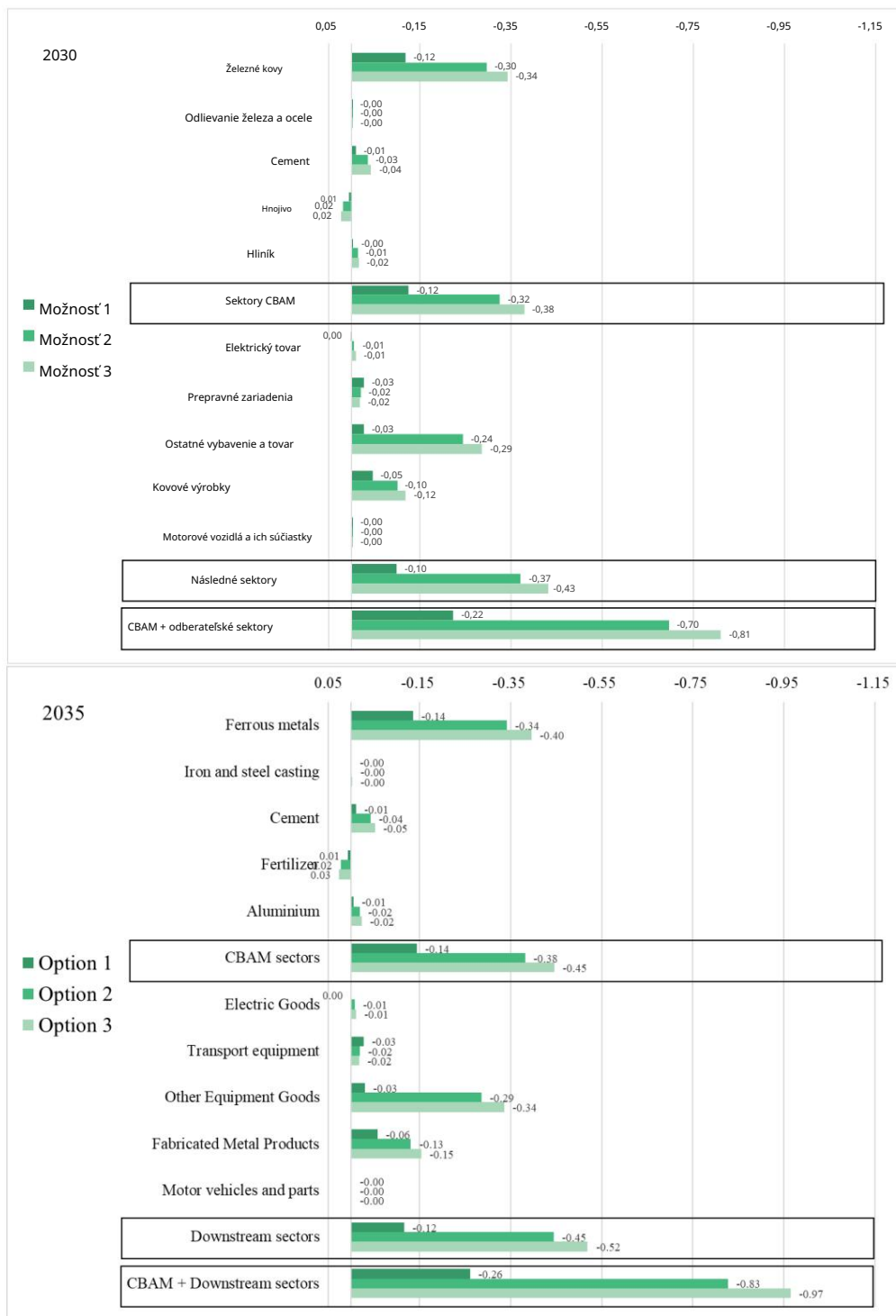
7.1 Odhadované zmeny emisií

Obrázok 24: Odhadované zmeny emisií v dôsledku rozšírenia CBAM po prúde, 2030 – 2035, EÚ vs. zvyšok sveta

Poznámka: Zmeny emisií skleníkových plynov v miliónoch ton ekvivalentu CO₂ na celom svete v rokoch 2030 a 2035. Zmeny sú relatívne k východiskovému stavu (CBAM bez rozšírenia downstream). Rozdelené podľa príspevkov sektorov CBAM a downstreamových sektorov, troch hlavných scenárov možnosti, ako aj svetových regiónov. Zdroj: Simulácie JRC s modelom JRC-GEM-E3.

Obrázok 25: Odhadované zmeny emisií v dôsledku rozšírenia CBAM v rámci následného postupu, 2030 a 2035, celosvetovo

Poznámka: Zmeny emisií skleníkových plynov v miliónoch ton ekvivalentu CO₂ na celom svete. Zmeny sú relatívne k východiskovému stavu (CBAM bez rozšírenia ďalej). Zdroj: Model JRC-GEM-E3.

7.2 Vplyv na obchod

V doplnení analýzy v časti 6.2 hlavného textu poskytujú nižšie uvedené grafy a tabuľky dodatočný pohľad na obchodné vplyvy rozšírenia v nadväzujúcich fázach.

Po prvé, v tabuľke 6 je uvedený rozpis vplyvu rozšírenia odberateľskej činnosti na dovoz podľa sektorov.

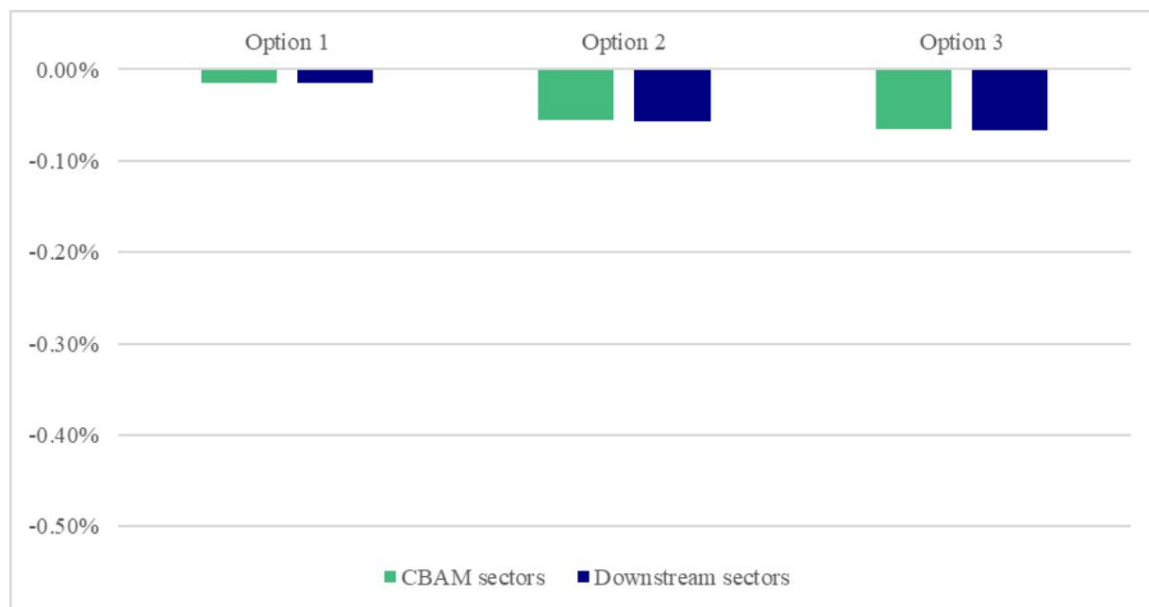
Tabuľka 6: Dovozy do EÚ (% zmena v porovnaní s východiskovým stavom)

Možnosti	2030			2035		
	1	2	3	1	2	3
Železné kovy	0,02 %	0,07 %	0,09 %	0,03 %	0,10 %	0,11 %
Odlievacie železo a oceľ	0,03 %	0,09 %	0,11 %	0,04 %	0,11 %	0,13 %
Cement	0,00 %	0,01 %	0,01 %	0,00 %	0,02 %	0,02 %
Hnojivo	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Hliník	0,02 %	0,07 %	0,08 %	0,02 %	0,09 %	0,10 %
Sektory CBAM	0,02 %	0,07 %	0,08 %	0,03 %	0,09 %	0,10 %
Elektrický tovar	0,00 % -0,08 %		-0,11 %	0,00 % -0,10 %		-0,14 %
Prepravné zariadenia	-0,13 %	-0,12 %	-0,11 %	-0,15 %	-0,13 %	-0,13 %
Ostatné vybavenie a tovar	-0,04 %	-0,34 %	-0,40 %	-0,05 %	-0,40 %	-0,47 %
Kovové výrobky	-0,41 %	-0,91 %	-1,08 %	-0,53 %	-1,17 %	-1,39 %
Motorové vozidlá a ich súčiastky	-0,11 %	-0,23 %	-0,23 %	-0,13 %	-0,30 %	-0,29 %
Následné sektory	-0,06 %	-0,23 %	-0,27 %	-0,08 %	-0,28 %	-0,33 %
CBAM + odberateľské sektory	-0,06 %	-0,21 %	-0,25 %	-0,07 %	-0,26 %	-0,31 %

Zdroj: Model JRC-GEM-E3

Na strane exportu všetky tri možnosti vykazujú veľmi malý pokles v porovnaní s východiskovým stavom, ako je znázornené na obrázku 26. Rozdiel v vplyve medzi rôznymi agregáciami CBAM a downstreamových sektorov je pomerne malý, hoci sektor kovových výrobkov vyniká (nie je zobrazený) ako jediný sektor s miernym nárastom exportu v porovnaní s východiskovým stavom.

Obrázok 26: Zmena vývozu EÚ pre CBAM a nadväzujúce sektory v roku 2035 v porovnaní s východiskovým stavom

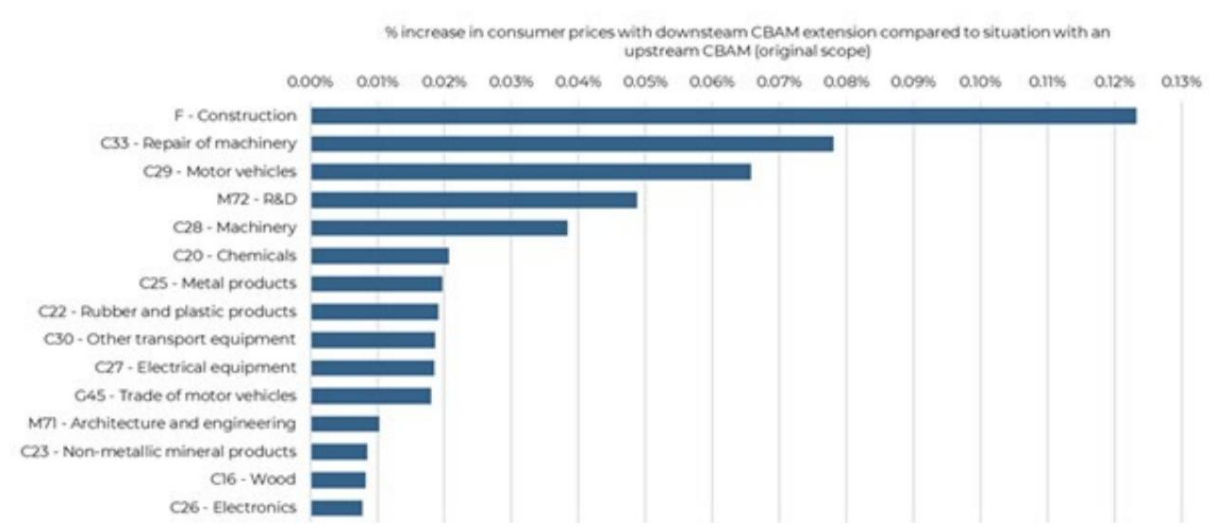
Zdroj: Model JRC-GEM-E3

7.3 Vplyvy na spotrebiteľské ceny

Okrem analýzy uvedenej v oddiele 6.2.4.1 posúdenia vplyvu je ďalšie rozdelenie výsledkov na úrovni dvojciferného kódu NACE znázornené na obrázku 27 nižšie.[1] Okrem stavebníctva sú sektory s najvyšším nárastom cien opravy strojov (C33), motorové vozidlá (C29), výskum a vývoj (M72) a stroje (C28). Spotrebiteľia v EÚ by mohli v cieľovom roku 2030 zaznamenať nárast cien opráv strojov o 0,08 %, pretože následné rozšírenie CBAM by priamo a nepriamo zvýšilo cenu dovážaných náhradných dielov. Podobne by následné rozšírenie CBAM, ktoré zahŕňa aj motorové diely, nepriamo zvýšilo náklady na automobily a ich diely pre spotrebiteľov v EÚ približne o 0,07 %.

Podobne v prípade strojov približne o 0,05 %. V prípade výskumu a vývoja je konečná spotreba prevažne vládou, pričom následné rozšírenie CBAM by mohlo (priamo aj nepriamo) zvýšiť náklady na technické materiály, ako aj vozidlá používané na výskumné a vývojové služby. Tieto dodatočné náklady na výskum a vývoj by sa mohli preniesť ďalej, čím by sa zvýšila cena výskumu a vývoja o 0,04 %.

Obrázok 27: Pätnásť najvýznamnejších sektorov s najvyšším odhadovaným nárastom cien pre konečných spotrebiteľov v EÚ s rozšírením CBAM v nadväzujúcom segmente v porovnaní s referenčnou situáciou v cieľovom roku 2030 (%)

Zdroj: Štúdia podpory následných dodávateľov.

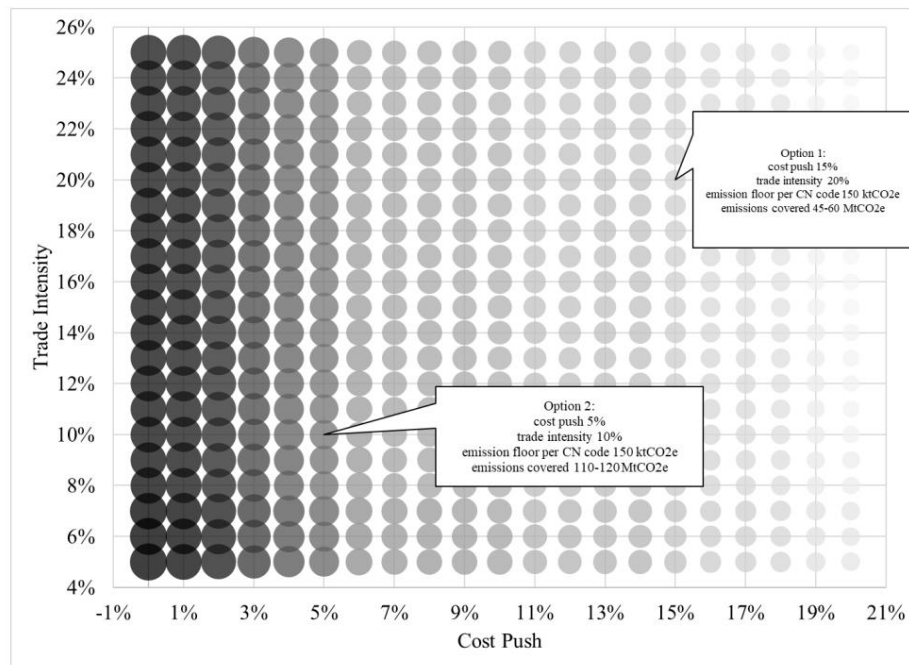
7.4 Analýza citlivosti možností na filtre

Ďalšia analýza citlivosti sa vykonala s ohľadom na rôzne filtre (pozri oddiel 7 posúdenia vplyvu). Konkrétne sa zvažuje séria scenárov okolo troch možností. Prvá sada výpočtov citlivosti zohľadňovala kombinácie filtrov, keď je spodná hranica emisií stanovená na 150 000 t CO₂e. Filter intenzity obchodu sa potom menil medzi 5 % a 25 % na mriežke v krokoch po 1 %. Podobne sa filter tlakových nákladov menil na mriežke od 0 % do 20 %. V rámci týchto mriežok sa vypočítali všetky kombinácie intenzity obchodu a tlakových nákladov. Obrázok 28 a obrázok 29 nižšie zobrazujú pre každú z týchto kombinácií celkové emisie vložené do produkcie EÚ a emisie z produkcie na produkt CN. V týchto grafoch každý kruh predstavuje danú kombináciu filtrov. Veľkosť aj odtieň farby kruhov zobrazujú úroveň emisií: Čím viac emisií, tým väčší a tmavší je kruh. Tieto dva obrázky zahŕňajú možnosť 1 aj možnosť 2, pretože obe tieto možnosti majú parameter spodnej hranice emisií nastavený na 150 000 t CO₂e. Možnosť 3 nie je zahrnutá v tejto prvej sade výpočtov citlivosti, pretože jej parameter spodnej hranice emisií je stanovený na 0 000 t CO₂e. Čísla ukazujú, že výsledky majú tendenciu byť robustné, pokiaľ ide o parameter prahovej intenzity obchodu. To znamená, že zmena parametra prahovej hodnoty okolo príslušných hodnôt možnosti 1 a 2 nemá podstatný vplyv na implikované celkové emisie a emisie podľa kódu KN. Je zrejmé, že možnosť 2 zachytáva takmer dvakrát väčšie množstvo emisií CO₂ ako možnosť 1 (110 – 120 oproti 45 –

60 Mt CO₂e ročne). Z hľadiska emisií podľa kódu KN sú si tieto dve možnosti podobnejšie.

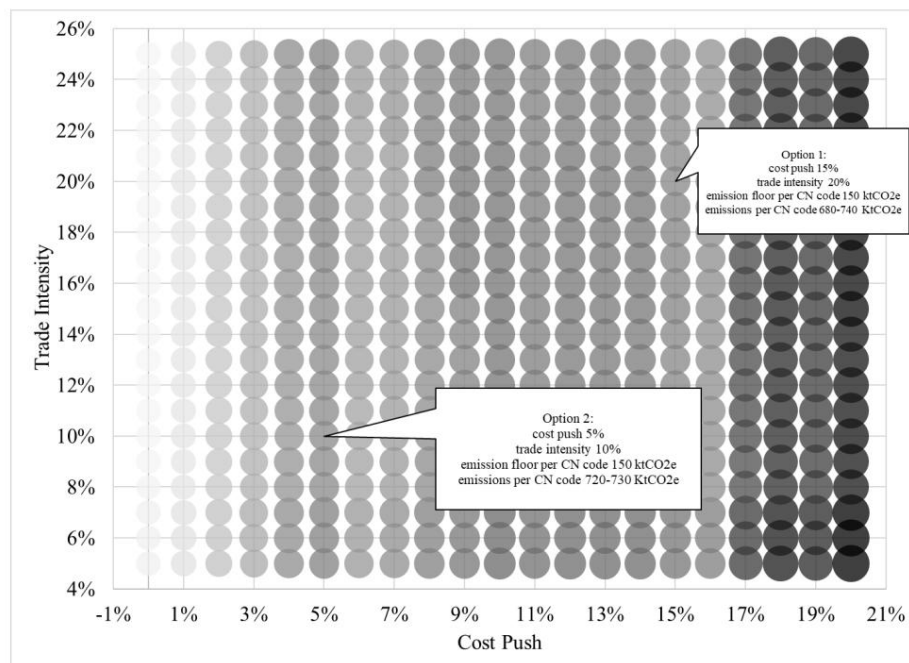
Pokiaľ ide o parameter vplyvu nákladov, výsledky sú o niečo citlivejšie. Znížením prahovej hodnoty sa zvyčajne zachytí väčšie množstvo emisií, najmä v prípade scenára s možnosťou 2. Toto zvýšenie pokrytých emisií však prináša cenu nižších emisií na kód KN zahrnutých do rozsahu pôsobnosti CBAM.

Obrázok 28: Analýza citlivosti: Celkové emisie z produkcie ako zmena intenzity obchodu a tlaku na náklady, možnosť 1 vs. možnosť 2

Zdroj. Výpočty Komisie. Emisná hranica pre každý kód KN je stanovená na 150 000 ton CO₂e.

Obrázok 29: Analýza citlivosti: Emisie podľa kódu KN ako zmena intenzity obchodu a tlaku nákladov, možnosť 1 vs. možnosť 2

Zdroj. Výpočty Komisie. Emisný limit pre každý kód KN je stanovený na 150 000 ton ekvivalentu CO₂ za rok.

Druhá sada výpočtov citlivosti zohľadňovala kombinácie filtrov, keď bol filter intenzity obchodu nastavený na 10 %. Opäť sa vypočítala mriežka kombinácií, keď

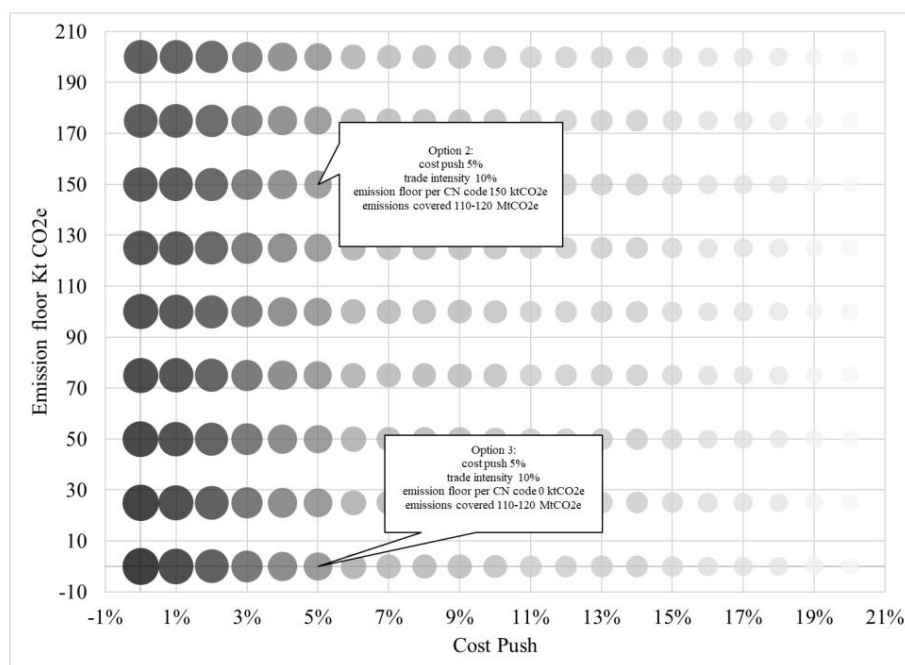
Parameter spodnej hranice emisií sa pohybuje od 0 do 200 000 ton CO₂e a zvýšenie nákladov od 0 % do 20 %. Obrázok 30 a obrázok 31 nižšie zobrazujú pre každú z týchto kombinácií celkové emisie zahrnuté v produkcii EÚ a emisie z produkcie na produkt CN.

Ako predtým, každý kruh predstavuje danú kombináciu filtrov. Veľkosť aj odtieň farby kruhov zobrazujú úroveň emisií: Čím viac emisií, tým väčší a tmavší je kruh. Tieto dva obrázky zahŕňajú možnosť 2 aj možnosť 3, pretože obe tieto možnosti majú parameter intenzity obchodu nastavený na 10 %. Možnosť 1 nie je zahrnutá v tejto druhej sade výpočtov citlivosti, pretože jej parameter intenzity obchodu je nastavený na 20 %.

Čísla ukazujú, že výsledky bývajú robustné, pokiaľ ide o emisnú spodnú hranicu. prahový parameter. To znamená, že zmena prahového parametra okolo príslušných hodnôt možnosti 2 a 3 nemá podstatný vplyv na implikované celkové emisie a emisie podľa kódu KN. Možnosť 2 aj možnosť 3 zachytávajú podobne veľké množstvo emisií CO₂ (110 – 120 Mt CO₂e). Avšak z hľadiska emisií podľa kódu KN má možnosť 2 výrazne vyššiu hodnotu ako možnosť 3 (720 – 730 a 470 – 480 kt CO₂e).

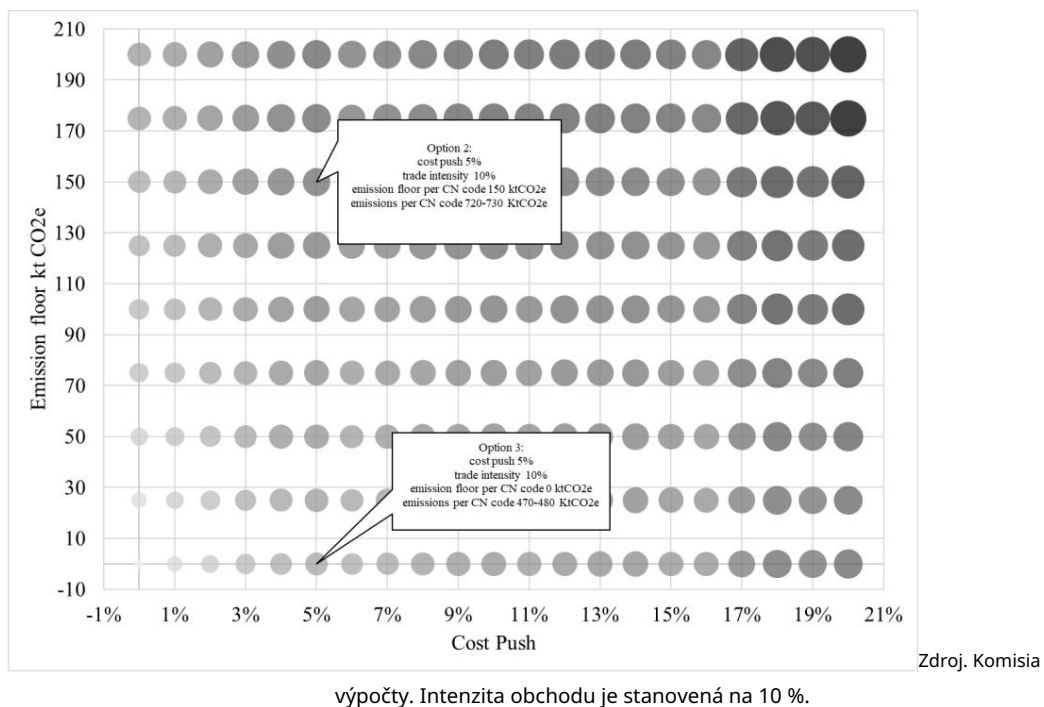
Pokiaľ ide o parameter vplyvu nákladov, výsledky sú o niečo citlivejšie. Znížením prahovej hodnoty sa v prípade možnosti 2 aj možnosti 3 zachytí väčšie množstvo emisií. Toto zvýšenie pokrytých emisií však prináša cenu výrazne nižších emisií podľa kódu KN zahrnutých do rozsahu pôsobnosti CBAM.

Obrázok 30: Analýza citlivosti: Emisie podľa kódu KN ako spodná hranica emisií a zmena nákladov, možnosť 2 vs. možnosť 3

Zdroj. Výpočty komisie. Intenzita obchodu je stanovená na 10 %.

Obrázok 31: Analýza citlivosti: Emisie podľa kódu KN ako spodná hranica emisí a zmena nákladov, možnosť 2 vs. možnosť 3

PRÍLOHA 8: NÁKLADY NA DODRŽIAVANIE PREDPISOV PRE SPOLOČNOSTI A ORGÁNY

8.1 Základná hodnota nákladov spoločností na dodržiavanie predpisov

Náklady na dodržiavanie predpisov pre podniky zahŕňajú rôzne prvky. Zahŕňajú náklady, ktoré sa zvyšujú s počtom vyhlásení CBAM, ako je príprava dokumentov, odhad emisií dovážaného tovaru, sledovanie pôvodu tovaru a predkladanie informácií do registra CBAM. Podniky môžu tiež znášať fixné ročné náklady. Patria sem nákup a odovzdanie certifikátov CBAM, náklady na audit a náklady súvisiace s IT, školenie zamestnancov a budovanie kapacít dodávateľov produktov (na získanie presných údajov potrebných na dodržiavanie predpisov CBAM).

Respondenti prieskumu uviedli, koľko pracovných dní sa očakáva na splnenie každého prvku potrebného na splnenie povinností CBAM. Na základe týchto odpovedí a predpokladu o mzdových nákladoch boli vykonané odhady nákladov na dodržiavanie predpisov na dovozcu v základnom scenári. Minimálny, dolný a horný odhad je uvedený v tabuľke 7. Minimálny odhad nákladov predstavuje spoločnosť s relatívne nízkymi objemami dovozu, ktorá predkladá iba niekoľko vyhlásení CBAM ročne. Dolný a horný odhad nákladov predstavujú 25. a 75. percentil odpovedí z prieskumu.

Odhad v hornom rozpätí sa týka najmä spoločností s veľkými objemami dovozu, ktoré pravdepodobne majú v úmysle odhadnúť skutočné hodnoty emisií (na rozdiel od použitia predvolených hodnôt emisií) spojené s dovážaným tovarom.

Tabuľka 7: Celkové náklady na dodržiavanie predpisov (EUR) na podnik s minimálnym/nízkym/vysokým objemom dovozu (východiskový stav)

	Minimálne	Nízka	Vysoká
ročné náklady súvisiace s činnosťami 900 Ostatné ročné náklady (údržba IT, právne poplatky, školenia)		5 400 0	19 900
			61 900
Celkové ročné náklady na dovozcu Zdroj: Štúdia následných dodávateľov.	900	5 400	81 900

Na určenie celkových nákladov na dodržiavanie predpisov pre spoločnosti v základnom scenári sa náklady na dovozcu vynásobia počtom dovozcov, na ktorých sa vzťahuje súčasný mechanizmus CBAM. Vzhľadom na širokú škálu odpovedí z prieskumu sa odhad spodnej a hornej hranice vypočíta s použitím rôznych predpokladov o rozdelení dovozcov medzi rôzne odhady nákladových bodov.

Dovozcovia sú priradení k odhadom nákladových bodov podľa objemu ich dovozu v tonách.

Napríklad, ako je uvedené v tabuľke 8, predpokladá sa, že dovozcovia s obmedzeným objemom dovozu tesne nad prahovou hodnotou 50 t budú mať náklady na dodržiavanie predpisov vo výške 900 EUR. Hraničné hodnoty pre tieto rôzne rozsahy sa určujú porovnaním nákladov na emitované emisie pre daného dovozcu s odhadovanými nákladmi na dodržiavanie predpisov tohto dovozcu. Potom sa predpokladá, že dovozcovia nebudú spadať do kategórií nákladov, v ktorých náklady na dodržiavanie predpisov prevyšujú náklady na emitované emisie. Napríklad sa odhaduje, že dovozcovia dovážajúci menej ako 104 t budú čeliť nákladom na emitované emisie pod 5 400 EUR, a preto sú zaradení do kategórie s najnižším odhadom nákladov.

Tabuľka 8: Prahová hodnota objemu dovozu pre rozdelenie dovozcov medzi rôzne odhady nákladových bodov

Odhad nákladov (EUR)	Prahové hodnoty objemu dovozu pre nízke odhad (tony)	Prahové hodnoty objemu dovozu pre vysoké odhad (tony)
900 50 t – 104 t	50 t – 104 t	
5 400 > 104 t	104 t – 385 t	
19 900 385 t – 1 584 t	-	
81 900 > 1 584 t	-	

Ako sa uvádza v časti 6.2.5, s týmito predpokladmi sa celkové ročné náklady spoločností na dodržiavanie základných predpisov odhadujú na 76 až 371 miliónov EUR.

Okrem (ročne) opakujúcich sa nákladov, o ktorých sa doteraz diskutovalo, malá časť respondentov prieskumu uviedla, že očakáva počiatočné náklady na úpravu, ako sú právne a konzultačné poplatky a zriadenie novej IT infraštruktúry. V spodnej časti neboli hlásené žiadne takéto jednorazové náklady na úpravu. V hornej časti (75. percentil respondentov prieskumu) boli hlásené náklady na úpravu až do výšky 129 000 EUR. Za predpokladu rovnakého rozdelenia dovozcov použitého na výpočet opakujúcich sa nákladov by celkové jednorazové náklady na úpravu v základnom scenári dosiahli 388 miliónov EUR.

8.2 Dodatočné náklady na dodržiavanie predpisov pre spoločnosti po rozšírenie po prúde

Rozšírenie CBAM na nižšie položené produkty ovplyvňuje administratívnu záťaž dvoma spôsobmi. Po prvé, existuje efekt rozsahu, pretože rozšírenie na nižšie položené produkty zvyšuje počet dovozcov, ktorí čelia povinnostiam CBAM, a počet produktov, pre ktoré je potrebné vypracovať vyhlásenia CBAM. Po druhé, zložitosť a teda náklady spojené s povinnosťami podávania správ pre nadväzujúce produkty sú vyššie ako v prípade základných materiálnych statkov, pokiaľ sa používajú skutočné emisie, čo vedie k vyšším nákladom na dovozcu pre nadväzujúce tovary. Nadväzujúce produkty môžu ako vstupy využívať viacero základných materiálnych statkov CBAM, potenciálne z rôznych miest pôvodu a/alebo z rôznych spôsobov výroby. To môže sťažiť mnohé kroky potrebné na splnenie povinností CBAM (najmä monitorovanie skutočných emisií).

Na zachytenie efektu rozsahu sa dodatočný objem dovozu (v tonách) vyplývajúci z každej z troch možností rozšírenia v rámci následného predaja porovnáva s objemom dovozu v rámci súčasného rozsahu pôsobnosti CBAM. Dodatočný objem dovozu v rámci rozšírenia v rámci následného predaja slúži ako ukazovateľ nárastu počtu dovozcov aj nárastu celkového počtu dovozných činností, ktoré vyžadujú vyhlásenia CBAM. Dodatočná zložitosť plnenia povinností CBAM pre následný tovar sa posudzuje pomocou údajov z prieskumu.

Okrem uvedenia času potrebného na splnenie súčasných povinností CBAM respondenti prieskumu uviedli aj svoje očakávania týkajúce sa času potrebného na splnenie povinností CBAM pre nadväzujúci tovar. Na základe týchto odpovedí z prieskumu sa odhaduje, že priemerné náklady na dovozcu budú o 24 % až 43 % vyššie pre nadväzujúci tovar v porovnaní so základným materiálom. Ako je uvedené v časti 6.2.5, faktor rozsahu a faktor zložitosti (1,24 – 1,43) sa vynásobia odhadovanými nákladmi na dodržiavanie predpisov pre spoločnosti v základnom scenári, aby sa získal odhad dodatočných celkových nákladov na dodržiavanie predpisov pre každú z možností.

8.3 Východiskový bod pre orgány týkajúce sa nákladov na presadzovanie práva

Náklady orgánov na presadzovanie práva v rámci základného scenára sa odhadujú na základe rozhovorov s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi (NCA) a colnými orgánmi. Vzorka rozhovorov zahŕňa krajiny, v ktorých sú colné orgány zároveň príslušnými orgánmi, a krajiny, v ktorých sú príslušné vnútroštátne orgány a colné orgány dva rôzne subjekty. Uprednostnili sa krajiny s vysokým objemom dovozu tovaru súvisiaceho s CBAM, pričom sa zohľadnilo aj to, aby medzi vybrané krajiny patrili krajiny bez vonkajších hraníc, krajiny s pozemnými hranicami s krajinami mimo EÚ a krajiny s námornými hranicami. Na vypočítanie odhadu nákladov na každý NCA sa použili odhady času potrebného na splnenie všetkých činností súvisiacich s CBAM v kombinácii s predpokladom hodinových mzdových nákladov.

Na určenie rozpätia nákladov na presadzovanie vnútroštátnych dohôd o ochrane prírody sa používajú odhady respondentov s najnižšími a najvyššími celkovými nákladmi. Rozpis týchto nákladov je uvedený v tabuľke 9 nižšie.

Tabuľka 9: Rozpis nákladov v tisícoch EUR (ročne, podľa príslušného vnútroštátneho orgánu)

	Školenie	Špičkové
zamestnancov nižšej triedy 146		0
Autorizácia registrácie CBAM 98		347
Preskúmanie vyhlásení 244		347
Monitorovacia činnosť v prípade 98 prípadov nesúladu certifikátmi CBAM		694
Vyšetrovanie a sankcie 146		463
Predaj a správa 0 certifikátov CBAM		0
Ostatné náklady (koordinácia s 244 colnými orgánmi, Európska komisia)		463
Údržba IT systému Celkové ročné náklady Zdroj: Štúdia následných dodávateľov.	80 1 056	20 2 334

Rozpis nákladov pre colné orgány je uvedený v tabuľke 10.

Tabuľka 10: Rozpis nákladov v tisícoch EUR (ročne, podľa colného orgánu)

	Nízka trieda	Špičkové
Školenie zamestnancov 1		10
Kontrola tovaru na hraniciach, 14 kontrol založených na riziku a činnosti presadzovania predpisov v oblasti nedodržiavania predpisov		1800
Komunikácia o importe a prenose CBAM	údaje 5 a	8

Vyšetrovanie 1		920
Ostatné náklady (koordinácia s 1 NCA, Európska komisia a dovozcovia)		248
Celkové náklady za rok	22	2 986

PRÍLOHA 9: DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE O VYHÝBANÍ SA CBAMA

9.1 Analýza skutočných emisií v prechodnom období CBAM register

Ako je vysvetlené v oddiele 2.2.2.2 posúdenia vplyvu, metodika výpočtu vložených emisií, vyhlásenia CBAM a dovozné vyhlásenia sa opierajú o kódy KN.

Avšak emisie vložené do tovaru sa môžu v rámci daného kódu KN značne líšiť v závislosti od požadovanej kvality tovaru, ktorá súvisí s jeho zložením. Ako je uvedené nižšie, veľkú variabilitu skutočných emisií možno preukázať z vyhlásení v prechodnom registri CBAM.

V cementárskom sektore závisí intenzita emisií v podstate od obsahu slinku v produkte. V prípade hnojív závisí intenzita emisií od obsahu dusíka. V prípade nehrdzavejúcej ocele a iných legovaných ocelí okrem výrobného postupu (BF-BOF alebo EAF) závisí intenzita emisií aj od obsahu legujúcich prvkov (t. j. najmä chrómu, mangánu a niklu). Zloženie produktu, ktoré priamo ovplyvňuje jeho kvalitu a funkčnosť, ovplyvňuje aj objem emisií.

Údaje potvrdzujú obavy cementárskeho priemyslu týkajúce sa heterogenity emisií v rámci daného kódu KN.²⁹ V prípade cementu existuje pre kód KN 2523 90 00 (čo je kód KN s najvyšším počtom vyhlásení CBAM v cementárskom sektore) tiež vysoká variabilita skutočných emisií, od 0,16 tCO₂/t do 1,27 tCO₂/t. Pre porovnanie, predvolená hodnota pre prechodné obdobie je pre tento konkrétny kód KN stanovená na 1,35 tCO₂/t.

Túto širokú variabilitu intenzity emisií pre daný kód KN možno dokázať aj pohľadom na emisie v rámci daného zariadenia: napríklad hlavné zariadenie, kde sú k dispozícii údaje o skutočných emisiách, má materiálovú variabilitu od 0,37 tCO₂/t do 1,05 tCO₂/t, čo je trojnásobok.

Podobná úvaha platí pre sektor železa a ocele, kde zloženie z hľadiska obsahu legujúcich zložiek ovplyvňuje emisie, a pre sektor hnojív, kde obsah dusíka ovplyvňuje emisie.

9.2 Pretrvávajúce regulačné a dohľadové zraniteľnosti: nedostatočná sledovateľnosť

Ako je vysvetlené v oddiele 2.2.2.3 posúdenia vplyvu, ťažkosti so sledovaním dodávateľského reťazca dovážaného tovaru, čo je všeobecný problém pre dovoz presahujúci rámec CBAM,

²⁹ Vyhlásenia CBAM so skutočnými emisiami sa vyberajú s ohľadom na všetky vyhlásenia, ktorých typ určenia emisií sa rovná skutočným hodnotám.

Vyhlásenia CBAM so zápornými skutočnými emisiami, či už pre priame alebo nepriame emisie, sú vylúčené. Vyhlásenia CBAM s odchýľujúcimi sa hodnotami skutočných emisií sú odstránené. Údaje boli extrahované z prechodného registra CBAM 7. júla 2025 a pokrývajú obdobie 2024Q4 – 2025Q1.

v kombinácii s použitím skutočných emisií v registri CBAM môže viesť k schéme obchádzania, kde by deklaranti CBAM nesprávne deklarovali intenzitu emisií s cieľom znížiť finančnú úpravu CBAM, pričom by dovážali produkty s relatívne vysokými emisiami. Najmä v súčasnom rámci nie je možné overiť, či deklarant správne priradil dovezené objemy deklarované v registri CBAM k správnejmu zariadeniu, ktoré vyrobilo daný tovar.

V nasledujúcom príklade, hoci deklarant CBAM deklaruje v registri CBAM 100 ton dovezených emisií, deklarant CBAM nesprávne pridelil objem na zariadenie, aby znížil finančnú úpravu CBAM (podhodnotením objemu pre zariadenie s vysokými emisiami a nadhodnotením objemov zo zariadenia s nízkymi emisiami). Tento typ nesprávneho deklarovania skutočných emisií deklarantom CBAM (v dôsledku nesprávneho pridelenia objemov dovezených medzi zariadeniami v registri CBAM) nemožno zistiť inými zdrojmi informácií, ani overovacou správou (ktorá uvádza iba overené emisie na úrovni zariadenia), ani monitorovaním colných vyhlásení (keďže zariadenie, z ktorého bol produkt skutočne dovezený, nie je v colnom vyhlásení uvedené).

Objem vyrobený v danej tretej krajine	Objemy deklarované v CBAM a predané dovozcom
z EÚ	Register
Zariadenie A: 90 ton	Inštalácia A: 10 ton
(skutočné emisie: 4 tCO ₂ /t = vysoké emisie (podhodnotené objemy inštalácia)	
Inštalácia B: 10 ton	Zariadenie B: 90 ton
(skutočné emisie: 1 t CO ₂ /t = nízkoemisné zariadenie)	(nahodnotenie objemov)

9.3 Diskusia o existujúcom rámci presadzovania CBAM

Existujúci rámec presadzovania CBAM už umožňuje riešiť mnohé formy nedodržovania predpisov a obchádzania, čím sa rieši množstvo rizík mimo rozsahu pôsobnosti tejto iniciatívy. Nariadenie CBAM stanovuje:

- V článku 15 sa uvádza, že Komisia vykonáva kontroly údajov a transakcií zaznamenaných v registri CBAM na základe rizika s cieľom zabezpečiť, aby nedochádzalo k nezrovnalostiam pri nákupe, držbe, odkúpení, spätnom odkúpení a rušení certifikátov CBAM.
- V článku 19 sa uvádza, že Komisia má dozornú úlohu pri preskúvaní vyhlásení CBAM. Komisia môže tiež preskúmať vyhlásenia CBAM.
- V článku 27 sa uvádza, že Komisia koná na základe relevantných a objektívnych údajov, s cieľom riešiť praktiky obchádzania tohto nariadenia.

Okrem toho nedávno dohodnutá revízia CBAM (v rámci legislatívneho balíka „Omnibus I“) ďalej posilňuje rámec proti obchádzaniu v súvislosti s monitorovaním a presadzovaním novej prahovej hodnoty de minimis (článok 25a). Nariadenie CBAM tiež stanovuje niekoľko záruk, aby

lepšie monitorovať finančnú zodpovednosť spojenú s dovozom tovaru CBAM, ako napríklad status autorizovaného deklaranta CBAM, správa nezávislého overovateľa na potvrdenie intenzity emisií, požiadavka na udržiavanie kreditného zostatku vo výške najmenej 50 % finančnej povinnosti CBAM.

Na základe vyššie uvedeného možno v rámci súčasného rámca presadzovania riešiť niekoľko rizík uvedených na obrázku 2 posúdenia vplyvu:

- Riziko nesprávnej klasifikácie tovaru: Toto sa vzťahuje na nesprávne deklarovanie kódov KN pri dovoze, napríklad deklarovaním kódu KN, ktorý nie je kódom CBAM, namiesto kódu KN CBAM. Toto riziko možno riešiť súčasným rámcom presadzovania práva.
a na základe existujúcich požiadaviek na údaje.
- Riziko nesprávneho deklarovania množstiev: Toto sa týka deklarantov CBAM, ktorí nenahlásia správne množstvo v registri CBAM. Toto riziko možno riešiť aj súčasným rámcom presadzovania práva a na základe existujúcich požiadaviek na údaje.
Okrem toho môžu colné orgány overiť skutočné množstvá pri fyzickom predložení tovaru spolu s transakčnou dokumentáciou, ako sú faktúry, baliace listy a prepravné doklady.
- Riziko nesprávneho nahlasovania prahovej hodnoty de minimis: Rámec proti obchádzaniu bol posilnený najmä prostredníctvom článku 25a (ako je uvedené vyššie) a článku 27 ods. 2b, ktorý bol zmenený a doplnený tak, aby umelé rozdelenie dovozu, ktorý zostane pod prahovou hodnotou de minimis, sa považovalo za explicitnú formu obchádzania.
- Chýbajúci deklaranti CBAM: Toto sa vzťahuje na riziká absencie vyhlásenia CBAM pre dovozcov tovaru CBAM. Toto riziko možno riešiť aj pomocou súčasného rámca presadzovania práva a na základe existujúcich požiadaviek na údaje.

Napriek tomu, že súčasný rámec presadzovania CBAM umožňuje riešiť mnohé formy nedodržovania predpisov a obchádzania, poznatky získané z prechodného obdobia, ako aj vstupy zainteresovaných strán (odvetvové združenia, jednotlivé spoločnosti, ale aj vnútroštátne orgány na ochranu hospodárskej súťaže a colné orgány), viedli k identifikácii dvoch špecifických rizík, pre ktoré sa v nariadení CBAM považujú za potrebné dodatočné/posilnené ustanovenia o obchádzaní: riziko nesprávneho deklarovania intenzity emisií a riziko zneužívania praktík.

Preto iniciatíva navrhuje zmeniť regulačný rámec konkrétne s cieľom riešiť tieto riziká, okrem rozšírenia rozsahu pôsobnosti na nadväzujúce úrovne, ktoré sa zaoberá ďalším kanálom vyhýbania sa daniam.

9.4 Poučenie z prechodného obdobia

Po prvé, prechodné obdobie umožnilo zhromaždiť spätnú väzbu od všetkých relevantných zainteresovaných strán (vnútroštátnych orgánov, dovozcov, deklarantov, prevádzkovateľov z tretích krajín, európskych výrobcov), ktorá mohla identifikovať nedostatky a technické výzvy súvisiace s praktickým vykonávaním metódy CBAM pre jej uplatnenie na emisie z dovážaného tovaru. Patria sem prepojenia medzi tovarom a jeho hodnotovými reťazcami, jasné vymedzenie medzi jednoduchým a zložitým tovarom a výzvy, ktoré tieto prepojenia predstavujú pre pripisovanie emisií spracovanejšiemu tovaru v ďalších fázach hodnotového reťazca.

Po druhé, skúsenosti získané počas prechodného obdobia umožnili identifikovať jasnú slabinu v návrhu mechanizmu súvisiaceho s dodržiavaním predpisov príležitostnými dovozcami malého množstva tovaru CBAM. To prinieslo analytické poznatky o profile dovozcov CBAM a spustilo bezprecedentné zjednodušenie pravidiel.

Po tretie, prechodný register CBAM nám poskytol bohaté množstvo informácií, napríklad pokiaľ ide o emisie deklarované pre rovnaký tovar rôzneho pôvodu.

Zainteresované strany zvyčajne nastolili otázku veľkej variability emisií v rámci jedného kódu KN, čo potvrdila analýza údajov z prechodného registra. Okrem toho porovnanie údajov medzi prechodným registrom CBAM a colnými údajmi o dovoze umožňuje identifikovať chýbajúcich deklarantov CBAM a skúsenosti získané počas tohto prechodného obdobia nám tiež pomôžu vyvinúť systém monitorovania pre hmotnostný prah 50 ton.

Prechodné obdobie napokon znamená aj to, že útvary Komisie museli vyvinúť rôzne IT nástroje, ktoré sa používajú na implementáciu CBAM, ako napríklad register pre konečné obdobie. Umožnilo to identifikovať slepé miesta a slabé stránky, napríklad z hľadiska sledovateľnosti.

Medzi ďalšie poznatky z prechodného obdobia CBAM patria vylepšenia týkajúce sa formátu údajov a presnosti údajov, ktoré sa riešia na technickej úrovni a nevyžadujú si zmenu nariadenia. Takéto úvahy, hoci sú prevádzkovej povahy, budú mať napriek tomu kľúčový význam v čase analýzy a monitorovania v oblasti vyhýbania sa daňovým povinnostiam.

PRÍLOHA 10: DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE O ELEKTRINE

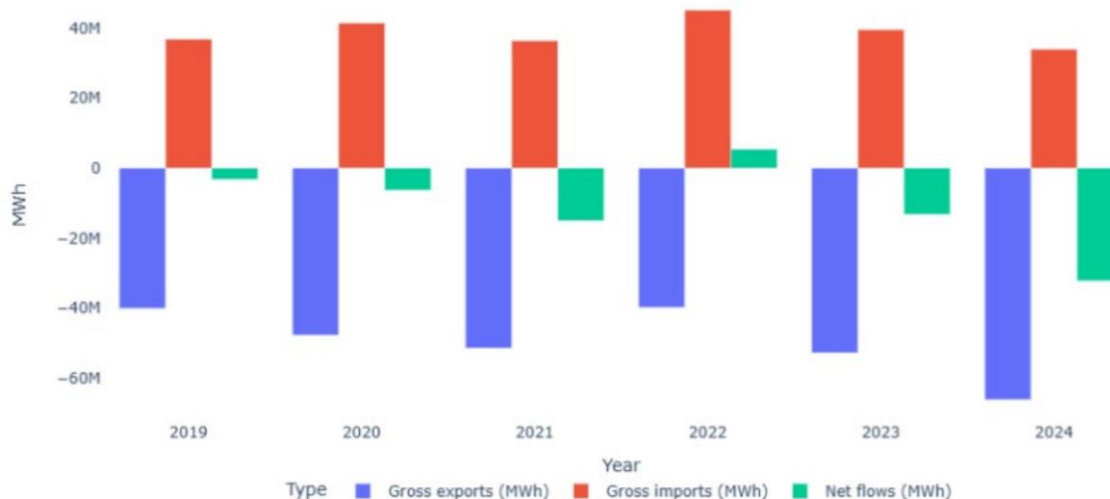
10.1 Súčasný stav cezhraničného obchodovania s elektrinou

Keďže elektrina vyrobená v tretích krajinách sa môže do EÚ dodať iba prostredníctvom prepojujúcich vedení, ktoré môžu byť kapacitne obmedzené, objemy obchodu podliehajú obmedzeniam fyzickej infraštruktúry. Celkovo hrubý komerčný dovoz z tretích krajín mimo systému ETS do EÚ v roku 2019 dosiahol 37 TWh. Hrubý komerčný dovoz väčšinou rástol do roku 2022 (na 45 TWh v dôsledku energetickej krízy a iných domácich faktorov v Európe), ale odvtedy klesá na 34 TWh v roku 2024. Celkovo je dovoz elektriny z krajín mimo systému ETS EÚ veľmi malý a v roku 2024 predstavoval len približne 1,3 % spotreby elektriny v EÚ, čo znamená, že vystavenie sa medzinárodnému obchodu je nižšie ako v iných sektoroch systému ETS EÚ.

Očakáva sa však, že infraštruktúra prepojení medzi EÚ a tretími krajinami sa časom zvýši³⁰. Hrubý vývoz z EÚ do týchto tretích krajín sa zvýšil zo 40 TWh v roku 2019 na 66 TWh v roku 2024, s výnimkou roku 2022 (40 TWh).

Celkovo čisté toky elektriny priaznivo viedli v prospech EÚ, čo naznačuje, že EÚ vyvážala viac elektriny, ako dovážala z týchto tretích krajín. Tento trend sa od roku 2019 do roku 2024 zvyšoval, s výnimkou roku 2022, keď energetická kríza dočasne zvrátila dominantný smer tokov.

Obrázok 32: Vývoj hrubého dovozu, vývozu a čistých tokov z tretích krajín mimo systému EU ETS do EÚ, 2019 – 2024

Zdroj: Európska komisia na základe platformy transparentnosti ENTSO-E

V roku 2024 z 34 TWh hrubého dovozu komerčnej elektriny z krajín, ktoré sa nezúčastňujú na systéme EU ETS, pochádzalo 39 % z Veľkej Británie, 56 % zo západného Balkánu, Ukrajiny a Moldavska a 5 % z Turecka a Maroka. Objem dovozu do EÚ zaznamenal od roku 2019, kedy bol zavedený systém CBAM, určité zmeny.

³⁰ ENTSO-E, Desiatročný plán rozvoja siete, <https://tyndp2024.entsoe.eu/projects-mapa/prenos>

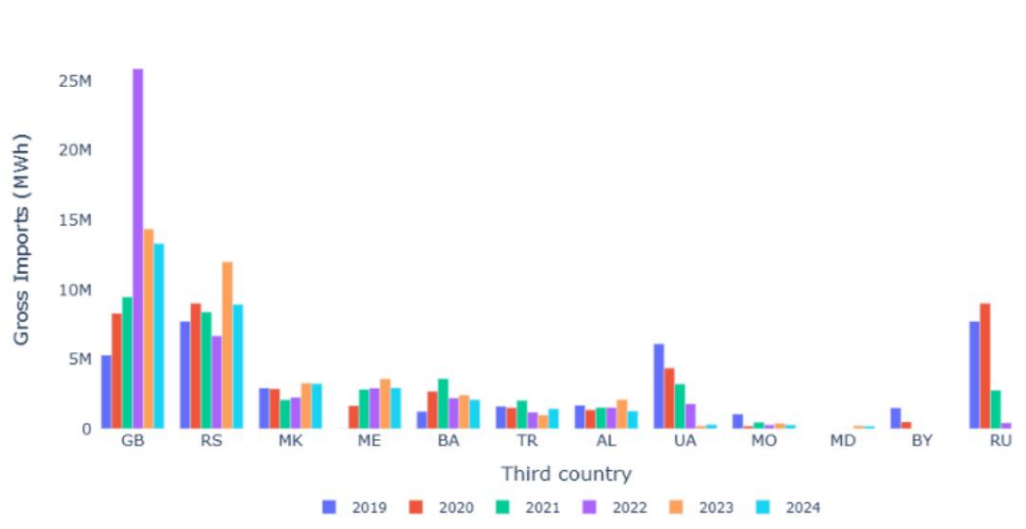
pôvodne sa plánovala táto politika. Obrázok 5 nižšie znázorňuje vývoj hrubého dovozu z tretích krajín od roku 2019 do roku 2024³¹.

Hrubý dovoz z Ruska a Bieloruska sa úplne zastavil, keďže pobaltské krajiny a Fínsko prerušili obchod s elektrinou s oboma krajinami. Vzhľadom na významný vplyv prebiehajúceho konfliktu na energetickú infraštruktúru Ukrajiny sa podiel uhlíkovo náročnej elektriny v ukrajinskom mixe výrazne znížil, čo obmedzuje vyhliadky na jej vývoz do EÚ. Mnohé z elektrární na fosílna palivá v krajine utrpeli značné škody alebo boli úplne zničené. V reakcii na to sa Ukrajina pravdepodobne zameria na obnovu svojho energetického sektora pomocou čistejších a udržateľnejších technológií. Tento strategický prechod na obnoviteľné zdroje energie a nízkouhlíkové energetické riešenia je v súlade s globálnymi trendmi a cieľmi EÚ v oblasti klímy.

Hoci hrubý dovoz zo Spojeného kráľovstva do EÚ v posledných rokoch rastie, britský systém obchodovania s emisiami (ETS) už teraz predstavuje cenu uhlíka pre výrobu energie z fosílnych palív v Spojenom kráľovstve. V posledných rokoch bola cena v rámci britského systému ETS nižšia ako v rámci EÚ ETS, preto rozdiel medzi oboma systémami ETS predstavuje približne 20 EUR/tCO₂.

Hrubý dovoz zo Srbska, Severného Macedónska, Čiernej Hory, Bosny a Hercegoviny a Čiernej Hory zostal v posledných rokoch relatívne stabilný.

Obrázok 33: Vývoj hrubého dovozu z tretích krajín mimo systému EU ETS do EÚ, 2019 – 2024

Zdroj: Európska komisia na základe platformy transparentnosti ENTSO-E

³¹ Za tretie krajiny mimo systému EÚ ETS sa považujú: Veľká Británia, Srbsko, Severné Macedónsko, Čierna Hora, Bosna a Hercegovina, Turecko, Ukrajina, Moldavsko, Maroko, Bielorusko a Rusko. Dovozy z Veľkej Británie je zahrnutý v tokoch za roky 2019 a 2020, aby sa získal obraz o tom, ako sa dovoz z tejto krajiny vyvíjal.

Obrázok 34: Čistý dovoz elektriny z tretích krajín mimo systému EU ETS do EÚ, 2024

	Čistý dovoz elektriny do EÚ, 2024 (v MWh)	Podiel na výrobe elektriny v EÚ	Dovozcovia z členských štátov EÚ
Veľká Británia	-26 120	1,0 % BE, DK, FR, IE, NL	
Srbsko	-582	0,0 % BG, HR, HU, RO	
Severné Macedónsko	-165	0,0 % BG, EL	
Čierna Hora	2 258	0,1 % IT	
Bosna a Hercegovina	-1 856	0,1 % srdcová frekvencia	
Turecko	873	0,0 % BG, EL	
Albánsko	222	0,0 % EL	
Ukrajina	-3 745	0,1 % HU, PL, RO, SK	
Maroko	-2 584	0,1 % ES	
Moldavsko	-484	0,0 % RO	
Celkom	-32 183		

Zdroj: Európska komisia na základe platformy transparentnosti ENTSO-E a Eurostatu (séria nrg_cb_e)

Poznámka: Záporná hodnota označuje čistý vývoz z EÚ do príslušnej krajiny.

10.2 Trendy v dekarbonizácii elektrických sietí tretích krajín

Viaceré prvky naznačujú, že sa očakáva pokrok v dekarbonizácii elektrickej siete vo vyvážajúcich krajinách.

Na Balkáne, kde krajiny predstavujú viac ako polovicu celkového vývozu elektriny do EÚ³², odráža nedávny vývoj politík rastúci záväzok k dekarbonizácii elektrickej siete. V rámci Zmluvy o Energetickom spoločenstve sú zmluvné strany povinné vypracovať národné energetické a klimatické plány (NECP) do roku 2030 vrátane plánov dekarbonizácie podľa upraveného nariadenia o riadení. Sú tiež povinné transponovať smernicu o obnoviteľných zdrojoch energie (v súčasnosti RED II a v budúcnosti RED III) do svojich vnútroštátnych právnych predpisov po jej začlenení do acquis Energetického spoločenstva³³. Okrem toho je Nový plán rastu pre západný Balkán, ktorý Európska komisia prijala v novembri 2023, navrhnutý tak, aby urýchlil integráciu regiónu do EÚ prepojením finančnej podpory s konkrétnymi reformami so silným dôrazom na energetickú transformáciu. Plán núti krajiny, aby sa zosúladi s ambíciami EÚ v oblasti energetiky a klímy prostredníctvom zavádzania obnoviteľných zdrojov energie a integrácie svojho trhu s elektrinou do EÚ. Na podporu tohto procesu bol na obdobie rokov 2024 – 2027 prijatý nový finančný nástroj v hodnote 6 miliárd EUR s názvom Nástroj reforiem a rastu pre západný Balkán³⁴. Väčšina investícií do obnoviteľných zdrojov energie v krajinách Energetického spoločenstva pochádza z finalizácie a spustenia projektov podporovaných z...

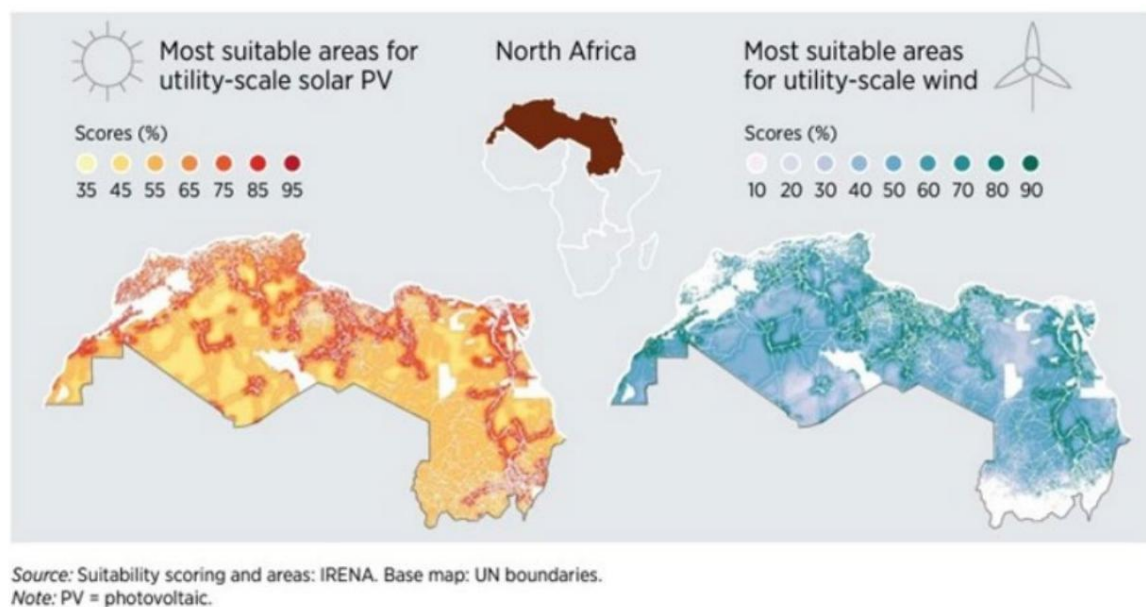
³² Platforma transparentnosti ENTSO-E, <https://transparency.entsoe.eu/>

³³ <https://www.energy-community.org/enc-lex/law/treaty.html>

³⁴ Európska komisia (2023) Nový plán rastu pre západný Balkán, COM(2023) 691 final

Vláda (v rámci schém výkupných taríf alebo výkupných prémieí) spolu s významným počtom solárnych fotovoltaických inštalácií pre vlastnú spotrebu. Okrem toho sa región severnej Afriky stáva kľúčovým regiónom pre rast obnoviteľných zdrojov energie vzhľadom na vysoký potenciál slnečnej a veternej energie v kombinácii s klesajúcimi nákladmi na tieto dve technológie³⁵.

Obrázok 35: Najvhodnejšie oblasti v severnej Afrike pre solárnu fotovoltaiku a veternú energiu v rozsiahlom meradle

Zdroj: IRENA

Na COP29 v roku 2024 Európska komisia oznámila Iniciatívu pre transstredomorskú spoluprácu v oblasti energie a čistých technológií (T-MED). Cieľom tejto iniciatívy je posilniť spoluprácu v oblasti obnoviteľnej energie a čistých technológií v regiónoch Stredozemného mora a Perzského zálivu podporou súkromných investícií do výroby energie z obnoviteľných zdrojov a dopravnej infraštruktúry. V rámci nového paktu pre Stredozemie, ktorý sa v súčasnosti pripravuje, sa EÚ zaviazala ďalej posilniť svoju Iniciatívu pre spoluprácu v oblasti energetiky a technológií pre Stredozemie a podporiť obchod s energiou z obnoviteľných zdrojov a výrobu čistých technológií v regióne.

Posilnená spolupráca medzi EÚ a regiónom MENA sa prejavuje aj prostredníctvom niekoľkých projektov prepojujúcich vedení:

³⁵ IRENA(2024) [HYPERLINK „https://www.irena.org/News/articles/2024/Feb/North-Africa-Renewable-Potential-and-Strategic-Location-Reinforce-Its-Role-in-Energy-Transition“https://www.irena.org/News/articles/2024/Feb/North-Africa-Renewable-Potential-and-Strategic-Location-Reinforce-Its-Role-in-Energy-Transition](https://www.irena.org/News/articles/2024/Feb/North-Africa-Renewable-Potential-and-Strategic-Location-Reinforce-Its-Role-in-Energy-Transition)

Projekt ELMED, vedený spoločnosťami Terna (taliansky prevádzkovateľ prenosovej sústavy) a STEG (tuniský prevádzkovateľ prenosovej sústavy), bude prvým jednosmerným prepojením medzi oboma kontinentmi s očakávanou kapacitou 600 MW³⁶.

Projekt prepojovacieho vedenia EuroAsia je navrhnutý ako najdlhší podmorský elektrický kábel na svete s kapacitou prepojovacieho vedenia 1 000 MW, ktorý prepojí energetické siete Grécka, Cypru a Izraela³⁷.

Potenciálny projekt GREGY, ktorý vyvinula spoločnosť Elica Interconnector, by mohol viesť k výstavbe prepojovacieho vedenia prepojujúceho grécku a egyptskú elektrickú sieť s potenciálnou kapacitou 3 000 MW³⁸.

10.3 Kontextuálne prvky týkajúce sa deklarovania skutočných hodnôt elektriny v rámci CBAM

Príloha IV, odsek 5 nariadenia CBAM vyžaduje päť kumulatívnych podmienok na uplatnenie skutočných emisií v dovážanej elektrine. Úpravy metodiky, ktorými sa zaoberá toto posúdenie vplyvu, sa týkajú troch z týchto piatich podmienok.

- O zmluve o nákupe elektriny (PPA)

Podľa prvej podmienky uvedenej v prílohe IV odseku 5 musí byť množstvo elektriny, na ktoré sa uplatňuje využitie skutočných emitovaných emisií, kryté zmluvou o nákupe elektriny, ktorá je definovaná ako zmluva, na základe ktorej sa osoba zaväzuje nakupovať elektrinu priamo od výrobcu elektriny.

V súčasnosti existujú rôzne typy PPA a sú definované v rámčeku nižšie.

Rámček 1: Typológia PPA

Fyzické PPA Zmluva

O nákupe energie (PPA) je zmluva, v ktorej výrobca elektriny a kupujúci dohodnú priamu dodávku energie. Podľa takejto zmluvy elektrina fyzicky prúdi od výrobcu ku kupujúcemu (alebo je aspoň zmluvne sledovaná cez sieť alebo vyrovnávaciu zónu). To znamená, že kupujúci môže poukázať na konkrétne zariadenie vyrábajúce elektrinu, na ktorú sa vzťahuje PPA.

Virtuálne PPA

36 EIB(2024) <https://www.eib.org/en/press/all/2024-205-team-europe-commits-eur472-million-to-support-the-elmed-electricity-project-and-its-ecosystem>

37 <https://www.great-sea-interconnector.com/en>

38 https://gregy-interconnector.gr/project_en.html

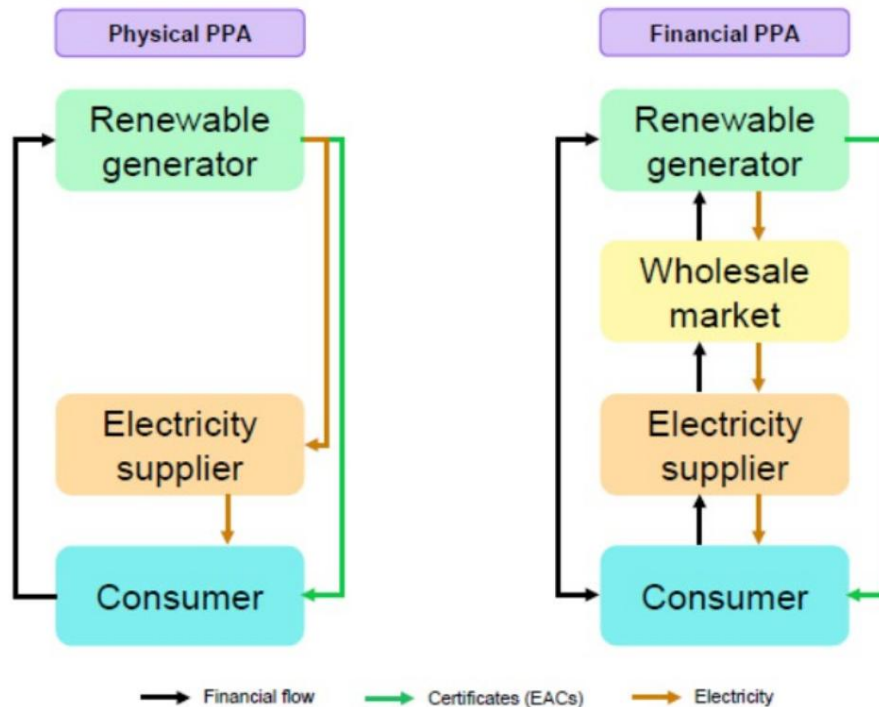
Virtuálna PPA (niekedy nazývaná aj „finančná“ alebo „syntetická“ PPA) je na druhej strane zásadne odlišná. Namiesto priameho dodávania energie kupujúcemu predáva výrobca svoju elektrinu na miestnom veľkoobchodnom trhu. Medzitým kupujúci a výrobca uzatvárajú zmluvu o rozdieloch alebo podobné finančné dojednanie na základe dohodnutej ceny v PPA oproti skutočnej trhovej cene. Kupujúci teda nedostáva elektrinu z elektrárne výrobcu. Namiesto toho dostáva alebo platí finančné vyrovnanie viazané na rozdiel medzi trhovými sadzbami a „realizačnou cenou“ v PPA. Virtuálne PPA preto neumožňujú identifikáciu konkrétneho zariadenia ako zdroja elektriny.

dovážané, na rozdiel od fyzických PPA.

Sleeved/Nepriame PPA

Nepriama PPA označuje zmluvné dojednanie, v ktorom výrobca elektriny a dovozca nie sú priamo prepojení prostredníctvom bilaterálnej zmluvy. Namiesto toho sa elektrina obstaráva prostredníctvom sprostredkovateľa, zvyčajne energetického dodávateľa alebo obchodníka, ktorý nakupuje elektrinu od výrobcu a predáva ju ďalej dovozcovi na základe samostatnej zmluvy o dodávke. V rámci skrátenej PPA, ktorá predstavuje špecifický typ nepriamej dohody, sa dovozca a výrobca elektriny dohodnú na obchodných podmienkach transakcie – ako je objem, cena a trvanie – ale fyzickú dodávku elektriny zabezpečuje licencovaný energetický dodávateľ alebo dodávateľ. Tento sprostredkovateľ „prepojí“ elektrinu cez sieť k dovozcovi a zabezpečí zodpovednosť, ako je vyvažovanie siete, dodržiavanie predpisov a niekedy aj fakturácia. Energetický dodávateľ však nepreberá vlastníctvo elektriny spôsobom, ktorý by prerušil zmluvné prepojenie medzi výrobcom a dovozcom.

Obrázok 36: Fyzická vs. finančná PPA

Physical and financial power purchase agreements flows

IEA. CC BY 4.0.

Notes: PPA = Power Purchase Agreement, EAC = Energy Attribute Certificate.

Sources: IEA based on Douglas, B. et.al. (2020), [Introduction to Corporate Sourcing of Renewable Electricity in Europe](#) and KYOS Energy Consulting (2022), [What is the difference between a virtual and physical PPA?](#)

- Pri dopravnej zápche

Súčasný nariadenie CBAM vyžaduje, aby zariadenie vyrábajúce elektrinu bolo priamo pripojené k prenosovej sústave Únie alebo aby nedošlo k fyzickému preťaženiu siete. možno preukázať, že v čase vývozu. Súčasný nariadenie CBAM v súčasnosti neposkytuje definíciu fyzického preťaženia siete. V nasledujúcom rámciku sú uvedené rôzne typy preťaženia.

Rámček 2: Preťaženie elektrickej sústavy

Článok 2 nariadenia Komisie (EÚ) 2015/122248, ktorý sa týka stanovenia usmernenia pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia, uvádza rôzne definície preťaženia:

- Fyzické preťaženie je situácia v sieti, keď skutočný alebo prognózovaný výkon porušuje tepelné limity prvkov siete a stabilitu napätia alebo limity uhlovej stability energetickej sústavy.

- Preťaženie trhu je situácia, v ktorej je ekonomický prebytok pre jednotné prepojenie denných alebo vnútrodenných trhov obmedzený medzizónovou kapacitou alebo obmedzeniami pridelovania.
- Štrukturálne preťaženie je preťaženie v prenosovej sústave, ktoré možno jednoznačne definovať, je predvídateľné, geograficky stabilné v čase a často sa opakuje za normálnych podmienok elektrizačnej sústavy.

- O pridelovaní kapacity

Rámček 3: Formy obchodovania s elektrinou – Pridelovanie kapacít

Obchodovanie s elektrinou môže prebiehať explicitne alebo implicitne:

- Pri explicitnom pridelovaní kapacity sa cezhraničná prenosová kapacita a energia obstarávajú samostatne. Účastníci trhu absolvujú aukcie cezhraničnej prenosovej kapacity a uchádzajú sa o získanie práva na používanie určitej kapacity prepojavacieho vedenia. Po získaní (pridelení) kapacity môže účastník trhu samostatne nakupovať elektrinu z príslušného trhu s elektrinou. Keď účastník trhu nakúpil elektrinu a chce využívať cezhraničnú kapacitu, musí ju nahlásiť („nominovať“) prevádzkovateľovi prenosovej sústavy deň pred skutočným dodaním.
- Pri implicitnom pridelovaní sa pridelovanie kapacity a obchodovanie s energiou uskutočňujú súčasne. V tomto prípade účastníci trhu predkladajú ponuky na svojej miestnej burze s energiou o energiu a nemusia sa od nich požadovať kapacity. V tomto procese účastníci trhu neuvádzajú, či je ponuka určená na vnútroštátnej úrovni alebo na dovoz/vývoz. Účastníci trhu nenominujú kapacitu ako takú.

Všetky ponuky na nákup alebo predaj energie sa odosielaajú do centrálného algoritmu, ktorý vyberá konkurenčné ponuky a implicitne prideluje kapacity.

PRÍLOHA 11: POPIS SÚČASNÝCH PRAVIDIEL PRE VÝPOČET VNÚTORNÝCH EMISIÍ

Súčasná pravidlá týkajúce sa používania skutočných emisií a predvolených hodnôt

Súčasná metodika CBAM, teda pravidlá pre výpočet a pripisovanie emisií obsiahnutých v tovaroch CBAM, je podrobne opísaná vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2023/1773. Revízia tejto metodiky prebieha súbežne s prípravou tohto posúdenia vplyvu a bude podrobne opísaná v ďalšom vykonávacom nariadení, ktoré bude prijaté do konca roka 2025 a bude sa uplatňovať od 1. januára 2026.

Súčasná aj revidovaná metodika CBAM kladú primárny dôraz na skutočné emisie, ale umožňujú aj použitie predvolených hodnôt. Deklaranti si preto môžu slobodne zvoliť ktorúkoľvek z metód. Predvolené hodnoty určuje Komisia a sú stanovené na úrovni priemernej intenzity emisií každej vyvážajúcej krajiny a pre každý tovar uvedený v prílohe I okrem elektriny, zvýšenej o proporcionálne navrhnutú prirážku. Vzhľadom na špecifickú povahu elektriny sú pravidlá odlišné, pre ktorú sú predvolené hodnoty všeobecným pravidlom, a skutočné emisie možno použiť len vtedy, ak sú splnené určité podmienky.

Keď sa deklaranti rozhodnú nahlásiť skutočné emisie, podrobné pravidlá v metodike CBAM špecifikujú, ako by sa mali monitorovať výrobné trasy a ako by sa mali zhromažďovať údaje na určenie špecifických vložených emisií tovaru meraných v tonách ekvivalentu CO₂ na tonu vyrobeného tovaru. Hranice tohto monitorovania a pripisovania emisií tovaru sú obmedzené na procesy, ktoré by inak podliehali systému EU ETS, ak by sa tovar vyrábal v EÚ.

Pravidlá pre elektrinu ako tovar CBAM

Pokiaľ ide o ostatné tovary CBAM, podrobná metodika výpočtu emisií z dovážanej elektriny je stanovená vo vykonávacom nariadení Komisie (EÚ) 2023/1773 pre prechodnú fázu CBAM, zatiaľ čo ďalšie vykonávacie nariadenie stanoví príslušné pravidlá pre dovoz, ktorý sa uskutoční od 1. januára 2026. Základné metodické možnosti sú však vymedzené v základnom akte.

Podľa nariadenia CBAM musia dovozcovia elektriny deklarovať zahrnuté emisie na základe predvolených hodnôt, pokiaľ nie sú splnené určité podmienky, v takom prípade je povolené použiť skutočné hodnoty.

Predvolené hodnoty pre dovážanú elektrinu sú založené na emisnom faktore CO₂ definovanom ako vážený priemer intenzity emisií CO₂ z elektriny vyrobenej z fosílnych palív v danej geografickej oblasti. Počas prechodného obdobia je predvolená hodnota založená na údajoch Medzinárodnej energetickej agentúry a vypočítaná ako vážený priemer emisného faktora CO₂ za päťročné obdobie.

Skutočné emisie možno deklarovať, ak je splnených päť kumulatívnych kritérií uvedených v odseku 5 prílohy IV k nariadeniu CBAM:

- a) množstvo elektriny, pre ktoré sa uplatňuje využitie skutočných vložených emisií, je zahrnuté v zmluve o nákupe elektriny medzi oprávneným deklarantom CBAM a výrobcou elektriny so sídlom v tretej krajine;
- b) zariadenie vyrábajúce elektrinu je buď priamo pripojené k prenosovej sústave Únie, alebo možno preukázať, že v čase vývozu nedošlo k fyzickému pretáženiu siete v žiadnom bode siete medzi zariadením a prenosovou sústavou Únie;
- c) zariadenie vyrábajúce elektrinu neemituje viac ako 550 gramov CO₂ fosílného pôvodu na kilowatthodinu elektriny;
- d) množstvo elektriny, pre ktoré sa nárokuje využitie skutočných emitovaných emisií, bolo pevne nominované do pridelenej kapacity prepojavacích vedení všetkými zodpovednými prevádzkovateľmi prenosových sústav v krajine pôvodu, krajine určenia a prípadne v každej krajine tranzitu a nominovaná kapacita a výroba elektriny zariadením sa vzťahujú na rovnaké časové obdobie, ktoré nesmie byť dlhšie ako jedna hodina;
- e) splnenie vyššie uvedených kritérií osvedčuje akreditovaný overovateľ, ktorý dostáva aspoň mesačne priebežné správy preukazujúce, ako sú tieto kritériá splnené.